ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בארץ־ישראל
השנה העשרים ושמונה

דבר
עתון פועלי ארץ ישראל

מיסדו ועורכו הראשון ב. כצנלסון
תל־אביב
יום ו', כ' בסיון תשי"ב
13 ביוני 1952
י"ג 8213
מחיר הגליון 100 פרוטות

המו"ל: „דבר" בע"מ
אחראי: צ. רותם, מזכיר המערכת
גרפס: ב. „דפוס דבר" בע"מ
המען: תל־אביב, שיינקין 45
ת. ד. 199, טלפונים 6341־6345

נהרו קורא למדיניות אסיה לא להסתבך במלחמה

ניו־דלהי, 12 (ע.ר.) נהרו, ראש ממשלת הודו, קרא היום בנאומו החשוב ביותר מאז פתיחת הפרלאמנט ההודי הנבחר, למדינות אסיה להכריז, שלא ייכנסו למלחמה — יקרה אשר יקרה.

ראש ממשלת הודו אמר, כי היה רוצה, שמדינות אסיה יבהירו למעצמות הגדולות, המסוכסכות ביניהן לבין עצמן, כי ישמרו על קור רוחן בכל התנאים והנסיבות ולבל יסתבכו במלחמה, שיגבילו לצמצם את ההומי המלחמה וישתדלו להציל את הניתן להצלה.

מגנות הקולוניאליזם

„או"ם סטה ממטלותיו המקוריות — המשיך נהרו — והפך באורח בלתי ישיר למגן הקולוניאליזם. אהדים מחברי או"ם רואים בארגון הבינלאומי מכשיר לניהול מלחמה, בעוד שהיה מיועד לפעולה למען השלום".

„אין אנו יכולים להיות מבודדים"

בהשיבו על האשמת האופוזיציה, כי הודו נוטה לגוש האנגלי־אמריקאי, אמר נהרו, כי קיימים קשרים, במיוחד קשרי מסחר, שאין הוא רואה סיבה לנתקם. „אין אנו יכולים להיות מבודדים".

נגד משטר סינגמן־רי

ראש ממשלת הודו הזהיר את או"ם מפני תמיכה בנשיא דרום־קוריאה סינגמן רי. „תמיכה במשטרו של סינגמן רי פירושה תמיכה באותם הדברים, שלהם חייב או"ם להתנגד".

הצעת האופוזיציה, שהודו תפרוש...

„עתידה של אסיה מותנית בהנהגת הודו" —

קובע מצע מריניות־החוץ של הלייבור

לונדון, 12 (ערות „דבר"). מפלגת העבודה הבריטית הודיעה היום סופית, כי היא רואה בממשלת סין העממית את ממשלתה היעילה של סין, שיש לתת לה ייצוג באו"ם. בקונגרס המוקדש לבעיות מדיניות החוץ מביעה המפלגה את הדעה, כי אין משטרו של צ'אנג־קאי־שק יכול עוד לייצג באו"ם את העם הסיני.

הועידה השנתית של מפלגת העבודה, שתתכנס בספטמבר, תדון במצע מדיני זה.

לא להחמיץ הזדמנות למו"מ

בקונגרס נאמר, כי אין לוותר על שום הזדמנות למו"מ, ויתכן, כי מסס"ר תהיה בקרוב מוכנה להסדר. אם בריטניה ובעלות בריתה ימשיכו במאמצי ההזדיינות. „אני מקווה, כי או יושג הסכם בינלאומי על פירוק הנשק".

בשאלת גרמניה

בהודעה מובעת תמיכה התוקה בהקמת מערכת בינלאומית לבטחון קיבוצי, שבו יוכלו בזהות גרמניים לשרת, בלי שהדבר יסכן את המדיניות השכנות לגרמניה. הלייבור מעלה שוב דרישתו לקיום בחירות חפשיות בגרמניה...

בעד ברית הגנה מזרח־תיכונית

„יציבות המזרח התיכון תלויה במידה רבה בשיתוף הפעולה בין מדינות ערב לבין מדינת ישראל, אשר הגיעה, על אף קשיים גדולים ביותר, להישגים נהדרים. מפלגת ה„ליבור" סבורה שבריטניה חייבת לנצל כל שעת־כושר כדי לרפא את פצעי המלחמה בא"י".

מפלגת העבודה מביעה תמיכה בהצעה להקמת ברית הגנה מזרח־תיכונית, שבה יהיו מדינות המזרח התיכון שותפות שוות־זכויות לבריטניה ולבנות בריתה. על הידינות העשירות לסייע למזרח התיכון בהעלאת רמת־החיים באמצעות סיוע טכני והשקעת הון, הואיל וצעדים כלכליים נגד העוני אינם נופלים בחשיבותם מאספקת נשק למזרח התיכון.

„עתידה של אסיה מותנית בראש וראשונה בהנהגת הודו" — נאמר במצע.

מפלגת העבודה הבריטית מזהירה מפני הנסיונות להפוך את או"ם מכשיר בידי ברית צבאית אחת נגד ברית שניה. דבר העלול להביא לשואה. או"ם חייב להשאר ארגון אוניברסלי.

קרישנא מנון, הנציב העליון ההודי...

היום ועידת הסתדרות ציוני אמריקה

ניו־יורק, 12 (סט"א). הערב נפתחה כאן הועידה השנתית ה־55 של ההסתדרות הציונית בהשתתפות 2000 ציר המייצגים למעלה מ־800 סניפים ואזורים בכל הארץ.

זו הפעם הראשונה במשך שנים רבות תשמש ועידה זו זירה להתמודדות על כהונת הנשיא של ההסתדרות. שלושה מועמדים ראשיים נאבקו על תפקיד זה: הרב מילר, א. דרלויכ, ו... שפירא...

שר האוצר ושר המשפטים ייקבעו בראשית השבוע הבא

מ. שרת לבקור בקנדה

מורת רוח בבריטניה מאורח המו"מ בקוריאה

חברות השיכון דורשות התאמת מלווה החובה לצרכי שיכון העולים

32.500 עובדים במגנון המדינה

דבר היום

תידחה תשובת המערב לברה"מ בשאלת גרמניה

התקבלות בתחבורה העירונית והבינעירונית — מיום א'

מחכים להודעה הגרמנית הרשמית בענין השילומים

מאמצים לפיתוח התיירות

טלאל ישוב לירדן כאורח — וכנו יטלוף תחתיו

מ. פ. ת"א מתוכחת בשביתת החלבנים

„מכבי" תל־אביב — אנקרה 2:3

אסיפות והרצאות

הסמינר לרכזי משק וכלכלה

הסמינר לעולים — פעילי המעברות

לילות שבת

במות ההסתדרות

לעזרת המשק החקלאי
לכל תלמידי בתי־הספר וחברי תנועות הנוער בארץ!

מִלווה חובה מהרכוש

את השלב הראשון של מילווה החובה עברנו למעשה. אמנם, מפלגות האופוזיציה עושות מאמצים מיואשים להבוך המילווה „רווחים מפלגתיים", כל קושי וזמני מגופת, כל ריטון של אדם ברחוב שנפגע בכיסו נהפך בתהי אורי העתונות האופוזיציונית ל„זעם העם". ואולם האמת הפשוטה והמשכנעת היא שהישוב קיבל את השלב הראשון של מילוות החובה כצעד הכרחי ובמשעת הגיוני.

מובן כאליו שהממשלה, הבנקים והמיכהות עוד יתן עסולים זמן מה בתיקון פתרונות לבעיות טכניות שנתעוררו. כבר היום אפשר לקבוע שנבוי אותיתם הקודרות של הכלכלנים מהימין ושל ריאו שהודות מקצועיים מהשמאל מתבדות הולכות. הפקדונות בבנקים לא יצטמצמו גם לאחר ביצוע השלב הראשון של מילווה החובה.

הסכומים שבעלי הפקדונות משלמים על חשבון המילווה בשארים רשומים בבנקים לזכותה של הממשלה, וכשתתחיל הממשלה להשתמש בסכומים אלה, יוזרם הכסף לאחר זמן מה בחזרה לבנקים בצורת פקדונות, על הקישוים הארעיים של צמצום הסכומים העומדים לרשותו של האשראי אפשר להתגבר על-ידי הקלות בחוקי הנזילות, כמובן מתוך הדגשת העקרון שיש לעודד אשראי יצרני ולצמצם כל אשראי צרכני או ספסרי.

אשר לנבואות שרמת החיים של ההמונים תיפגע על-ידי המילווה הן אינן אלא פרי דמיון הולני. מילווה החובה אינו אלא צורה לחסכון-חובה. אפילו ארצות הברית הנהיגו חסכון חובה בצורת ניכויים מכל שכר עבודה ומכל משכורת לטובת מילוות ממשלתיים, ומי צריך להרבות בדברים על חסכון-חובה לצורותיו הנסיונות הנהוגות בברית המועצות ובארצות הדימוקרטיות העממית?

אכן, ככל שמילוות החובה יעצור את האינפלאציה — הרי כל אזרח בישראל הפסלו המדומה יצא בשכרו הוודאי. כי אין לך „מילוות חובה" אכזרי ובלתי צודק כאינפלאציה. עם כל צעד בהתפתחותה של האינפלאציה יורד ערכו של הכסף המזומן בכיסך ושל פקדונות החסכון שלך בבנקים ובקופות התגמולין. מילווה החובה המרסן את האינפלאציה אינו מקטין את רכושו של האזרח אלא מייצב את ערכו של הרכוש, זה החסכון-החובה ...

בחצי טור

(עוזי הורוי)

הביקור במושב צולי הודו בדרום הארץ נחרת בי כבראות פצע בגוף המדינה. ...

בית האשימי המתנוון

כשהעשירים מתעשרים והדלים מידלדלים

מכתבים לדבן

„זא ראדינא, זא סטאלינא, זא ברונדינא"

(הדברים מספרים על גייסי)

סימפוזיון של „ניישון" על המזרח התיכון

(מאת סופרנו באה"ב)

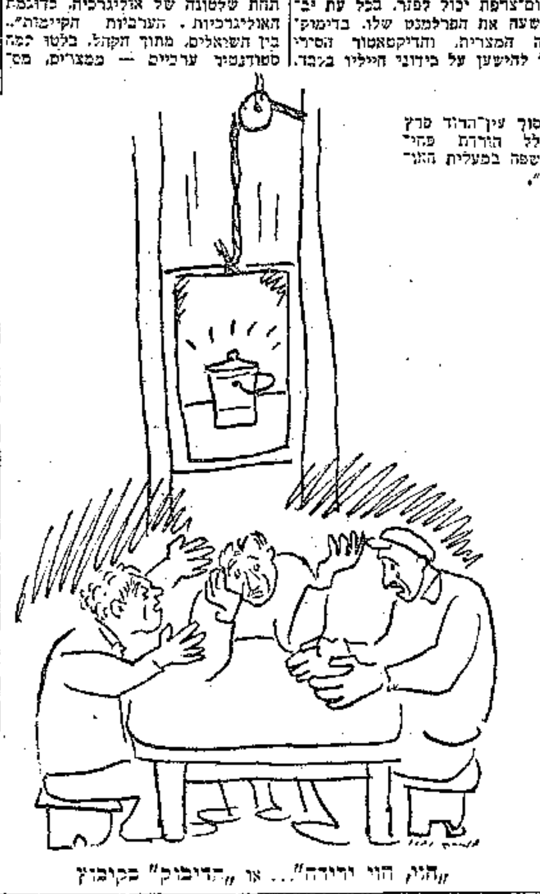

„הוֹי, הוֹי ויויה"... או „הדיבוק" בקיבוץ

משוט בעולמנו

זאקס בר מאלאן

זה שבועות מתחולל באפריקה הדרומית מאבק פוליטי כבד. „חוק הגזעיות" של ד"ר מאלאן עורר סערה במדינה, והאופוזיציה מקדשת מלחמת חורמה על הממשלה בכל רחבי הארץ. אפריקה הדרומית מתכוננת לבחירות הפרלמנט בשנה הבאה, והאוירה מחשמלת. הממשלה מנסה לכפות את רצונה על האופוזיציה, מפלגת כוח ואינה נרתעת מפני מאסרים של אישים פוליטיים ידועים יהשובים. עד לה נאסרו נשיא הקונגרס ההודי, מזכיר הקונגרס האפריקאי בטרנסואל, ובעת נאסר גם סולי זאקס, שיב מופיע בכותרות העתונות כולה שמו של זאקס, המדריך כיום את מנהיגה של המפלגה. זאקס נחשב על ראשי המנהיגים של הסתדרות העבודה הדרום-אפריקאית, הוא גם גבור „הליבירי" ומייצג למעט בכל כינוסי הפועלים הבינלאומיים, מבחינת ...

אשר ברש

צייר ל. שוורץ

לא ראשון היה אשר ברש בתחומיו, אך בכל אשר עשה היה יצק יציקה ראשונה, חד־פעמית. הוא החדיר לספרותנו את האשה העבריה שאינה באה בחושך ואינה הולכת בחושך, ופרע לה את החוב שחייבת בו יל״ג המשורר. ואת הילד נתן לספרותנו מצד היותו ילד, לא מנוסח ולא מסוגנן לפי הטעם הפסידופדגוגי — אלא כאמיתו וכמסתוריו.

ברש נתן לספרות העברית קהל גדול של אמהות ואחיות, נאווה ומעונגות, לאהבה אותן ולהתברך בהן בספריותנו. הוא יצר דמותה של מרת חנה אברדם — אם גדולה בישראל, שכל חייה מעשים טובים וכל אורחותיה צדקה וחסד והרהוריה — זכר בעלה הקדוש והטהור, שרק פעם אחת יצא לדרך ההצלחה של מסחר, הוכיח יכולתו ולא הוסיף, סגר על עצמו במחיצת כתרה, והיא ראתה בבעיר מיטתו בלילה, ולמחרת התחיר נשמתו לאלהים. בעירה זו תילקה לה אור לנפשה שהספיק לכל חייה והיא בלבה לאוצר תמימות וחן וחנינה לכל הבריות. דמות שניה של אשה בערצה היא ברכה׳לי. בני־אדם היו מניגים בה עיניהם מתוך הערצת אילמת־רתוקה והיו מתחרים ביניהם לשרתה. קומתה הרכה והליכתה הריתמית הצניעו בבני־אדם אנושיות טהורה, שהיתה מתפרצת להביע תודתה. היא היתה כולה טהרה וקשב. „מקשיבה היתה לזרמי המעיינות החבויים בנפשה, כמו של קרקע האגם המוטל לרגלי ביה־תבשל״. היתה סגורה בנפשה ולא נתנה דעתה למתהווה סביבה. יעם זאת לא היתה עירות כעירותה וראשונה היתה להבין כל רמז וכל אות והיא שבישרה כל אסון וגילתה כל מזימה. אשה זו, שיותר משנשתייכה לעולם היה בה ממשב האוירה שמעבר לזה, גופה נשתבר ברכותו ובקלותו כנוף של נערה ונשיותה היתה מושכת אלית ברכת כל רואיה. נשים אלה אם לצרף אליהן את הזגדה מ„יום״, מ„אהבה זרה״, שיש בה תוספת לבינתה ולתוספה של מרת אברדם; ואת גינה ריינהרד מ„יעקב רודורפר״, ההואמת בתוך קומתה ובריתמיותה את ברכה׳לי ואחות לה גם בנפשה ובקשב לנפשה — יש בהן כדי ללמדנו חסד האמנותי העמוק של אשר ברש המספר למספר העברי גלוי וידוע כי האשה לא לשעשועי אהבה בלבד נבראה, כי שרשים עמוקים לה בקרקע הגזע, כי קרקע־עולם היא לכל הדורות העתידים, ויש שיפה כוחה היא מכוח הגברים לראות מעומק שרשיה ולקצר לנו מה בעומק אנוש ומתבונן של שכבות סכיסות באבק חיים, שהגברים מתאבקים בשטח העליון בלבד. לכן לא היו הדמויות הנשיות בסיפורי ברש יעלות־חן ואילות עורגות, אלא דמויות שיש בהן מן האישיות, מן הערך הנפשי. גדול קסמן המרומז בגיופן, אך גדול ממנו הקסם הצפון בנפשן.

ודמויות של ילדים יצר אשר ברש לאותם האבות והאמהות הממלאים את סיפוריו. ואם כי לא ייחד המספר בכוונה תפקידים לאותם הילדים, הרי נתייחדה להם כוונה מאליה. ילדים אלה שבסיפורי ברש לא נתעפר לעיניהם אבק־החיים של האבות, ועדיין הן פקיחות ונבונות ומאירות, וכוח הסתכלות ניתן בהן ויכולת הניחוש והגישוש במעבה הרגעים שעדיין לא נולדו. האם יצרם המספר כדי לכפר בהם על חטאי אבות המכורים לפורנסה של יהודי גלות? הנוצר לייבקי הגיבן בסיפור „מן המגרש״ כדי לכפר בצערו האנושי הגדול והטהור על חטא אביו לפאבלו זה מיטיבן ואיש־חסדי, שנתן יד למרשין? הנוצר הנער עדין־הפנים למרק ביסוריו ולהדיח בדמעותיו חטאים של קלמן חקר ובני מגלי לכומר בוניפצי, שהפכו משקו היקר והפורה לאשפה ומילאי ארמונו המולת בית־מדרש ומטבח ושוק שברשות־הרבים? ואותו נער גיבן שני, ב„פרקים מחיי יעקב רודורפר״, הבא לעולם להיות שם מעין נשמה יתירה בפונדק המלא חולין ומקח וממכר, לטהר אוירו בשיריו ובסיפוריו שהוא משגרם ל„סאגעבלאט״? ודאי שגם כוונה זו צפן המספר באותם ילדים. יבואו טהורים וזכים אלה שלא חטאו, ויעידו באבותיהם כי זרע ישרים גם הם, ורק הצער והדאגה והיסורים והרדיפות וסחר־התמיד הפכו בני־מלכים לכלבים. אך כשם שתפקידן של נשים בסיפורי ברש אינו מצטמצם בנשיות ואהבה, ובהן נתר המספר שכבות־חיים עמוקות יותר, כן הילדים אין מהותן מוגבלת בתוך נפשם ובתום דרכיהם וברגשות אמיתם. יצר האמן מגורה מאד בברש בדרשו אל הילדים. הנסיון הפרטי עדיין לא שת על הילד לעטפו בקליפותיו האטומות. הילד סגולות גזעיות בלבד נתגבשו בו, ונפשו פקוחה לפחד ולעמקות ולעצבות, לחוויות ולהתרחשות. הילד לבדו עומד בין המבוגרים בלתי־משוחד ובלתי־מעוור. צופה ברזים וקולטם ויוצקם יציקה ראשונה לתוך נפשו. כזה הוא שלומ׳קי הילד ב„תמונות מבית מבשל השכר״, בשעה שהוא רואה במעשה ה„טהרה״ של נפתלי־צבי; כזה הוא נחומ׳ל ב„אהבה זרה״, המנחש חפץ נקמתו של פרץ אחיו ומעלים פגיונו. כן גם שרתה רות בינה ורעדה ראשונית בלבו של אלק, בנה של רינה ריינהרד. בעיניהם של אלה ביקש המספר לצפות בחיים ובמופלא שבהם. ועיניהם של אלה השביבו מפקידה לפקידה את עינו הטובה של אשר ברש המספר והרטיטו את לבו המבין, הרואה את החיים כפלא ואת יכולת תיאורם כהויתם העמוקה — כחסד אלהים.

ש. י. פנואלי

★

חשבון מוטעה

היה ערב תמוז. בדירה הגדולה והמרווחת של רופא תל־אביבי מפורסם היו מסובים אורחים רבים. הערב הוזמנו למסיבה טובי ידידיה של המשפחה.

סעודת הערב הסתיימה. העוזרת, לבושה סינור לבן וחבושה שביס קטן, פינתה את הכלים מעל השולחן. הגברים הסיטו לצדדין את השולחנות והכסאות וישבו בצוותא, קבוצות־קבוצות, כדי להתבדר במשחקי פוקר ורמי. מאווררים גדולים, הקבועים בכתלים, הזרימו סילוני אויר צונן, אשר השרו בחדר קרירות נעימה. בחלל־האויר המוצף אורות חשמל מכל עבריו רשרשו שמלות הדורות, הבהיקו מחשופי כתפים וחזה, נדפו ריחות בשמים מגרים, התאבכו תמרות עשן הטבק, נוצצו גביעי יין ומשקאות חריפים. באוירת־הילולה והינגה זו לא הביעו המסובים בדבריהם את אשר חשבו איש איש בלבו.

היה זה לא נשף רגיל למשחק פוקר וריקודים — לא ולא! הערב — חגיגה משפחתית מפוארת בבית זה, בתו היחידה של המארח — מאכס גרינברג — רותי בת השבע־עשרה, סיימה את חוק לימודיה בגימנסיה והביאה תעודת־בגרות, מפוארת בהרבה „מצוין״. כלום יש לך מתנה נאה מזו לאבא האוהב ללא גבול את ילדתו החמודה!

אמנם את זוהר שמחתם של ההורים המאושרים העיבה קצת הדאגה המטרידה אותם: הן בעוד כמה חדשים יוטל על רותי להתגייס לצבא לתקופה של שנתיים! אך דיה לצרה בשעתה. אין צרה בלי עצה, ואין עצה בלי מוצא.

•

אותו יום היתה רות נרגשת מאד. הדמויות והמראות שריחפו לנגד עיניה בימי הבחינות רבי־המתיחות, לא משו מזכרונה. לעולם לא תשכח את הדממה החגיגית אשר שררה בחדר הכיתה, שעה שנבחנה ליד הקתדרה המכוסה מפת שולחן ירוקה. לעולם, נדמה היה לה, יהיו שמורים בזכרונה פרצופיהם של המורים המוכרים לה היטב, ידידיה הטובים בכל ימות השנה, המתנכרים לפתע־פתאום תוך הבלטת החשיבות שבארשת שפתיהם ובהבעת פניהם, כשהם מופיעים כבוחנים קפדנים. עוד ימים רבים תזכור, מה גדול היה הפחד שהיה תוקף אותה בתחילתה של כל בחינה שבעל־פה, כשהיתה ניגשת בפיק־ברכים אל שולחן־הבוחנים ומושיטה את ידה לקחת את כרטיס השאלות. בין שורות התלמידים הרכונים על מחברותיהם פוסע בחשיבות מפקח, נציג משרד־החינוך, שעינו הצופיה משמשת ערובה לשמירה קפדנית על סדרי הבחינות לפי הוראות שלטונות־החינוך. מחוגי השעון נעים לאט־לאט אך בעקשנות ובהתמדה הם „אוכלים״ את הזמן הקצוב לבחינה. אך הנה גמרת לכתוב ואת מוסרת את „העבודה״ לועדת־הבוחנים וצועדת אל הדלת. בפרוזדור מחכים לצאתך חברות וידידים... הלב הצעיר פועם בחזקה: „רשמא, בכל זאת משהו לא כשורה?״ יש לבדוק את התשובות, את הפתרונות...

סוף סוף מסתיימת גם הבחינה האחרונה. מעתה — דרור לנפש! דרור ומנוחה! המורה למתמטיקה המטיל אימה, ההרצאות המעייפות של המורים הקפדנים, הגימנסיה כולה — ממנה והלאה! מה רבה השמחה, אך היא מהולה בנטפי־עצב של געגועים, עצב קל ונעים של פרידה... שלום לך, חדר־הכיתה הישן־נושן! שנים על שנים ישבנו בין כתליך בצפיפות חמימה־מחניקה... ושלום גם לשומרת הזקנה, המכירה אותנו עוד מיום כניסתנו לכיתה המכינה, ואשר מאז ועד היום היא רוטנת תמיד, כשהמטאטא הגדול בידה האחת ופעמון־הנחושת בידה השניה...

באותו ערב התאספו בחדרה של רות חבריה וחברותיה, בני מחזורה. מהחדרים הסמוכים שבהם ישבו אורחי הוריה הפריד אותם רק מסדרון בן שלושה מטרים, אבל שלושה מטרים אלה היו כעין הפרש סמלי של שלושים שנות חיים: הם הבדילו בין שני עולמות, בין השקפות, תקוות ומאויים שונים של בני שני דורות.

כשרות היתה נכנסת לרגעים לאחד מהחדרים ההם, היו כל הנוכחים מאוספים עליה. האנשים המוקפים ענני עשן סיגרות, המבוסמים קימעא והמשולהבים ממשחק־הקלפים, נראו לה [illegible], חנפים, הדיוטות. כשהיתה מרגישה במבטו של אחד מהם, המכוון כלפיה, מיד היתה מזדרזת להפסיק את היוכה, ואותה שעה נמשך לבה ביתר עוז אל חבריה שישבו בחדרה הקטן ועל המרפסת הגדולה שעל ידה.

כבר עברה שעת חצות. העיר שקעה לאט־לאט בתרדמה. משני צדי הרחוב הרחב השחירו שורות הבתים והאילנות. פה ושם נראה אור בחלונות בודדים. בחדרה של רות עוד תססו חיים ועלומים. צלילי פסנתר השתפכו אל הדממה שבחוץ, מנגינות ואלם פרצו דרך חלונות ודלתות הגזוזטרה הפתוחה לרווחה. זוגות־זוגות חוללו הרוקדים. הצמות של הבנות היו [illegible] בקצב המנגינה.

היתה זאת הפגישה הכללית האחרונה של נערים ונערות בטרם יתפזרו במעגלות החיים, בהגיע שעתם להיפרד לאחר שתים־עשרה שנות לימודים משותפים. שמחה אפפה את כולם, ואדיר היה רצונם לקרוא בהתלהבות: ברוכים החיים! ברוכים החיים הבאים עלינו לטובה, החיים המתחילים מ ח ר!..

•

ימי הילדות והנעורים של רות עברו בבית הזה. חייה היו חיי שובע ורווחה. היא סינקה מילדותה באהבתו הגלויה של האב ובדאגותיה המטרידות של האם. התרגלה להשיג את כל מבוקשה ללא התנגדות רצינית, אך היא הסתגלה למשטר הלימודים והנימוסים היפים. היא אהבה ביותר את לימוד הפיזיקה, את הנגינה, את אביה, אך אהבה גם שמלות, ואת מיטתה, מיטת עלמה עם סדינים צחורים ומעומלנים, ואת משחק הטאניס, וקונצרטים של התזמורת הפילהרמונית. חביבים היו עליה הכלים והרהיטים של חדרה, האור הקלוש של מנורת־השולחן, הדממה השוררת בדירתם, ספרים מרובדים, שורות ללא סוף של רשימות הלימודים ונוסחאות. היא היתה נהנית ממראה ארונות הספרים שלה, המסודרים להפליא, כשלכל מדף מיוחד לסוג מסוים של ספרים, אשר כריכותיהם הותאמו כל כך זו לזו, עד כי היו ראויים להיות מוצגים לראווה בתערוכה.

את מולדתה הכירה רק מתוך ספרים בלבד. מרוחקת היתה מחיי הסתדרויות הנוער, מאגודות הספורט, מתנועת החלוצים, מהמתעתדים ללכת לקיבוץ. התכוננה ללמוד באוניברסיטה, „לכהן בקודש״ במעבדות ליד שולחנות עמוסי מבחנות ומכשירים שונים.

אולם הנערה הרצינית והשאפנית, שעמדה על סף הבגרות המלאה, עוררה תשומת־לב כללית גם ביופיה. היא נחנה ביופי מיוחד. בו בכל קווי הדמות וחלקי הגוף למן השערות והעינים ועד הרגל הדקה והתמונה יצרו יחד אקורד הארמוני אחד. כשהיו מסתכלים בה היו מהרהרים, שדמותה היא דמות יפיפיה, אשר לכבודה שר את זמירותיו הזמיר בליל אביב, ושאת תארה ודמותה מעלה על נס ביזה בפתיחתו ל„כרמן״.

•

לאחר כמה ימים, בעת סעודת־המינחה, פתח מר גרינברג בשיחה עם בתו על דבר שירותה בצבא. הוא שאל לדעתה ולכוונותיה והעיר כבדרך אגב, כי חבל על שנתיים מחייה „שתפסידה״, כי קשה יהיה אחר כך לשוב למסלול של לימודים סדירים. ועוד אמר, כי יש בדעתו לשלוח לאחר סיום לימודיה באוניברסיטה העברית להשתלמות לקאמברידג׳ או לאוכספורד, שהרי סוף־סוף בת יחידה היא לו והיא כל תקוותו לימים יבואו. הפליג בדברי שבח למדע הפיזיקה, שהוא מדע־העתיד ושכדאי להקדיש לו את החיים. טען שגם נשים יכולות לעשות גדולות במדע והביא ראיה לדבריו מגברת קיורי ומגברת מיטנר, שהתפרסמו במחקריהן ובתרומתן למדע ועשו להן שם עולם.. והאם הוסיפה לשכנע את הבת בנימוקים משלה. ואחר כך בהרימה את עיניה לתקרה באנחה ואמרה בתקיפות, בפנותה אל בעלה: „אתה צריך לפעול! את הדבר ה ז ה עליך לסדר. רות צריכה לנסוע לירושלים — ולא לסרפנד. עליה ללמוד ולא „ללוש״ את הבוץ במגרש האימונים״.

רות החרישה.

היה ערב בהיר וקריר. בעד החלונות הפתוחים לרווחה הדר שאון הרחוב. הידהדו תקיעות צופרים של מכוניות וקולות המון עליז, שהצטופף ליד הכניסה לבית־הקולנוע הסמוך. על הבתים ירדה שיפעת תכלת כהה של שעת־הדימדומים. השמים היו בהירים והתקמרו במרומים. ממרחקים נוצצו הכוכבים.

וכעבור כמה ימים, בשעת בין השמשות, כשאיש זר לא היה בבית, הציג מר גרינברג לבתו, אחרי שתיקה רבת חשיבות, את „תכניתו״:

המבינה את? הוא בחור ישר וענו. עובד בבית־החולים שלי. איש לא ידע על כך, גם הרב הוא מבאי ביתנו.. הוא יכתוב את ה ת ע ו ד ה. אתם תתחתנו — ו ב ז א ת ת מ ת כ ל ה פ ר ש ה. לתעודות יהיה תוקף חוקי. תוכלי להמשיך בשקט בלימודים. ההוצאות אינן גדולות — למעשה כמעט באתי אתו לידי הסכם. וכי מה ערך יש בימינו לשלוש מאות לירות?! החברות? — שטויות! וכי למה להן לחשוד?.. הוא ידור בביתנו בחדר הקטן, ואת יכולה לסמוך עלי: הוא [illegible]

[illegible]

אך לא קשיי ההסתגלות ללימודיה באוניברסיטה הכבידו עליה; העיקה ה ט ב ע ת שהיתה על קמיצת ידה הימנית; לא קל היה לה לשחק את התפקיד של אשה נשואה, והטריד אותה תכופות היחס המיוחד, בו התייחסו אליה אחדים מחבריה ללימודים, שבעיניהם היתה גברת צעירה ונאה, אשר בעלה נמצא „במרחקים״.

רוב הסטודנטים שלמדו בפאקולטה שלה היו בחורים, ואך מספר מועט של בחורות. היה זה נוער עליז, רועש, עוקצני ולגלגן — וטוב היה לרות, בדרך כלל, בחברתם. בקלות, ללא מאמץ, היא נקלטה ביניהם, היתה אהודה עליהם. התידדה עם כמה חברים, ידעה למצוא חן בעיני המרצים והפרופיסורים. בפגישותיה עם מכריה הצעירים היתה נוהגת בידידות ובפשטות, אך לפעמים גם בקצת יוהרה של גברת „רבת־הסד״ (זכותה של אשה „נשואה״), ואף בילבלה את דעתם של אחדים מהם. היא היתה מקפידה על לבושה, ושלא לפי גילה היתה מהדרת בשמלותיה ובתסרוקתה, בהתאם לאופנה. ובאלה, כמו ביופיה, התבלטה יותר משאר חברותיה אשר בקהל הסטודנטים.

היא לא הזניחה את לימודיה ושקדה לא פחתה, אך בעצם היתה גלמודה, שומרת סודה, ומסביב המתה העיר, בעשה האוניברסיטה; באולמי ההרצאות ומסדרונות האריכים; בחצרות המרוצפות חצץ חורק, על המדרגות ועל ספסלי־הבזלת הצוננים תססו חיי נעורים רעננים.

פעמים, בעת ההרצאות, בהינתקה לרגע ממחברת־רשימותיה, היתה שואלת את עצמה, כיצד זכו כל אלה לחיי לימודים שקטים, וממנה מנע הגורל את השלוה.

בפקולטה שלה למדו כמה לוחמים לשעבר, שהשתתפו במלחמת השחרור. ביניהם אחד נכה, גידם, שכף ידו השמאלית נקטעה, לשעבר שחקן טאניס, אשר רות הכירה אותו מעט מאד לפני שנים כשהיתה רואה אותו על מגרשי המשחק, כשהיתה משחקת בטאניס בקבוצת־ילדים.

היה זה בחור גבוה כבן עשרים וארבע, רחב כתפים, שערותיו בהירות ומסולסלות, עיניו אפורות, מצחו גבוה ושנוף. תמיד היה לבוש חליפה יפה ונקיה, תמיד היה מנומס והוגן במגעו עם הבריות. בנימוס אך בתוקף היה דוחה עזרת חברים והיה מתגבר בעצמו על הקשיים, שנגרמו לו על ידי מומו. בשנות שירותו בפלמ״ח ובימי המלחמה רכש ידיעות רבות, אשר היו לו לעזר בחיי יום־יום.

במשך מחצית־השנה הראשונה כמעט לא הרגישה בו רות, נכון יותר — התיחסה אליו כמו אל יתר ארבעים הסטודנטים שבמחיצתה, שיתכן תראם שנה נזדמנה להם במקרה. היא עמדה להיבחן בחימיה, ליד הכניסה ללשכת הפרופיסור השתרך תור. היא התעכבה ליד החלון, אשר הוא ישב על אדנו. היא חזרה בלחש על הנוסחאות ודרכי הסברתן, וכששכחה דבר־מה הפנתה את ראשה לעבר קבוצת הסטודנטים המחכים בתור, ושאלה בלי לפנות למישהו במיוחד: „חברים, מי זוכר, כיצד נרשמת הנוסחה של מלח סודיום?״ ה ו א גלש מהחלון והתחיל להסביר לה את הנוסחה ואת דרך הוכחתה. זאת היתה שיחתם הראשונה. מחדר הבחינות יצאה רות שבעת רצון — היא הצליחה בבחינה. הוא ישב על החלון שקוע בקריאת ספר. „היודע אתה, מ י ש ה״ — אמרה בהתקרבה אליו — „הן שאלו אותי בדיוק את הנוסחה שהסברת לי. אכן בעזרתך הצלחתי, חן־חן לך. ועתה אני הולכת למסעדה״. הוא הזדקף: „ובכן אצטרף אליך, ממילא אקנה סיגריות, ומחר הבחינה שלי עוד לא במהרה יגיע״. הם יצאו. קהל רב טייל בשדרה. גברים ונשים ליוו במבטיהם את רות. היא הרגישה כי היא מעוררת תשומת לב, לחייה הורודות הסמיקו. היא האטה את קצב הליכתה, עיניה נוצצו והביטו בגאוה ניכחן.

על ידה צעד בחור צעיר יפה־תואר. רוח עזה נשבה ופיזרה קרעי־עננים. [illegible]

[illegible] וגו בנגיעה או לחבק את מתניה. מחיצה בלתי נראית עמדה ביניהם. הוא היה רציני, תובע יחס רציני מעצמו ומאחרים. היה צנוע וידע לחתור בהתמדה לקראת מטרתו. רות לא היתה משוחחת אתו על חייה, והוא לא היה מרבה בשאלות, ונדמה היה כי אין הוא מרגיש בכלל בטבעת הנוצצת על ידה הימנית.

היה ערב גשום. מהשמים האפורים ניתכו בהפסקות קצרות זרמי־גשם עזים וקרים. מישה המתין לרות באכסדרה של אולם התזמורת, שם המתינו בקוצר־רוח „קרבנותיהם״ של המאחרים המאהרת לפגישה. הם התעכבו ליד העמודים, היו מהלכים לאורך המסדרון, חצו את האולם — והשתדלו לא להיפגש זה עם זה במבטיהם. היה קהל רב. רות הגיעה בדיוק עם התחלת הקונצרט. הערב היה מוקדש למנגינות שופן. באולם המאורפל השקוע כולו בדממת ההקשבה לנגינת כינורות, הרגישה רות בלהט נשימתו של מישה על לחייה. שפתיו דובבו בלחש: „אני אוהב אותך. אני מעריצך ומאושר להסתכל בך. אני יודע כי אין את יכולה להיות לי לאשה. אין אני רוצה ממך דבר, אך דעי שאני אוהב אותך, וכי מאד יקרת לי...״

אם כן לא תמעוה רגשותיה. לבה העלמה ניבא לה אמת — הוא אוהב אותה... אך כיצד הורסים את מחיצת הכזב שביניהם, כיצד מגלים לו כי פתוחה וסלולה הדרך לאהבתם? היא רעדה כולה.

הם חזרו הביתה דרך הרחובות השוממים של הקריה השקועה בתרדמת הלילה. הוא המשיך בוידויי־האהבה שלו. התוודה כי זאת היא אהבתו הראשונה. היא באה אליו כרוח סערה ועוררה בלבו כיסופים, עצבות והשתוממות. הוא יודע, מה מעטים סיכוייו להצלחה ולאושר. כי נכה הנהו והיא נ ש ו א ה ל א ח ר. הוא מבין, כי שני הגורמים האלה דנו את אהבתו לכשלון, אך אין בכוחו להעלים רגשותיו והוא מוכרח לשפוך את שיחו לפניה.

רות הסתכלה בפניו המשולהבים. האזינה לקולו אשר התמזג עם שאון הגשם. היא צעדה כמוקסמת, נטולת כוח־הדיבור. [illegible] רצונה ללכת אתו עד אין סוף, להקשיב לדבריו, לשמוע את קולו. הוא החריש. עוד רחוקה היתה הדרך. בהפרדם על יד הכניסה אמרה לו רות, בהשפילה את עיניה:

— מישה, אחכה לך מחר בחמש בחדרי. נמשיך בשיחתנו.

•

היא הכירה את הד צעדיו בעלותו במדרגות. מדי התקרבו, חשה הלחלה בברכיה וידיה נעשו קרות ולחות. הוא צעד לאטו.

היא פתחה את הדלת וסניה הסמיקו. ניחוח פרחים נישא בחלל החדר הקטן והנקי. מישה נכנס ובפניו ארשת של ביישנות. השולחן היה ערוך ועליו תופינים וממתקים. הוא ישב על קצה הכסא. השתררה דממה.

רות אזרה את כל כוחה וללא [illegible], סיפרה לו את האמת על „הנישואין״ שלה.

תוך כדי סיפורה השתנה מבע־פניו של מישה. ניכר היה כי הוא מופתע. כשסיימה את וידויה, השתלבו במבטו סימני צער, כאב ועצב. הוא קם וניגש לחלון, היה זה אדם אחר. מעיניו ניבט זעם עצור. פניו השתלהבו והחיוך של בוז הסתתר בזוויות שפתיו המכווצות. רות הסתכלה בו בפחד.

הוא אמר במרירות: זאת היא איפוא הסטודנטית במחיר שלוש מאות לירות.. ובהצביעו על שרוול ידו הריק צווח: „מחיר זה שילמתי א נ י בעד הזכות ללמוד באוניברסיטה עברית... שילמתי כשהיו נושאים את הסטאן מפורק תחת המעיל — כשהיו מחליפים קוניאק בכדורים — כאשר לשני לוחות־פח דקים עם עץ בתוך קראו שריון ו„דוידקה״ הרועש נחשב לתותח כבד״. הוא נשם עמוקות והמשיך: כן, את הזכות ללמוד קנית ב ז ו ל. בשבילך ולדומים לך אין בכלל דבר יקר. מה לך מולדת, מדינה, אומה — מלים שדופות הן באזניכם. הן א ח ר י ם נפלו ליד בית הקרן־הקיימת, א ח ר י ם דיוו בדמם את מדרוני הקאסטל. הן גם עכשיו אחרים שומרים על גבולות הנגב והגליל. אתם מחשיבים נוחיות, רווחים, שמלות נאות, ריקודים, שעשועים...״ — פניו התכסו זיעה. לחייו רטטו. הוא הרים את קולו כמעט עד לצעקה: המתנהגת כ ך אינה יכולה להיות חברתי. אכן טעיתי בך, טעות מרה טעיתי״ — ובלי אמירת שלום יצא בצעדים מהירים מהחדר.

מבוהלת ונרעשת נשארה רות לבדה. ירד גשם קר, צפיף וחודר. השמים היו מכוסים עבים. ככתמים צהובים נראו ממרומי הקומה הרביעית אורות הפנסים הדולקים ברחוב. הכביש היה מוצף מים. הולכי רגל מעטים חצו את הרחוב, מכורבלים ומכווצים מתחת למטריות. על זגוגית החלון התדפקו בזעם טיפות גשם.

ס. ארקדי

על מסות

מדור המסות בשנתון „דבר״ תשי״ב עתיר־הגות, מגוון בתכנו ומהלכות בו רוחות צחות, וכפתיחה למסות אלו אני רואה את מאמרו של ד. בן־גוריון „מדינת ישראל ועליונות הרוח״, הנחת־היסוד שבו, כי רק בעליונות־הרוח תבחן מדינתנו צריכה לחיות לעיני דברינו בכל עת ובכל שעה ולא רק בימי חג ומועד, וניתן איפוא לשאול, כלום יש מקום לעליונות הרוח בלי אנשי הרוח, אנשי המחשבה, היצירה והחזון, ומדוע יסתופפו אלה בצל והשפעתם הסבוונת על עיצוב דמות מדינתנו דלה, ואולי באשמתם הם, אבל לא פחות באשמתם של מנהיגינו. כיצד נגיע איפוא לעליונות הרוח?

על יסוד ניתוח רעיוני דק ומגע עם המקורות הגדיל המשורר י ש ר א ל א פ ר ת את שני המושגים „קדושה וכבוד״ כפי שנתגלו בנבואה הישראלית, ואף־על־פי שההפשטה מרובה בה כאן על ההמחשה, וכל עיקרו של מחקר זה אנטולוגי הוא במהותו ומכוון להגדרת הישות האלהית, פרת הוא בכל זאת אשנב להציץ דרכו אל עולם הפנים של המחשבה הנבואית. אפרת קרוב יותר ומקרב גם אותנו אל „הכבוד״ ולא אל „הקדושה״, שהרי במידה שאנו נתבעים למגע פנימי עם הרוח האלהית רק ב„כבוד״ נשיגו, ולא „בקדושה״ שבמרומים הרחוקים והקרים תשכון.

במרכז המסות שבשנתון עומדת מסתו המבריקה באמתיות המתקבלות על דעתנו וגם ברעיונות הנראים לפי תפיסה ראשונה לפרדוכסליים — „דמות של ספרות״ ל א ל י ע ז ר ש ט י י נ מ ן. הרשות להטיל ספק בכמותם של אלה המסתייגים להיות מורי הוראה בספרותנו ניתנת לכל אחד, ובפרט לסופר עתיר־רוח כשטיינמן. אבל יש גם רשות לדרוש משטיינמן שיבסס את הנחתו תוך מגע עם דבריהם הפגומים והמסולפים של אלו שנשללת מהם „הסמיכה״, ואילו בהכללות פסקניות, ולו כתובות בסגנון העסיסי ביותר אין כוח שיכנוע רב. הסניגוריה של ש. על הכיסוי הערפל והגמגום כתובה דוקא בבהירות למופת, ואם ה„ערפל מוסיף לוית־חן״, כדבריו, ויש „גמגום מלא חן״, מדוע בחר דוקא בסגנון הבהיר ביותר לשבח ולפאר את הבלתי בהיר? ומדוע התעלם מהעובדה שגדולי היוצרים בעולם היו דוקא הבהירים ביותר? בהגיגיו של שטיינמן על „הספרות והחיים״ יש הרבה מהשירה האמתית, והנחתו, שבלי חיים אין ספרות ו„כל כוונת ספרות הוא טפח החיים״ ודאי שמתקבלת על הדעת, אבל העיקר בבעיה זו לא ה„מה״ אלא ה„איך״. וביודע, שלפרקים מזדייפים החיים בספרות ועוד יותר מסתלפת הספרות בחיים, את קיטרוגו על „לואי היפה לספרות״ ביסס שטיינמן במופתים מתולדות הספרות והסיר בתנופה רבתי את העטרת מ„הספרות היפה״ שעתים אינה יפה כל עיקר.

ההתילה לתנ״ך „כספר תולדות האדם״ כתב שטיינמן בהשראה פיוטית־הזונית גדולה. בפרקי המסה המקיפה הזאת העלה ש. את כל בעיות היסוד של הספרות. ואם לא את כולן פתר — הרי בעצם סיוריו במרחבי היצירה [illegible]

נתן גורן

ש. שלום

עַל פְּנֵי יָם

לדב סדן בן־החמשים

מִי זֶה וּמַה זֶּה הָיָה?
לַיְלָה לִי שָׁר עַל יוֹמִי,
חֶמֶק בְּצִיף הַמַּיִם —
פַּת הַנּוֹשֵׁק חֲלוֹמִי.

שִׁירָה־לִי, שִׁירָה. אֵין־קוֹל —
קַר נִשְׁבָּחוֹת בְּמַרְאָה,
דָּם מְקַסְסֵף בְּעֵין־חוֹל —
וּבַסְּפָרוֹת אֵין שָׁעָה.

שָׁט בְּבָאִין־יָד הָאֲנִי,
גַּל מִתְכּוֹכֵב וְנִגָּר;
אָבִי וַאֲנִי וּבְנִי
תְּמוֹל וְהַיּוֹם וּמָחָר.

(סוף בעמ׳ 5)

„פר גינט״ ב„הבימה״

המחזה

[illegible]

★

מ„תמול״ ו„משא בהרים״ ועד „כעיר נעזבה״ ו„בצל אנשים טובים״, היה כהולך מול אור שרמז לו ממרחק. כבר מבכורות יצירתו הזדהתה אישיותו עם יצירתו. כבש את המרד שבלבבו, זיקקו וצירפו, עד הגיעו אל חוב הממש מתוך ראיה כוללת ואהדותית. איש התבונה והרחמים, מקפיד וסולח, אדם שנכנס למחיצתו ראהו אשר ברש בעד אספקלריה מאירה. להליכותיו עם הבריות נלוו חן מאיר ואצילות שקטה.

היא שחידש את בית־מדרשו של אלל בקריית־הספר העברית. לא מנע מאיש עצתו הנבונה והשקולה, ומאור פניו ושלוות־רוחו הרעיפו רוגע. לא אמר לפטור אדם מחיפושיו; חייב כל אחד למצוא את דרכו ב ע צ מ ו, אך מנהגו היה כעומד מן הצד ומאיר את הדרך לזולתו.

בחר בשביל־הזהב. לא משום הנוחות שבדבר. אדרבא, דומה היה כמהלך על גשר צר ומשני עבריו נהר שוצף. ראה את התהום והיה מהלך לשפתה, מעבר מזה... לטעמו; לא התהומית תכליתם של החיים; סכנתה וודאית ותשועתה מסופקת. חיי הממש הם התכלית, אף אם פגומים הם. הטוב והנאה עשויים למלא חסרונם. עמדה לו הסגולה לאזן את הנתון להנגדה ולמזור ערפל־מבוכה. אין תכלית נעלה לאדם, מאשר יתן עצמו למען הרבים. והוא היה מן הנותנים ביד רחבה, וככל שהוסיף כן הקר מעיינו.

כי ששיהר עצתו היה מייעצו: הכה שרשים בקרקע שסביבך, אהב את המצוי בלי שתוותר על הרצוי. צלולי־המות, חיבב את תמימי הלב וישרי הדרך. מפוכח ומוצק בסיפוריו ונוהה אל החלום בשיריו. שני יסודות אלה נתמזגו באישיותו.

איש העליה השניה. היתה ארץ־ישראל בשבילו טבור־העולם, כשם שנכירה צניעותו בדברים נצלים, כן שפע צידי־נפש על פכים קטנים. בין שטרח בחיפות — בימי גירוש יפו במלחמת העולם הראשונה — למען המורים, בין שהדריך סופרים צעירים בדברי נועם ומתינות, ובין בעריכתו את „הדים״ (יחד עם י. רבינוביץ ז״ל), את „קופת הספר״, בחברו את „תורת הספרות״, בהקדמותיו הפניניות הממצות, לספרי תרגום — בכל אלה שיקע מיפי־נפשו מקשיב ובוחן, מקלף ענין מקליפותיו נוטל עוקצן של דעות נגודות, ממזג את המשותף, ואף שהיה מן המקילים, נתקבלה דעתו על המחמירים.

רעיו ותלמידיו ושוחרי קירבתו הרבים — כנדהמים. לא ייאמן, כי לא יראו עוד את אשר ברש, הרב והמורה, אמן פדגוג, ידיד וריע; הומאניסטן מובהק ביצירתו ובמעשיו, אוהב הנוף ומחבב ילדים, ידיד הנוער ומטרין הסופרים הצעירים — עובר בהוצאת תל־אביב, כאיר פניו, מושיט ידו התומה, מעודד תקוות ומיישר הדורים. אדם־המעלה, אשר ברש, מי יתן תמורתו? בהילקחו אבלה דרך־חיים ושבת משוש ספרותנו.

מ. תמרי

★

מה היה בית־ברש יודעים אלה שזכו לבקר בו וליהנות ממאור־הפנים, מהפשטות הנלבבת, מאוירת התרבות והנועם. שנים זכיתי להיות בין באי [illegible]

[illegible]

ספר על ההתישבות בארץ

בהוצאת ספרים „אופק״ יופיע ספר מאת יצחק לדור (לדרמן) בשם „התישבותנו בארץ״, תולדותיה וצורותיה (1870 — 1952) הספר עוסק בתולדות ההתישבות לכל ענפיה.

פרקים מיוחדים מוקדשים: להתפתחות המשקית של מדינת ישראל במשך ארבע שנות קיומה, לצורות ההתישבות ולסקירה על ענפי המשק בראשית שנת 1952 בצירוף לקט סטאטיסטי.

אנציקלופדיה לאמנות

הוצאת הספרים של ביודווי צורמדת להוציא אנציקלופדיה בינלאומית לאמנות ב־38 כרכים. היא תכיל מלבד שפע ידיעות על התפתחות התיאטרון, הקולנוע, ותעשיית הסרטים, הראדיו, הטלאוויזיה, הבאלט, האופירה, המוסיקה ושאר ענפי האמנות גם רשימות ביוגראפיות על אמני הבמה, וכוכבי הקולנוע והטלאוויזיה. כן ייזכרו בה כל המחזות, הצגות האופירה וסרטי הקולנוע שהוצגו אי פעם ושמות המשתתפים בהם.

הרשימות תהיינה מלוות תצלומים רבים.

פ ר ו ד ו ת

— אנא בכוח.
— מה רצונך לומר?
— רצוני לומר: אנא, דבר אלי בכוח ולא מעשה בא־כוח.
— עדיין לא ירדתי לכוונתך.
— מתכוון אני לומר ש...מתגעגע אני על הימים הטובים ההם, שבני אדם היו נוהגים לבוא זה על זה בטענות וכתביעות שיסודן בכוח. היינו, בכוח החדרה, בכוח השכל, בכוח האמת ובכוח היושר. לכאורה היו נשענים על כוח, אבל זה היה מין כוח שהוא רוח, כלומר, הניצוץ הרוחני המקיים את הגשמי. [illegible]

[illegible]

א. שטיינמן

ג י פ ו ן —
ארץ השמש העולה
עם חידוש הקשרים הדיפלומאטיים בין ישראל ויפאן

זה לא מכבר הופיעה בעתונים הי־דיעה על החלפת נציגים דיפלומאטיים בין ישראל ויפאן הרחוקה. לצערנו, חוקא „ארץ השמש העולה" היא הפ־חות עשירה בין ארצות המזרח הר־חוק ואינה מבורכת באוצרות טבעיים, אך היא עשויה לשמש גשר לאוצרו־ת הטבע המשופעים במזרח הרחוק.

לא נרחיב את הדיבור על האימפריה המו־זומ־מלחמתית של המיקאדו, שהשת־רעה מאיי האליאוטים בצפון עד לאיי שלמה בדרום לאורך 4.500 מילין בקירוב; ומאיי ואיק במזרח עד בור־מה במערב — מרחק רב עוד יותר. כל זה היווה שטח עצום של 3.250.000 מילין מרובעים עם אוכלוסיה של 300.000.000.

יפן זו בעלמה ואיננה. כיום מוגבלת יפן לארבעת איה העיקריים, כפי שהיתה כשגילה אותה אדמירל פאריי ב־1853. שטחה 150.000 ממ"ר עם אוכלוסיה של כ־70.000.000.

רק שביעית משטחה ראויה לעיבוד חקלאי. אך היפאנים בזריזותם ושקי־דתם ניצלו את השטחים ההרריים ויי־שר (כמחצית שטחה של יפאן). כשי־ארז ועץ הקריפטומריה משמשים מי־נים מבחריים עיקריים. רק 43% של האוכלוסיה עסקו בחקלאות ועיבדו 15 מיליון אקרים (כ־16% מכל השטח). שכן שהיבולים של השטח הזה לא הספיקו לאוכלוסיה המתרבת והולכת; אפילו אורז — המזון העיקרי של היפאנים — היה הכרח להביא מסיאם ובהודו־סין, בגלל חוסר מרעה טבעי — יש גם מחסור בבשר. אבל 2 מיליון יפאנים עוסקים בדיג, ודגים יש להם די והותר גם ליצוא.

הדיבור). ההשפעה הסינית באלפא־בי־תה היפאנית ובכתיב שלהם חזקה עוד היום. כ־40% מהירוגליפים סינים נש־ארו עוד בשימוש בכתיב היפאני.

ובשטח הדת: השינטואיזם — כדת יפאנית טיפוסית — הופיע עוד בשחר תולדותיהם ומתקיים עד ימינו, בההי־זיקי מעמד בהתחרות נגד בודיזם, טאו־איזם, קונפוציאניזם ונצרות גם יחד. השינטואיזם התבטא בעיקר ביחסו תכו־נת אלהית למיקאדו, לגיבורים, לא־בות ולטבע, וגם בבטחון שניפון היא ארץ האלים. זה הוליד את הגאוה הלאומית הקיצונית שלהם.

ואל לנו לשכוח את אחד הקוים האופייניים של הפסיכולוגיה היפאנית, נטייתם המובהקת לחקות, לקלוט וללמוד את כל הנראה להם כמועיל ומ־קדם אותם: זה מסביר את המהירות שבה קלטו היפאנים את החידושים האי־רופיים, בלי לוותר על משהו משלהם: הם פשוט מתאימים את החדש לישן שלהם, ונשארים עקרונים טיפוסיים.

אחד הביטויים של שמרנותם אפשר לראות ביחסם אל משפחת המיקאדו; זו צריכה להמשך עד סוף־עולם, כי תחילתם מאלים. אפילו תבוסתם הקשה במלחמה האחרונה לא שינתה מיחסם של רוב היפאנים למיקאדו. מה שאין כן אצל שכניהם הסינים. אצל הסינים הגישה לתפקידים אדמיניסטראטיביים היתה דרך בחינות, הפתוחות לכולם; אצל היפאנים — בירושה. תפקידים צבאיים גם הם עוברים אצל היפאנים בירושה — בניגוד לנוהג הסיני. שני העמים האלה — תהום פסיכולוגית רבת דורות רובצת ביניהם.

פגישות עם יפאנים

האישיות היפאנית, — כפי שנתגב־

אירופה בלי אייזנהאואר

הסכנה הראשונה במעלה המדאיגה אותנו היא, שגייסות קומוניסטיים בע־לי יתרון־כלה יפלשו לאירופה המער־בית ויכבשוה. לכך נתכוון, כנראה, הסנאטור טאפט בציינו בנאומו, כי „19 דיביזיות משלנו עומדות מול 200 דיביזיות במחנה הקומוניסטי, וכי במקרה מלחמה תהיה השליטה בשמי אי־רופה נתונה בידי האויב". אם זהו המצב לאמיתו בצאת הגנראל אייזנ־האואר מאירופה — אם אמנם גדול כוחם הצבאי־היבשתי של הקומוניסטים פי 10 וכחם השליטה באויר — מדוע לא פלשו עדיין לאירופה המערבית?

תהא התשובה אשר תהיה — דבר אחד ברור: לא יחסי הכוחות ומספר הדיביזיות הוא הקובע בשיקולי הפו־ליטביורו.

*

אם כן, מהו תפקידן של אותן 19 דיביזיות, שהגנראל אייזנהאואר הק־דיש להן מרץ רב כל כך? הווי אומר, כי תפקידן האמיתי בהגנת אירופה הוא לחזק את כוחן וסמכותן של הממ־שלות הקיימות למען תוכלנה למנוע תפיסת השלטון ע"י הקומוניסטים, שיוכלו אחר כך להזמין את התערבות הצבא הסובייטי.

זהו, לדעתי, סוג התוקפנות, שכו־חות היבשה המתגייסים במערב אירו־פה יוכלו להתגבר עליו. ורק כתפקי־ד מישנה מוטל על אותן 19 דיביזיות להפריע לפלישה רבתי.

האמת ניתנת להאמר, כי הגורם העי־קרי המונע פלישה ישירה הוא כוחה הסונע של ארה"ב — העובדה, שש־

מספיקים למניעת התקוממות מעין זו, הרי שבטחונה של אירופה המערבית מפני פלישה סובייטית יציב למדי בה־יותו נשען גם על הזדיינותה של אמ־ריקה ועל החלטת ארה"ב לכבד את התחייבויותיה באירופה.

ההחלטה לתת נשק בידי גרמניה המערבית והפעולה הנעשית עתה נגד ארגון הקומוניסטים בצרפת משקפות במידה רבה מאד את הרגשת הבטחון, כי אין ממשלת ססס"ר יכולה להתערב בעניינים אלה. צעדים אלה מעידים על כך, שארגוני הקומוניסטים בא־רצות אלה מבודדים ואין עוד ביכולתם להתנגד לממשלת צרפת ולהתגבורות הצבא שבעלות בריתה יכולות לשלוח אליה.

*

מתוך הנחה, כי אין בכוחה של ססס"ר לפתוח בהתערבות צבאית מעניין לדעת כיצד תגיב הממשלה הס־ובייטית על מצב זה בו מתעלמים מכוחה ורודפים את סוכניה. לפי שעה מראים הסימנים על שיבה לתכסיסים הישנים: נסיון למגר את המפלגות הדימוקראטיות ע"י דחיפתן למעשים קיצוניים.

תכסיסים אלה מיוסדים על הנחה, כי הקואליציות הדימוקראטיות המור־כבות מדימוקראטים־נוצרים, מליבראלים ומסוציאליסטים תתפוררנה מאליהן אם תיזקקנה לכוח הזרוע לשם דיכוי הקומוניסטים. הנחת־היסוד היא, כי משמתחילים להיזקק לכוח נגד הקומוניסטים, מן ההכרח הוא שישתמ־שו בו גם נגד תנועים אחרים — תחילה

להתפשטות צבאית לשום ארץ, אלא אם כן תהיה בה התקוממות אשר תש־תק את כוח ההתנגדות של הממשלה הישנה ותשתלט על רוב כוחות הצבא שלה. השקפה זו על תוקפנות הולמת לא רק את האידיאולוגיה הקומוניסטית אלא גם את סוג הכוח הצבאי שיש ביכלתנו לארגן ולפתח.

כוחות הים והאויר שלנו אין להשת־מש בהם בצורה יעילה מאד בארץ הנכבשת ע"י מהפכה. פצצות־אטום יעילות נגד פולש מבחוץ. אך אין

סימפוזיון של „ניישן" על המזרח הקרוב

מכתבים לבן

מתעלולי סיגמן רי

מעבר ל„חלון הראווה" הגרמני

במרכז לתרבות והסברה

הערב:

גן־יבנה — במת ההסתדרות — בהשתת' ד"ר קוגל וד"ר יחיל. הדר — במת ההסתדרות בהשתת' ד"ר בר־צבי וח. שורר. הדרה — במת ההסתדרות בהשתת' דוד הכהן וז. אהרינוביץ. רחובות — במת ההסתדרות בהשתת' ב"צ הורביץ, א. פרי ורבקה כצנלסון; סרקי אמנות. כפר־סבא — משפט צבורי על הספרות העברית החדישה בהשתת' ג. גורן, א. ברויידס, ב"צ ידידיה וה. לוי. הרצליה — גן־רש"ל — י. פניני: התכניות הכלכלית וסרט ישראלי. בני־ציון־מעברה — צ. סיטי: המשק ההסתדרותי, שירה בצבור. רחובות — שכ' חבצלת — א. שמיר: ידיעת הארץ; ויס. שירה בצבור. מעברת רחובות — י. לוין: ידיעת הארץ; צ. קוגל שירה בצבור.

בשבת

בני־ברק — במת ההסתדרות בהשתת' כתריאל כץ. גבעת־שמואל — במת ההסתדרות בהשתת' ח. נחשון ומ. קפליוק. הולון — מעברה — הרצאה על פיתוח הנגב ע"י הח' ברקוביץ.

משרד החקלאות והפיתוח

מכריז בזה, בהסכם עם ועדת ההתחרויות המרכזית של אגודת האינג'נרים והארכיטקטים בישראל, על

התחרות פומבית

בין אדריכלים ומהנדסים בישראל, להכנית רעיונית של תכנון שטח „בית דגון".

חבר השופטים יהיה מורכב מה"ה: 1) פרופ' ש. רביקוביץ, מנהל התחנה לחקר החקלאות, יו"ר. 2) ב. אשר, אדריכל ראשי, מ. ע. צ. 3) ג. זלקינד, אדריכל. 4) גב' לוטה כהן, אדריכלית. 5) ש. לוויה, מנהל מדור לתכנון עיר ת"א—יפו, הקריה.

הפרסים שנקבעו הם: — פרס ראשון בסך 1500.— ל"י, פרס שני בסך 800.— ל"י, פרס שלישי בסך 400.— ל"י 4. 3 קניות בסך כולל של 800.— ל"י. התאריך האחרון להגשת ההצעות נקבע ליום 7.9.52 שעה 12 בצהרים. את תנאי ההתחרות המפורטים אפשר להשיג תמורת תשלום בסך 3.— ל"י בסניפי אג' האינג' והארכיטקטים בישראל: — 1) בירושלים, רח' בן־יהודה מס' 16, חדר 24. 2) בת"א—יפו, ברח' דיזנגוף 200. 3) בחיפה, רח' נורדוי 15. וכ"כ במשרד החקלאות, מזכירות מנהל החקר, רח' ג', מס' 1, הקריה.

אסיפת עם
„להגנת הצרכן"

במסגרת פעולות ההסברה ל„הגנת הצרכן" תתקיים ביום שבת, כ"א בסיון תשי"ב (14.6.52) בשעה 10.30 בבקר באולם נוף הקר־יות בקרית ים — אסיפת הסברה על הנושא:

„הגנת הצרכן והתנדבות הציבורית".

הפותח: מר עובד, יו"ר המועצה המקומית.
המרצה: מר מ. אבישר, מנהל המחלקה ל„הגנת הצרכן" במשרד הראשי.

הנאומים בעברית ובאידיש יתורגמו גם לצרפתית.

הועדה המארגנת / להגנת הצרכן

אסיפות העובד הציוני

על הנושא: „לקראת הועידה הארצית של התנועה"

ליל שבת — 1.6.52
טירה ע"י חיפה — בשעה 8.00 בערב — אידוב כהן

שבת — 14.6.52
הרצליה — בשעה 11.00 במועדון — יהודה שערי
מחנה ישראל — בשעה 18.00 במועדון — נחום שוחם
מעברת ראשון לציון — בשעה 12.00 בבית הפועלים — ז. צוקר
בני ברק — בשעה 11.00 באולם מכבי אש — מנחם לנגר
נהריה — בשעה 10.30 במועדון — אידוב כהן
גבעים ע"י חיפה — בשעה 17.00 במועדון — אידוב כהן

יום שלישי — 17.6.52
כפר שמואל — בשעה 8.00 בערב — מנחם טילס

יום רביעי — 18.6.52
קב' ניצנים — בשעה 8.00 בערב — יהודה שערי
קב' עין השלושה — בשעה 8.00 בערב — מנחם טילס

יום חמישי — 19.6.52
קב' תלמי־יפה — בשעה 8.00 בערב — דוד שלומי
קב' כפר גליקסון — בשעה 8.00 בערב — יהודה שערי
קב' תל־יצחק — בשעה 8.00 בערב — דוד צימנד

וילונות המל

עוללות

עירית תל־אביב־יפו

עולם ומלואו

תוים

15 שנה למוסיקה קאמרית במוזיאון ת"א

מ. קניוק

הכותרת בעצם צריכה היתה להיות: „משה קניוק, הרוח החיה של המוסיקה הקאמרית בת"א". אולם האיש צנוע, ואת מלאכתו הוא עושה בשלוה ואף לקונצרט החגיגי למלאת 15 שנים למפעל הקונצרטים הקאמריים במוזיאון תל־אביב לא שיווה צופי פומבי ויובלי, לא נסטה אפילו מהדרך שהתן־היובל בהר בה — —

המוסיקה הקאמרית אינה מושבת המונים; היא אינה רוצה בכך. התואר „קאמרית" מסמן את התמונה לכינוס מועטים בחדר קטן (קאמרה) למטיבה אינטימית אמנותית. במאות הי"ז והי"8 היתה המוסיקה הקאמרית נחלתם של חובבי המוסיקה. המשכילים היו יודעי־נגן והיו משמיעים את היצירות הנבחרות של המוסיקה החדשה באזני קרובים וידידים. באנגליה היה ה„צ'אסט אוף ויאולס" חלק בלתי נפרד של כל בית תרבותי. „צ'אסט" זה היה מין ארגז או ארון נאה, שבתוכו היו 4 או 6 ויאולות. בערב המוסיקה היו מתכנסים האורחים ומוציאים את הכלים מתוך ה„צ'אסט" ושותים בנגינה; הם המבצעים, הם המנגנים.

בראשית המאה הי"9 נמסרה המוסיקה הקאמרית לידי מנגנים מקצועיים, הקומפוזיטורים — ובאטהובן בראשם — באו אל המנגנים בדרישות עצומות ובפני החובבים נחסמה הדרך לביצוע יצירות מסובכות אלה, אבל המאזינים היו מבין החובבים אשר אבותיהם עצמם היו בשעתם מושלים בקשת המנגנים. התואר „קאמרית" בא עתה לסמן את האופי של המוסיקה. בניגוד לאופרה שפנתה בהרבה הגדול אל ההמונים בהדהימם במעשי־להטים על הבימה (אז תפסו מכונות הבימוי מקום רב באופרה) ובריקודים מזהירים ובזמרת מקהלה מפוארת, ובניגוד למוסיקה התזמורתית שניצלה את גווני הכלים המרובים ואת צירוף המחלקות של הכלים לאפקטים דינאמיים — נשארה המוסיקה הקאמרית אינטימית ולבבית. גם בה חלו שינויים, גם היא נתנה מקום להבעות דרמאטיות ותויות מסעירות. אבל כל אלה ניתנו בצינעה. השאיפה למזג את האמנויות (באופרה, בבאלט) או לטשטש את הגבולות ביניהן (במוסיקה התכניתית שפרחה ועלתה מאז אמצע המאה הי"9) לא פגעה במוסיקה הקאמרית. זו נשארה צלילית אבסוליוטית, וסוד השפעתה כיום כמלפני מאות בשנים במזיגת הצלילים ובהיקנות ההדדית של המנגנים ליחד ביחד אנסאמבל אמנותי. הכוונה זו היא שגרמה לכך שכה מועטים היו האנסאמבלים הקאמריים המעולים במאה הי"9. במאה זאת פרחה הוירטואוזיות ועודדה כל מנגן להבליט את סגולותיו האינדיבידואליות ולהתבלט על ידן, רק אמנים נבהיים ידעו לשמור על המידה הנכונה ולראות עצמם כמשרתי האמנות. בראש אמנים אלה עמד יוסף יואכים, שיסד את הקוארטאט הידוע לתהילה. הוא וכמותו ידעו לבצע את היצירות הקאמריות כרוחן ולעניין במוסיקה נבחרת זו את חובבי המוסיקה, שחיפשו את ההבעה הפנימית שבצירוף הצלילים ולא את האפאקטים שהמוסיקה מסוגלת להם.

אצלנו נעשו נסיונות רבים לסידור קונצרטים למוסיקה קאמרית. בין הנסיונות האלה יש להזכיר את פעלו של הפרופ' דוד שור ז"ל, שהמשיך בארץ בהופעותיו הקאמריות, אשר זכו להצלחה גדולה ברוסיה. כן זכורים הקונצרטים שמנגנת הצ'ילו תלמה ילין וחבריה סידרו לעתים קרובות שלא־על־מנת לקבל פרס. גם דוד גילים השקיע בקונצרטים קאמריים מרץ וזמן רב. אבל התנאים לסידור הקונצרטים היו קשים ביותר; חסרו הקביעות וההתמדה. הקהל לא בא והפעולה נפסקה. הצלחתו של מ. קניוק בסידור הקונצרטים במוזיאון נובעת מכמה וכמה גורמים. הוא ידע להפריד בין הצד המארגן ובין הצד המוציא־לפועל. כחובב מוסיקה נלהב, אבל כאדם שאינו מנגן בעצמו, ידע לשמור על האינטרסים של המפעל על עצמו מבלי לסטות בגלל נטיות אישיות מהדרך שנקבעה על ידו. לשרותו אולם נאה שאיפשר סידור קונצרטים באטמוספירה נעימה ובזמן המתאים. ועוד גורם אחד עזר לו בביצוע מפעלו: הוא לא הקים ועדים ולא הודרך על ידי מוסיקאים. בקפדנות מיוחדת היה פונה אל האנסאמבלים שנראו בעיניו למעולים ביותר וקבע את התכניות הקלאסיות־רומאנטיות שהיה בטוח בהצלחתן. זמן רב הסתגר רק במסגרת המוסיקה של המאה הי"9, למוסיקה החדישה לא ניתן מקום בלשהו בתכניות, ורק לאחר שהמוסד התבסס וקהלו נעשה קבוע, פתח את שערי המוזיאון גם לפני יצירות חדישות. היו שדחקו ודרשו מקום ליצירה החדשה, היו ששמחו להגבלה ולצמצום. אבל הכל הסכימו פה אחד שהמפעל השוב ורב־ערך ושהצלחתו משמשת גורם להרמת קרנה של התרבות המוסיקאלית בתוכנו. ויפה ציין מר שפלין בדברי הברכה שלו בקונצרט החגיגי, את הסגולה המיוחדת במינה המציינת לטובה את הקונצרטים שבמוזיאון תל־אביב: בקונצרטים אלה אין אף שמץ וירטואוזיות והמומאנט ה„כוכבי" אינו קיים כלפיהם. סגולה זו יש להטעים ולהבליט. אנו שוקעים בים הפרסומת. הכל נעשה תוך הכרזות על „חג", „פאסטיבל", „כינוס עולמי", „תחרות בינלאומית", „מתן פרס" וכד'. אף התזמורת הישראלית, מוסד עליון זה למוסיקה נבחרת, הנהיגה את שיטת ה„סטארים" והיא מגדה את יצר הקהל בשמות של מנצחים עולמיים וסוליסטים בעלי שם. התוצאה היא, שבקונצרט מיוחד שאין בו כוח חיצוני מוסף, אין לראות את התורים הארוכים של קוני כרטיסים. ויש לחשוש שלחינוך זה על ידי המפעלים המוסיקאליים שלנו תהיינה תוצאות לא רצויות בשביל המוסיקה כשלעצמה. לא תמיד „מתוך שלא לשמה אתה בא לשמה".

משה קניוק סידר את הקונצרטים במוזיאון אך ורק מתוך שמירת השם הנאה של המוסיקה הקאמרית. שום גורם מגדה לא הובא בחשבון למשיכת הקהל לאולם. רק המוסיקה והביצוע הטוב, והתוצאות הן חיוביות להפליא. מדי שבוע בשבוע קונצרט אחד או שנים, יש קונצרטים שעליהם יש לחזור פעמיים, והקהל בא. חלק רב מהקהל הוא קבוע, וזה בלי שיטת המנויים המחייבת את רוכש הכרטיס לבוא לקונצרט. מספר חסידי המוסיקה הקאמרית מבין הנוער גדל והולך. הפעולה קבועה ומתמדת, הבמה מכובדת, התכנית נבחרת והמבצעים אמנים. ועל כל אלה מנצח בחשאי משה קניוק, כה לחי!

מנשה רבינא

תערוכות

מעשי קיראמיקה לא. כהנא

אמנות הקאראמיקה היא אמנות עתיקה ביותר, בימי־קדם היה זה אחד האמצעים החשובים ביותר להבעתם האמנותית של העמים ששכנו במזרח ולחופי הים התיכון, וגם בחלקי העבר האחרים. גם בתקופה החדשה נשתמרה המסורת העתיקה של ייצור כלי הקיראמיקה לא רק בקרב העמים הפרימיטיביים אלא גם בארצות התרבות הלוצי האמנות המודרנית, שביקשו להם השראה באמנות עמי קדם ושבטי אפריקה, אסיה ואמריקה, ניסו את ידיהם גם בענף זה של מלאכת־מחשבת הגובל באמנויות הפיסול והציור והגיעו לתוצאות חשובות. בין האמנים הללו ראוי להזכיר קודם כל את פאבלו פיקאסו ואת בן־עמו הצייר חואן מירו, שעבודותיהם בשדה הקאראמיקה חידשו את ההתעניינות בענף זה גם מארק שאגאל ניסה כוחו במלאכה זו המחייבת הכשרה טכנית לא מעטה.

עד־מהרה נפוצה „אפנת" הקאראמיקה המודרנית בארצות רבות, בחיבי האמנים הנושאים עיניהם לאסכולת פאריס ושומרים כל מוצא פיו ומעשה ידיו של פיקאסו. וכך הגיעה „האפנה האחרונה" גם לארצנו. לפני כשנתיים הוצגו ב„מקרא־סטודיו" בתל־אביב עבודות הקאראמיקה של ז'אן דייד ועתה ניתנה לנו ההזדמנות לראות באותה גאלריה את מעשי ידיו של אהרין כהנא.

מן הדין להעיר, כי עוד לפני עשרים שנה, נעשו בראשון־לציון („כד וספל" מיסודה של חוה סמואל) ובירושלים הנסיונות הראשונים לפתח בארץ את ענף הקאראמיקה האמנותית. לפיכך אין כהנא חושף אפקים חדשים בהכדיזו במסוקי המבוא לעלון־ההזמנה שלו, כי לקאראמיקה תפקיד אסתטי ושימושי גם יחד ולכן „היא במיוחד נראית לי כמתאימה לקרב לקהל מושגים אמנותיים חדישים". אך העיקר הוא לא בתיאוריות, כי אם בעצם המלאכה ובדרכי הביצוע הטכני, מבחינה זו — מה, כי כהנא סיגל לעצמו ידיעות טכניות לא מעטות בעבדו לפני שנתיים בבית־מלאכה לקאראמיקה בפאריס הוא משתדל, לדבריו, לנצל בעיקר חמרים המצויים בארץ, אם יצליח בכך יהיה בזה משום הישג טכני חשוב.

התערוכה כוללת צלחות־קיר, אגרטלי פרחים וכדים בצורות מסוגננות השאולות מעולם החי, מאפרות, ספלים ומגשים ותכשיטי קאראמיקה שונים. אין כהנא מגלה מקוריות רבה בעיצוב צורות הכלים הללו: באחדים שהם, למשל באגרטל העוף שנובי משמש ידית, ניכרת השפעתו היתירה של פיקאסו, שאף הוא הושפע מצורות הציורות בקאראמיקה העתיקה או הפרימיטיבית, גם הציורים המשורטטים על גבי הכלים מזכירים לעתים את סגנוני הדאקוראטיבי של מירו. בכלים אחדים, למשל בספלים קטועי „האוזן", לא מצא כהנא את הסינתאזה הרצויה בין היסודות האסתטי והשימושי. כלים אחרים (למשל, הכלים מרובי ה„פטמות") סובלים מגודש פרטים. מבחינה זו מיצלחים יותר דוקא הכלים הפשוטים ביותר, כגון זיגות הספלים על מגשיים הקטנים. אך טעמו הטוב של כהנא בצירוף הצבעים והצורות הדקוראטיביות מחפה ומכפר על ליקוייה הטבעיים של תערוכת־ביכורים זו.

אריה לרנר

על מסות

(המשך מעמ' 3)

לב", וספק אם היתה אפילו לעיני פגואלי) — אין בכל זאת לראות במסה היפה כשלעצמה את דמותו השירית המלאה של שניאור.

הרבה מחדש והמגרה בשביל הקורא העברי יש במאמרו של מ. ירבלום „בין אנדריי דיד וליאון בלום". הקורא הרגיל ראה בליאון בלום את המנהיג הסוציאליסטי והמדינאי, אבל על המספר והאמן והמבקר שבו אין יודעים אצלנו אלא מעטים. וירבלום מגלה אמנם רק טפח מבלום זה ורק במידה שזה נגע לז'יד, אבל גם זה מלא ענין. והפרשה — ז'יד והיהודים — אף היא חדשה בשבילנו ומאלפת עד מאד.

במתיחות רבה ובהודיה עמוקה קראו מעריצי ברדיצ'בסקי את מסתו של ש. א. הורודצקי. ולא חלק העוגה כית שבכאן מפתיע, שהרי לא מעט נכתב על ברדיצ'בסקי הסופר והוגה הדעות. אבל הזכרונות עליו — גילויים הם לפנינו. כל כך מעט ידענו עליו ועל דרך חייו, ועד לביוגרפיה הנפלאה שכתבה רחל בן־גריון לא ידענו כמעט ולא כלום. והנה הוסיף עכשיו הורודצקי פרק מצויין. הן כל כך השתוקקנו לדעת כיצד היה בחיים, בחברת ידידים, ואיך הגיב על כל הנעשה בחיינו ובספרותנו ולא רק בכתב אלא בעל־פה. והנה הרים ה. קצה המסך מעל האישיות המופלאה הזאת.

את דמותו של אברהם רייזן משרטט יואל מסטבוים בצבעים טריים. אין כאן לא ניתוחים להסיסים ביצירתו אלא רשומי חייו ואישיותו — והם המגלים יותר את המשורר והסופר מכל מיני הערכות ספרותיות.

נתן גורן

„פר גינט" ב„הבימה"

(המשך מעמ' 3)

במישרין ובהפכים". (מקום זה בתרגום העברי אינו שלם, לדעתי). בלשון הצלמים: צילום נאגאטיבי וצילום פוזיטיבי. אך מטושטש־נפש כפר גינט אינו מסוגל גם לצילום נאגאטיבי.

אך מה בכל זאת המשמעות: „להיות עצמי" — „להיות אני" — דורש פר גינט בסוף חייו. ומשיב לו „מתוך הכפתורים" — רודף נפשו. בתרגום העברי נאמר: „היות אדם הוא עצמו זה: הרוג את הרע שבך והיה את הטוב". בתרגום רוסי הידוע של גאנזן כתוב: „להיות עצמו — פירושו, להסתלק מעצמו, להרוג בעצמו את עצמו או את „האני שלי". הנוסח השני נראה לי יותר: הראשון הוא כעין פירושו, מנוסחת גם כוונת האדון, (שם האלהים לא נזכר במחזה). בהם כל המובנים, המשמעויות, סרשי־הגדלות. אין לפר גינט כוח של אמונה הדרושה כדי לקבל את הדין ולנחש את רצון האדון. אך מתגלה לו לאהרונה כוח האהבה בנצחה: כוכב הצפוני נדלק שוב על ראשי אהבתה של סולויג, המחכה לו תמיד. אין זה תואר בלבד. אלה הן ברכיים, שעליהן אפשר להניח את הראש הקודח הנרדף של גבר — אלה הן ברכי האשה־האם. פר גינט הוא ילד עייף שהגיעה עצתו לנוח ולהירדם על ברכי האם. הנודד הנצחי מצא פתרון נדודיו־שיבתו. כל רדיפת הגדלות היתה לשוא. אך בכל מסויו עמדה לו אשה למגן ולהצלה. ביגון אהבה עמוק זה מסיים את הסימפוניה הצפונית, ששלוב בה נושא לירי, ואפי, ואכסטרי ודרמתי. במערכה שביעית המשוגעים מגיע המחזה לשיא הטראגי־קומי; במית אזה ובמים — לפיסגה של דרמה לירית מן הגבוהות שבספרות העולם.

התרגום

המחזה נכתב במקורו בשירה מחורזת, כדרכי של איבסן בראשית יצירתו. בפני המתרגמת — לאה גולדברג — היתה העבודה קשה, והיא מילאה אותה באמונה ובכשרון. במיוחד עלו הפרקים הליריים: בשירת הנגות לעתים הרושם הוא שהנוסח לא הובע בכל הבהירות. נעזרתי בתרגום רוסי לא מהודר אמנם, אך דומני מדויק מבחינה מילולית. יש והחרוז גרע מבהירות הענין וכוונה, במיוחד כשהחרוזים נעשים קרובים וקלים — ובנקל אפשר לנחשם. הייתי מעדיף במקומות ידועים הרוח לבן. אך נאמנה לצורה המקורית חייבת את המתרגמה, כיצד לבטא שירה כזאת, כיצד לבטא את החרוז, בהבלעה או בהטעמה, כיצד לשמור על הסינטאקסיס — דברים שתיאטרון עוסק בהם מאז, ותיאטרון שלנו יצטרך ודאי גם הוא לטפל בהם.

יש להדגיש את החשיבות הגדולה לידיעת הטכסט בהצגה זאת, על התיאטרון להוציא לאור את הנוסח העברי כדי שקהל הצופים ישמע יותר את הדברים, התרגום בכללו ודאי שהוא הצלחה יפה לשירה ולמעוררת.

ההצגה:

המחזה משך תמיד תיאטרון, אך במדיון, שירתו, רעיונותיו, תנופתו — הכשילוהו לא פעם. „הבימה" נתנסתה במבחן־איתנים זה והוכיחה שנכ עתיא עולה לגדולות. בבמאי השואף טות יתירה הגורפת לתוכה את הכל.

ש. פינקל

סנדרו מאלמקויסט מצאה מורה מאיר ומאציל. יש נשמה בהגנה והיא ניתנת לראיה. אחדות ההצגה, תוארת הפלאסטי המוסיקאי — פרי מחשבה ומגמה אמנותית של במאי־אמן, בקי ומלומד שאינו מטיל עלינו את למדנותו. אדרבא, אין אימוץ ו„זיעה" בעשיה זאת, הכוכב הולך ונעשה לממלכת, צייר — היא בונה תמונות כרוי אליום שירי מובהק, לפעמים בדרך של קונסטרוקציה מופשטת, אך תמיד בסמנים של גוף, נעלות הן התמונות הצפון שבמערכה הראשונה; כאן הוא השיג הארמוניות ציוריות צבעוניות עמוקות. „הלבן" בדרגותיו השונות, ה„תכולים" ה„ירקרקים" הקרירים שבתלבשות, אור הררי וגובה. אלה הם גם הפרקים המוסיקאיים הצלולים ביותר שבמחזה, בחלק „המזרחי" גומר היסוד האכסוטי, אמנם בנעימה כמעט דית לפעמים, כאן הדברים תלויים לעתים בהוט השערה, אמנם תמיד האמנותי מציל.

בסצאנה של בית המשוגעים גילה הבמאי תוקף עז בפנטסמגוריה דמיונית, ובתנועה אחת עשה את הדמיון למציאות, התמונה של מות אזה — בפשטות הריאליזם השירי מעודדת התפעלות. ניתן לבמאי זה להפעיל משחקים, להפיח בהם רוח יתירה, ראינו להקה הארמונית, מליכדה, מושלמת במעט בתפקידים גדולים וקטנים כאחד.

התפקיד הראשי של פר גינט מציב בפני השחקן דרישות לא רגילות — בכל המובנים. ש. פינקל גדל בהצגה זאת ונשא את התפקיד בכבוד, בהצגת הבכורה הפריעה לו התאונה, ראיתי השבוע שנית: מישחקו היה הפשי הרבה יותר, במערכה הראשונה דרישות אמנם בלתי־אמצעיות ופשטות טבעית שופעת. שאין אלה מסגולותיו של שחקן זה. אך גם בהלם זה היו פרקים של „שיכחה עצמית" של התלהבות נעורים אמיתית, דבסצאנה על מות אזה כבש את הרגש. שסרך־בדאי התעלה למשורר המפליג אל לב הרקיע, במערכה השניה הצליח ביפחק מהמושב אינטלקטואלי בעל גון עשיר ובמערכה השלישית התזיר לזירה את לאומיותו — את ניפה, את דמיתי הכפרי — את מותו. התנועת שאיר להשתיקה; או צלילות בהבנה הבכסם לעתים נתפס השחקן לורם שירי בלתי

דרושה עוד עבודת ליבון ושיפור ויש לקוות שהשחקן יעשה זאת תוך המישחק.

שושנה דואר — אזה — הדמות הטובה ביותר שנתנה אי־פעם. אשה קטנה, פרועה, הרדית, גם היא יוצאת אגדות צפוניות וכה רוטטת וכה אוהבת במותה. סולוויג — זוהר — דמות חיצונית בעיקר, נעימה לעין אך בתוספת יפיונות „הרליוודית" — והבל, מוזר בעיני שהבמאי לא תיקן דיוקן זה, וכאן הרי נדרשת הבסה פנימה ולא הוצה, אל הקהל. יתר התפקידים הם שניים בדרגה, אך בהצגה זאת הם קיבלו משמעות והבלטה יפה: בקר, קוטאי, סגל, אמיתי, קלאצ'קין, וורדי, פרידמן, ברשביט, ורשבר, רובינשטיין, ובין הנשים: ש. רביד, ג. שאן וג. תימור.

חלק הריקודים — משל ג. קראוס השתלב יפה להצגה והוסיף לה תוית ריתמית — שוב בעיקר במערכה הראשונה.

סיבה אחת עומדת לשטן בדרך לקליטת המחזה על ידי הקהל הרחב — אריכותו. היא נמשכה 4½־4 שעה. העולה על כל המידות הרגילות. כדאי לדעתי להקל משהו ממשא זה מבלי לפגוע באחדות ההצגה ושלמותה. אין לגעת במערכה הראשונה שהיא שלמות מוסיקאית־ציורית אחת. אך במערכות השניה והשלישית ניתן לקצר — וגם לטובת ההצגה (למשל, בפרק הארוך עם אניטרה). גם לאחר הקיצורים ידרש המחזה מן הקהל את מיטב סגולותיו. נדמה, שהפעם הוא נכון לכך. חושו הטמיר אומר לו שהוא נקרא הפעם לתיאטרון של הפארת וגדולה. תיאטרון של שירה, שירת הלב והמוח. ועל תיאטרון זה יש לברך את „הבימה".

עזרא זוסמן

נתקבל למערכת

רמז דוד. טורים, תל־אביב, עם עובד, כתבי תנועת העבודה, תשי"ב, 580 עמ'.

גורדון אהרן דוד. כתבי... ספר ראשון, האומה והעבודה. העורכים ש. ה. ברגמן ואל. שוחט. מבוא — ש. עמת. רשימות לתולדותיו והקדמה למהדורה הראשונה יוסף אהרונוביץ. ירושלים, הוצאת הספריה הציונית ע"י הנהלת ההסת' הציונית, תשי"ב, 604 עמ'.

ברסלבסקי משה, זאת הארץ. הגליל, הריו ועמקיו. תל־אביב, עם עובד, מכורת, תשי"ב. 386 עמ'. מגורד ותמונות.

הזז חיים. יעיש. חלק ראשון — רביעי. תל־אביב, עם עובד, לדור, תשי"ב (כתבים: ד').

הזז חיים. סיפורים נבחרים. תל־אביב, הוצאת דביר, תשי"ב, 204 עמ' ציורים.

בורלא יהודה. בלי כוכב. רומן. ספורי־מלחמה. תל־אביב, עם עובד, לדור, תשי"ב, 252 עמ'.

קרליץ א. דברי ספר. מסות. תל־אביב, הוצאת מחברות לספרות. תשי"ב. 228 עמ'.

ספר טומולנסקין, ערוך בידי ש. ברימן. ...עלים, משרד החנוך והתרבות ע"י אחיאסף, תשי"ב. 196 עמ'.

חברת הכשרת הישוב בא"י בע"מ

ניתנת בזה הודעה שאספה כללית שלא מן המנין של חברת הכשרת הישוב בא"י בע"מ תתקיים במשרדי החברה ברחוב בן יהודה 5, ירושלים, ביום ראשון 6 ביולי 1952 בשעה 10 לפני הצהרים לשם דיון בהצעת ההחלטות, ואם ימצאו לנכון, לשם קבלתן (עם או בלי תקונים) בתור החלטות מיוחדות דלקמן: —

1. שכל מניות הבכורה הצוברות והניתנות לפדיון בנות 5 ליש"ט כ"א בחברה הומרנה בזה במניות רגילות בנות 5 ליש"ט כ"א; ההמרה תחשב כאילו נעשתה בראשון ביולי 1951 והיתה בתוקף מאותו היום.

2. שכל אחת מהמניות הרגילות בנות 5 ליש"ט הנ"ל תחולק לחמש מניות רגילות בנות 1 ליש"ט כ"א ושמניות רגילות אלו דינן לענין דיבידנדה והצבעה ולכל ענין אחר כדין המניות הרגילות הקיימות בנות 1 ליש"ט כ"א בחברה, ותהיינה להן אותן הזכויות, וביחוד תהיינה זכאיות לקבל אותה הדיבידנדה הסופית שתוכרז על המניות הרגילות הקיימות של החברה עבור שנת הכספים 1951 במקום כל דיבידנדת בכורה אשר היתה מגיעה עליהן עד לתאריך החלטה זו לולא הומרו במניות רגילות.

3. שעל כל בעל מניות למסור מיד, ובכל אופן לא יאוחר מ־6 בספטמבר 1952, את תעודות המניות על מניות הבכורה הצוברות והניתנות לפדיון המוחזקות על ידו, לחברה במשרדה ברחוב בן יהודה 5, ירושלים, או בכל מקום אחר או בכל מקומות אחרים שהמנהלים יקבעו, ושכל תעודות מניות כאלו תתוקנה בצורה הדרושה או, לפי שקול דעת המנהלים, תבוטלנה ותוצאנה תעודות מניות חדשות על המספר הדרוש של מניות רגילות, ושלא תשולם כל דיבידנדה על מניות אלו עד שהתקון הנ"ל או הבטול הנ"ל היצאו לפועל.

ירושלים, יום 9 לחודש יוני 1952

בפקודת המנהלים

חברת הכשרת הישוב בא"י בע"מ

ניתנת בזה הודעה שאספה כללית נפרדת של בעלי מניות הבכורה הצוברות והניתנות לפדיון בנות 5 ליש"ט כ"א בחברת הכשרת הישוב בא"י בע"מ (בהתאם להוראות תקנה 56 של תקנות החברה) תתקיים במשרדי החברה ברחוב בן יהודה 5, ירושלים, ביום ראשון 6 ביולי 1952, בשעה 11 לפני הצהרים (או מיד אחרי שהאספה הכללית שלא מן המנין של החברה שהוזמנה לאותו היום בשעה 10 לפני הצהרים תסתיים) לשם דיון בהצעת ההחלטה, ואם ימצאו לנכון, לשם קבלתה (עם או בלי תקונים) בתור החלטה שלא מן המנין כדלקמן: —

ששינוי הזכויות והפריבילגיות של מניות הבכורה הצוברות והניתנות לפדיון בנות 5 ליש"ט כ"א בחברה והמרתן וחלוקתן למניות רגילות בנות 1 ליש"ט כ"א בחברה כפי שנזכרים בהחלטות הבאות אשר הובאו לפני החברה היום באספה כללית, ושהסדורים והעיסקות אשר נקבעו לבצוע או הוסמכו ע"י ההחלטות הנ"ל או הכרוכות בהחלטות הנ"ל:

1. שכל מניות הבכורה הצוברות והניתנות לפדיון בנות 5 ליש"ט כ"א בחברה תומרנה בזה במניות רגילות בנות 5 ליש"ט כ"א; ההמרה תחשב כאלו נעשתה בראשון ביולי 1951 והיתה בתוקף מאותו היום.

2. שכל אחת מהמניות הרגילות בנות 5 ליש"ט הנ"ל תחולק לחמש מניות רגילות בנות 1 ליש"ט כ"א ושמניות רגילות אלו דינן לענין דיבידנדות והצבעה ולכל ענין אחר כדין המניות הרגילות הקיימות בנות 1 ליש"ט כ"א בחברה, ותהיינה להן אותן הזכויות, וביחוד תהיינה זכאיות לקבל אותה הדיבידנדה הסופית שתוכרז על המניות הרגילות הקיימות של החברה עבור שנת הכספים 1951 במקום כל דיבידנדת בכורה אשר היתה מגיעה עליהן עד לתאריך ההלטה זו לולא הומרו במניות רגילות.

3. שעל כל בעל מניות למסור מיד, ובכל אופן לא יאוחר מ־6 בספטמבר 1952, את תעודות המניות על מניות הבכורה הצוברות והניתנות לפדיון המוחזקות על ידו, לחברה במשרדה ברחוב בן יהודה 5, ירושלים, או בכל מקום אחר או בכל מקומות אחרים שהמנהלים יקבעו, ושכל תעודות מניות כאלו תתוקנה בצורה הדרושה או, לפי שקול דעת המנהלים, תבוטלנה ותוצאנה תעודות מניות חדשות על המספר הדרוש של מניות רגילות, ושלא תשולם כל דיבידנדה על מניות אלו עד שהתקון הנ"ל או הבטול הנ"ל הוצאו לפועל.

מוסכמים ומוסמכים בזה מטעם כל בעלי מניות הבכורה הצוברות והניתנות לפדיון הנ"ל ויחייבו כל בעלים אלה.

על כל מחזיק בתעודת למוכ"ז הרוצה להשתתף באספה, למסור לחברה מיד לפני האספה את תעודותיו או מכתב מבנק אשר אצלו הופקדו תעודותיו המאשר את הפקדון והמציין את מספרי התעודות המופקדות ומספר המניות הכלולות בהן.

ירושלים, יום 9 לחודש יוני 1952

בפקודת המנהלים

חברת הכשרת הישוב בא"י בע"מ

מודיעה בזה, כי האספה הכללית השנתית ה־37 שלה תתקיים ביום ראשון, י"ג בתמוז תשי"ב — 6 ביולי 1952, בשעה 12 לפנה"צ במשרדה בירושלים, רח' בן־יהודה 5, לשם אישור הדו"ח של המנהלים והמאזן לסוף 1951, הכרזת דיוידנדה סופית, בחירת מנהלים, מבקרי ראיה־חשבון ודיון בענינים רגילים אחרים שהם בסמכותה של אספה כללית.

חברי הגרעינים ההתישבותיים

(תלמידי הרשמיות והשביעיות)

בתל־אביב

מסבת „הנח"ל בעל־פה"

מתקיימת מחרתיים 15.6.52

בשעה 20.00 באולם „אהל שם".

הכנסה את השתתפותך, דאג לכרטיס הזמנה. פנה מיד למזכירות תנועת הנוער אליה הנך משתייך.

משרד הבטחון

אגף הנוער והנח"ל

245

„הגזרה"

תחלה ההרשמה למחזור ד' של הסמינריון לגזירה ותפירה. תכנית הלמודים: גזירה ותפירה, סלונית וקונפקציונית, פדגוגיה, ציור אופנה, מלאכת־יד וכו' וכו'. זמן הלמודים שנה. ע"י הסמינריון מתקיימים קורסים לגזירה ותפירה של בגדי נשים, ילדים־ות לפי מידה וקונפקציה. קורס מיוחד לציורי אופנה. ההרשמה בימות החול בין 5 ל־7 אחה"צ ת"א, שדרות עמנואל 19, (אמסטרדם) ע"י ז'בוטינסקי. אוטובוסים: 4, 6, 13, 22, 61, 62.

המנהלת, מחברת ספר „הגזרה"

בלה גרודזנסקי

הופיע ספר „הגזרה" הוצאה שניה, לחשוב, בסכ"ם ואצל המחברת.

המרכז להשתלמות מקצועית

ע"ש א. רוזנים

מבן־שמן ב' בעמק חפר

מחפש

מדריך לחרטות

הבקי גם בגוון (פריזר) והקצעה (שפינג).

לפנות בכתב או באופן אישי לכפר הנוער בן־שמן ע"י כפר ויתקין בכל ימי השבוע חוץ מיום ששי.

למכירה בהזדמנות

1. מקרר חשמלי „קרוסלי" 9 רגל מעוקב.
2. מכונת כביסה „טור אוטו־מג'יק".
3. תנור חשמלי „וסטינגהאוז".
4. מכונת תפירה „וסטינגהאוס".
5. ויר־רקורדר „וובסטר" — שיקגו.

לפנות בכתב ל„דבר" חיפה הרצל 55 עבור „הזדמנות".

דרוש חרט

סוג א'

לפנות ל־ת. ד. 152 או טלפ. 5602 ירושלים

„אתון" רהיטי

רהיטי לוקסוס. איכות מעולה. חדרים מורכבים ובודדים. המכירה גם בתשלומים. יפו. ככר סלמה. פינת המלך ג'ורג'/ על יד התחנה המרכזית רחוב 398. בית מס' 9.

לבית הרושת למתכת

דרוש פקיד

לעבודות עזר וקופה.

לפנות ת"א ת. ד. 199 מס' 505

למכירה

מכשירים חדשים בשביל מוסך.

Valve refacer Vibro-centric

ועוד מכשירי אינסטלציה

לפנות: טולצ'ינסקי יואל, הרצליה, שכ' פועלים א' בית טיצלר.

„אורט" מדינת ישראל

המרכז האזורי לחינוך מקצועי בעמק חפר

לקראת שנת הלמודים החדשה נפתח

בית ספר פדגוגי

ל„כשרת מורות למלאכת־יד

בית־הספר ימצא בפקוח משרד החנוך והתרבות (זרם העובדים). תקופת הלמודים שלש שנים. פנימיה במקום. מתקבלות גומרות ח' כתות לפחות של בית־ספר יסודי או בעלות השכלה מקבילה בבית־ספר תיכון. על המועמדות לפנות למשרדי בית־הספר, בן־שמן ב' ע"י כפר ויתקין.

בית ילדים ונוער „אהבה"—כפר ביאליק

דרושים לנו

מדריכים ומטפלות בעלות־בית

בשביל קבוצות ילדים ונוער.

מועמדים בעלי נסיון מתבקשים לפנות בכתב למזכירות המוסד ת. ד. 4 קרית־מוצקין. או בטלפון 7117. חיפה.

הנהלת המוסד

„יצ"ו" בית הספר המקצועי התיכוני לבנות, חיפה

ע"ש הנריאטה אירוויל

מזמין את בוגרות המוסד **לפגישה**

שתתקיים בכ"ט בסיון תשי"ב, 22.6.52. תכנית היום: 10.00 טקס הסיום החגיגי של שנת הלמודים. 12.00 מסיבת בוגרות.

ההנהלה

הועד למען השקום בישראל תל־אביב—יפו

בשבת 14.6.1952 בשעה 5.30 בערב בכיכר מוגרבי

עצרת־מחאה המונית

נגד חוזה הזיון עם גרמניה המערבית

ינאמו: י. בן אהרון, ש. מיקוניס, מ. כנת

יהודים אזרחים! בואו בהמוניכם למחות נגד חוזה הזיון המסכן שלום העולם וקיום עמנו!

הגיע!

החל מהיום תעבוד עקרת הבית בפתילית „דמון" שלה בחסכוניות כפולה

בבי

פתיל טבעת הקסם

„ביבי" מורכב בתוך חמש שניות

1. אין עוד צורך בהחלפת הפתיל — הפתיל הישן נשאר לתמיד
2. אין עוד פיח על הסירים — „ביבי" בוער בשלהבת כחולה ומתמדת
3. אין עוד כוון הפתיל — „ביבי" מכוון לצמיתות
4. אין עוד בזבוז בנפט — „ביבי" נותן חום מקסימלי עם הצרכת נפט מינימלית
5. אין עוד הפסד של זמן בשול — „ביבי" מבשל הרבה יותר מהר

„ביבי" ימכר בכל מקום

סוכנות ראשית ויינד רח' הרצל 82, חיפה טל. 2775

„הזדמנויות במסחר"

מהדורה חדשה של התכנית הכללית של המכון יצאה לאור זה עתה. כל איש בעל שאיפות חייב לקרוא את המדריך החשוב הזה, המראה את הדרך להצלחה בחיים, באמצעות שיטת הלמוד בית שלנו המיוחדת.

לרשותך 209 קורסים שונים

בכל ענפי המסחר (הנהלת חשבונות, בקורת, מזכירות, בנות, כלכלה, ארגון, משרדית, פרסום, שפות, עתונאות, וכו' וכו').

ארגוננו העולמי ונסיוננו בהוראה בכתב — יביאו גם אותך להצלחה! פנה אלינו עוד היום עבור מדריך הינם ושלח את התלוש אל:

המכון העברי להוראה והשכלה ירושלים

בשיתוף פעולה עם המכונים הבריטיים

רחוב בן־יהודה 2, ת. ד. 1259, ירושלים

שדרות רוטשילד 15, ת. ד. 487, תל־אביב

רחוב הבנקים 5, ת. ד. 1474, חיפה

16—ר. נא לשלוח לי הנם את המדריך החדש שלכם

שמי.............

הכתובת.............

מעונין במקצוע.............

התסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ־ישראל

מכון ישראלי להשכלה בכתב

ע"י המרכז לתרבות והסברה

החזה ההרשמה לשנת הלימודים החדשה

במחלקה ללימודים תיכוניים

הכנה לבחינות האקסטרניות של אגף החינוך

א. בחינות מוקדמות ב. בחינות בגרות

תכנית לימודים והרשמה: תל־אביב ת. ד. 303.

פרטים נוספים והתיעצות: ת"א, יהודה הלוי 38.

נמשכת ההרשמה במחלקות:

- פקידות ושפות — בשיתוף עם הסתדרות הפקידים
- מדעי החקלאות — בשיתוף עם המדרשה החקלאית

— מוסד רופין.

Learn ENGLISH — למדו אנגלית

בית־הספר לשפות „קדימה" רח' בן־יהודה 74, תל־אביב, פותח ביום ב' 16 ליוני קורסים חדשים כדלהלן:

בשעות הבוקר: 1) למתחילים משעה 9 עד 10 ומשעה 12 עד 1 2) למתקדמים (Eckersley II) משעה 10 עד 11. 3) למשתלמים משעה 11 עד 12.

4) לבעלי השכלה גבוהה, כגון רופאים ועורכי־דין משעה 8 עד 9 בבוקר.

בשעות הערב: 1) למתחילים משעה 5 עד 6 (2× בשבוע). 2) למתחילים משעה 7 עד 8 (3× בשבוע).

פרטים והרשמה: ביום א' ב' (15, 16 ליוני) משעה 9 עד 12 בצהרים, 4 עד 8 בערב.

צמות

הן שיב באפנה...

שערות ארוכות הדורשות טפול יותר יסודי, אהבות פרחות מתבבות ביחוד את מסחת שמפו נקה ללא סבון ואלקלי בשעפורה המתאימה להפליא לטור העורק של ראש הילד, ותפנות חן וזוהר לשערות. אין אמצע דבר טוב יותר לאם ולילד מאשר משחת שמפו

נקה

האמצעי האידיאלי לשערות יבשות

נקה תלמון שמפו

המפיצים היחידים: חברת נוירה בע"מ

לטוס בט. וו. א. פירושו טיסה ללא כל תקלה במטוסי „קונסטליישן" בעלי 4־מנועים באוירה נעימה ותוך נחות ותשומת לב מקסימלית. אלה הן רק כמה סיבות מדוע כ־2 מיליון נוסעים קנו כרטיסי ט. וו. א. בשנה שעברה. זכור כי ט. וו. א. לא בלבד מעבירה אותך מתל־אביב לניו יורק אלא לכל אחת מ־60 הערים החשובות ביותר בארה"ב.

ל־	כוון אחד	הלוך וחזור	מטען ק"ג
פריס	215.—	388.—	1.010
ניו־יורק	624.—	1123.—	3.490

פנה אל סוכן הנסיעות שלך או אל:

הנך יכול לסמוך על

TWA

אירופה · אפריקה · אסיה · ארה"ב

נתיבי אויר עולמיים

משרדי ט. וו. א. בישראל:

תל־אביב: פנת רחוב אלנבי 98. טלפון 67441/2

ירושלים: מלון המלך דוד, טלפון 5806

האם הבטיחו לחייל הן לקרוא...?

— מובן מאליו... וזאת היא הסיבה העיקרית, למה שתדרקק למשרד לנסיעות מוסמך ואחראי, אשר שבאפשרותו לתת לך תמיד הערות היעיל ביותר עבור נסיעתך.

עצתנו הטובה היא:

תפנה ל„אוריינט לויד"

ז. קריינשמידט, תל־אביב, רח' אלנבי 56, טלפון 3329

הם־הם מכירים את בעיותיך — וגם את פתרונותיהן.

(מ)

עורך דין

בעל רשיון ונסיון מתבקש אצל עורכדין או מוסד ארצי שיבוש מעונין לקבלת לקוחות תמידית עזרה בעבודה משפטית.

מוכן גם לקבל הצעה אחרת מטעם דרך עורך דין.

לפנות בכתב ת. ד. 199 עבור „עוד".

שמרת אשלוכ

מישיתים למשך 4־6 חדשים. לפי עיטה חרושת ויהודה

סלון אשכול

תל־אביב, בן־יהודה 74.

מועצה מקומית כפר־סבא

המכרז מס' 52 / 5

מוזמנות בזה הצעות ממקבלים לסלילת כבישים בגושי רשום הקרקע מס': 6426, 6427, 6428, 6429, 6431, 6436, 6440, 6441, 7595, 7620, 7621.

את פרטי העבודה אפשר לקבל תמורת תשלום של —.3 ל"י במשרד מהנדס המועצה בשעות קבלת הקהל.

את ההצעות במעטפות סגורות ומסומנות „הצעות לסלילת כבישים" יש להכניס לתיבת ההצעות במשרד מזכיר המועצה עד יום ז' בתמוז תשי"ב (30.6.52) עד שעה 12.00 בצהרים.

על הקבלן לצרף להצעתו במזומן או בערבות בנקאית בשעור של 10 אחוז מערך הצעתו, אחרת לא תובא הצעתו לדיון.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או איזו הצעה שהיא כמו־כן רשאית המועצה למסור את העבודה ליותר מקבלן אחד אם תמצא צורך בכך.

(—) מ. סורקיס, ראש המועצה

עלינו אשתי ר'... אמנו ואחותנו היקרה

סרנה שמושקוביץ (לבית ליזרוביץ)

בגיל 39

הלוית היום בשעה 11 לפנה"צ מביתנו בקרית שלום 306.

אריה שמושקוביץ־שץ, נמרוד, אביה
משפחות ליזרוביץ, גלאון — נתניה רמלה
משפחת הורניק — תל־אביב

לחברנו במרכז

אריה שמושקוביץ

אתך ביגונך

על מות **רעיתך** ז"ל

בית מרכז קופת חולים

...

אריה שמושקוביץ שץ

תנחומים בהלקח ממנו **רעיתו**

הנהלת קופת חולים ירושלים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של אחינו היקר

המורה

משה בן חיים לב

(מקישינוב)

הלויה תצא מבית־החולים העירוני „הדסה", היום, ב־12 בצהריים ותעבור ליד „בית המורה".

השרויים באבל כבד: ... האחים ובני המשפחה

על מותו ללא עת של מורנו ...

משה לב ז"ל

אבלים ומשתתפים בצער

תלמידי כתה ז' מבית ספר עממי גאולה

בצער רב אנו מודיעים על מותו ללא עת של בעלי, אבינו ואחינו

יחיאל חיליבי ז"ל

שנפטר אור ליום ב', י"ז בסיון תשי"ב (10.6.52) בשנת ה־36 לחייו.

המשפחה המתאבלת

לרחל חייבי ולבנות

יחד עמכן אנו מבכים את מותו הפתאומי של

יחיאל חייבי ז"ל

ועד עובדי חברת החשמל לא־י
תל־אביב והמחוז

ביום א', 15.6.52
יום השלושים למות...

ביגה מיכאלי

תערך אזכרה בשעה 5 אחה"צ
בבית העם ונעלה על קברה.

ועד המושב עין עירון

לישראל לוצ׳יצר ומשפחתו

השתתפותנו הכנה בצערכם הגדול, בהלקח רעיתו וחברתנו

ליזה

המשפחות: שרה הרשקוביץ, הוכברג, ממוס.

לכל עולי טרנוב וסביבה

ביום ב', כ"ג בסיון 16.6.52 ב־8 בערב
תערך בירושלים, כרם יפה, בבית העם

אזכרה לקדושי טרנוב

לבאר־טוביה ולמשפחה

אתכם באבלכם על **משה מיצ'יק**

כי איננו

מושב בצרון

לוחות בדור מפ"זק, דיסקים מבקס

„אקספנדי"

הספקה מידית באיכות מעולה ביותר.

הננו מזהירים את הקהל לא לזכות שולל אחר מיצרים בעלי איכות פחותה שאינם מתוצרתנו.

„ברקודק"

בית־חרושת לתעשית פקק

ת. ד. 1550 חיפה, טלפון: עכו 75.

מחפר

BUGGER

מחפר 5/8 עם כל הכלים הדרושים מבצע כל עבודות חפירה ומלוי, תעלות לצנורות, חפירת מרתפים, וכו' — מעונין בקבלת עבודות בתנאים נוחים.

לפנות: מ. יחיאלי במשרדי הר... וכנין, רחוב הנמל 59, ת.ד. 649, טל. 2867, חיפה.

מועצת הפועלות

יום ששי

תל־מונד. אספת חברות עם גניה לוי. חבניה. אמניתית שמשון נוימן.

יום א'

באר־שבע (עיר חדשה). פתיחת קורס לשעורי ערב להברות.
נתניה. אספת חברות: „יער הקדור" ... קק"ל.
ראשון לציון. שכון המזרח אספת חברות עם הוה סלוצקי.
מגדיאל. אלישבע פולק: בעיות חנוך.

יום ב'

ההובנות. אלישבע פולק: „בעיות החנוך".
פתח־תקוה. גות עוז. דבורה דאיבר היג לחנוך.
ברכור. פגישת חברות עם הנה זיו.
כפר ... (מעברה). אספה חברות עם עדה שמוש.

„מעלית"

קואופרטיב עובדי „אלואטור" בתל־אביב בע"מ

באסיפה הכללית השנתית של הקואופרטיב מיום 6.6.52 נבחרה הנהלה כדלקמן:

1. שלומוביץ בנימין — יו"ר
2. ליפרמן שלמה — גזבר
3. טריגר אריה
4. ביילין אברהם — בא כ"ל הברת העובדים.

חתימת הגזבר, בצירוף החתימה של אחד מחברי ההנהלה מחייבת את הקואופרטיב.

דורשים מכונאים

מתחילים

לעבודה עונתית במשקים

בהצעות נא לפנות ל„משביר־זר־עים" ת. ד. 1565 חיפה, טל. 3767.

מלוה הובה – אדרבה ואדרבה!

בקנית הרדיו הידוע באיכות שלנו בעל 7 מנורות, 5 גלים על סרט מתאם

אנו מקבלים בתמורה כסף ישן בלי הורדה.

הצעה זו כוחה יפה עד 22.6.52 ועד בכלל.

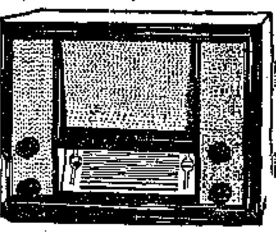

לתשיבו:

תל־אביב:

בלומן, המלך ג'ורג' 44, אחים טנצר, דרך יפו 58, „אלרדי" אלנבי 96, „קר־אור" אלנבי 101, אינגר ושות', שינקין 53, חשמל־ורדין חס 6, דגני, השוק 2, שורץ צ'לנוב פנת סלמה, „מעט־חיים" פינסקר 2.

יפו:

אמריקן־רדיו ע"י המשטרה הצבאית, קשיוף אביק, אלקטרו־סיטי רח' 3, מס' 24, אחים ברנדר ע"י השעון, קוישנסקי.

חיפה:

רדיו אקשטיין, הרצל 44, בברך, גורדאו 5, אלרה, הרצל 56, רדיולה, ש' פירא 13, ברגמן בילו 13, קרס, שרה 1, קובי, רח' יפו 85, ליונס, סמטת גזה, קובלסקי, גורדאו 34.

ירושלים:

פרידלנדר שד"ר פילרד, בן משיח רח' שטראוס 6, „הזמיר", רח' יפו 435, מקובסקי, בור דרך יוליאן 13, „אלקטרו־גל" בית פרלמן.

פתח־תקוה: אוקו, הובבי־ציון; **כפר־סבא:** אדמוני; **נתניה:** קליין־אמסיה; **חדרה:** שנייצר; **פרדס־חנה:** הרץ; **ראשון־לציון:** איברוצקי־רוטשילד; **טבריה:** מזרחי; **עכו:** רדיו עכו; **קרית מוצקין:** האן; **נהריה:** צייזלר; **באר־שבע:** מרכז החשמל.

במקומות שבהם אין להשיג את תוצרתנו,
נא לפנות ישר אל משרד הביח"ר:

גלאי

חברה ישראלית לרדיו בע"מ
תל־אביב, נחלת בנימין 52

אגודה צרכנית שתופית

של עובדי „תנובה במחנה הופה" בע"מ

מזמינה בזה את חברי האגודה

לאסיפה הכללית השנתית

שתתקיים ביום ד' 18.6.52 בשעה 6 אחה"צ באולם בית החלוצות (רח' יל"ג 3).

סדר היום:

1. דו"ח ההנהלה לשנת 1951 2. אישור מאזן לשנת 1950, 3. הצעת תקציב לשנת 1952, 4. הגדלת הון המניות, 5. דיונה, 6. החלטות ובחירות, 7. שונות.

ההנהלה

„אגד" קבוצה קואופרטיבית בע"מ

הנהלת „אגד" שנבחרה ביום 2.6.52 החליטה בישיבתה מ־8.6.52 שהחל מיום 15.6.52 רשאים לחתום בשם „אגד" קב. קואופ. בע"מ החברים דלקמן:

1. בילפטוצקי אברהם
2. הרשקוביץ יעקב
3. וויסברוט א. מ.
4. פסקין יהודה
5. קרני אשר.

3 חתימות מבין חמשת החותמים הנ"ל לצד חותמת הקבוצה, תחייב את הקבוצה בכל עסקיה.

ההנהלה

דרושה מנהלת לאוסר חקלאי

בהצעות נא לפנות: למשרד ויצו עולמית
סמטת בית השואבה 8, תל־אביב.

למוסד חקלאי דרושים

עובד לגן נוי
עובד פלחה ומספוא
טבחית
מנהלת משק בית

בהצעות נא לפנות: למשרד ויצו עולמית סמטת בית השואבה 8, תל־אביב.

דרוש אדם

בעל הכשרה טכנית

ובעל נסיון בייצור ובהנהלת עבודות

למשרה טכנית גבוהה

בהצעות נא לפנות רק בכתב לחברת קייזר פרייזר בישראל בע"מ — ת. ד. 137, חיפה, עבור מחלקת הפרסונל.

דרוש מדריך אזורי לפלחה ולמספוא

לאזור ניר עם של מפעל הנגב
קיימת אפשרות לשכון במגדל אשקלון

המעונינים מתבקשים לפנות למשרדי מפעל הנגב במגדל אשקלון, רח' הרצל, בכל יום א' של השבוע.

למשרד חברת מסחרית ידועה בירושלים

דרוש מנהל חשבונות עוזר מנוסה

ידיעת הלשון העברית הכרחית

ידיעת השפה האנגלית במידה מסוימת חשובה.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב אל: **מנהל החשבונות**, ת. ד. 81, ירושלים, ולציין את גילם, כתבתם ומצבם המשפחתי ולפרט את רמת ידיעותיהם ועברם במקצוע.

מכתביהם ישמרו בסוד גמור.

למפקדי היחידות בצ.ה.ל.

בהם משרתים חברי קואופרטיב „שחר"

אנו מבקשים לאפשר לחברינו להשתתף

באסיפה הכללית השנתית

של הקואופרטיב שתתקיים השבת, 13.6.52, ולשחררם ליום זה.

הנהלת „שחר"

הזדמנות מיוחדת

למכירה

דירת לוקסוס בת 2 חדרים והול גדול בקומה ג', רח' דובנוב ע"י רח' פרישמן — שד' ח"ן, כניסה מידית. מחיר נח.

לפנות: **יוכיז יואל** שד' רוטשילד 33, טל' 62796

להחליף דירה

יפה, בת 2 חדרים והסקה מרכזית במרכז ירושלים
בדירה דומה בחיפה (רצוי על הכרמל)

לפנות לת. ד. 703 ירושלים עבור „דירה".

עירית נתניה

הכרזה מס' 30

עירית נתניה מבקשת הצעות

להקמת סוכות הא"זה על שפת הים

הסוכות ישכרו למתרחצים למשך שעות היום.

פרטים על ההצעה אפשר לקבל במשרדי המהנדס העירוני.

את הצעות יש להכניס לתיבת ההצעות במשרד מזכיר העיר לא יאוחר מיום ו', כ"ז בסיון תשי"ב (20.6.52) שעה 12.00 בצהרים.

ע. בן־עמי
ראש העיריה

נתניה, י"ז בסיון תשי"ב (10.6.52).

בקיצור!

יום ששי, כ' בסיון תשי"ב, 13.6.52
— 1709 —

מכירות קניות

▲ שעונים, תכשיטים, משקפיים ומצלמות אצל דיקמן, חיפה, רח' יפו 40.

▲ שטיחים אצל כרל יורן, גאולה 19, קונה ומוכר ומתקן ומנקה.

▲ „סקלה" ת"א, בן־יהודה 41, טל. 5462, תקליטים, גרמופונים, קניה, מכירה, השאלה.

▲ פסנתר למכירה בהזדמנות, מלניק דיזנגוף 119, ת"א.

▲ בהזדמנות מיוחדת: מכונת תפירה „זינגר" בזול מאד למכירה, ברגמן, תל־אביב, רח' בן־יהודה 14 בחצר.

▲ מכונות תפירה „זינגר 133 ק. להקוני עקים, מהנדס מירשנזון, יפו, בוסטרוס 12.

▲ רהיטי חדר אוכל ושינה, מין משובח, רהיטים בודדים, עממור, ת"א רח' דיזנגוף 122.

▲ כלים חקלאיים למכירה בהזדמנות (טרקטור, מחרשה, דיסק־מטעים וקומבין). לטלפן 6359.

▲ פסנתר גרמני למכירה במצב טוב. ת. ד. 8437, יפו.

▲ ליפט (עץ) 3.8×2.5×2.5 מ' למכירה. לפנות רח' הרצל 2, חיפה, אצל מנהל הבית.

▲ להחליף אוטנוע „טריאומף" 500 קוב ק. במעט חדש, ב־B.M.W. 750 קוביק חדש או כמעט חדש. לפנות: חדרה, רח' ירושלים, בית ברלין דימנשטיין.

▲ למכירה המור גדול וקטן, עגלות בעלי 4+2 גלגלי גומי, אופנים משומשים, פליס, גני עם — רמתיים.

▲ ליפט 4×2 עם גג רעפים למכירה, בימ"ס לחמרי בנין בלאושטין אידלס, כפר־סבא, רח' השרון 107.

▲ פסנתרים רק אצל בעל מקצוע. הז.מניות גדולות, „קריסלר", חיפה, הנביאים 33, טל. 3017.

▲ מעונינים לקנות סלק בהמה. קבוצת ענבים, דואר קרית ענבים.

▲ מערכת רהיטים של הדר מגורים: שולחן עגול, 4 כסאות ושולחן כתיבה — למכירה, רח' אדם הכהן 8, דירה 3, בשעות 11—2 ו־7—8 בערב.

שעורים והוראה

▲ קורסים לגזירה ולתפירה „דוגמא" רח' שלמה המלך 38. לימוד יסודי והשתלמות מהירה, מידה וקונפקציה, מתחילים קורסים חדשים.

▲ ב־30—45 יום תלמד כתיבה במכונה בשיטה עיורת (עברית ואנגלית) ב„המומחה", מכון להכשלה אמנותית, שינקין 16, ת"א, טל. 62398.

▲ ללמוד לרקוד — רק אצל הנס גוט, ת"א, רח' בן יהודה 64, נפתח מחדש סניף חולון מול „מכסף".

▲ קורס חדש לרקודים מודרניים יתחיל ביום ראשון, טוגל, אלנבי 116.

שונות

▲ בוגר בי"ס תיכוני (כתה ששית) מוכן לקבל כל עבודה שהיא לתקופת החופש המתקרבת. לפנות ת. ד. 199 ת"א, בשביל „עבודה".

▲ נהג מנוסה של דיזל וכמיטריילר מחפש עבודה. לפנות בהצעות: „דבר" עמולה.

▲ דרוש טרקטוריסט לעבודות חקלאיות. לפנות: קואופרטיב „החורשים", רעננה, בית חיים שקולניק.

▲ תופרת לקונפקציה טובה של שמלות למכונת־חשמל מחפש „לסכו", רח' עלית 3, כפר־המושבות.

▲ תקון לבגים וגרבים, תקון אמנותי, תקון צוארונים במכונה אמריקאית חדשת במחירים זולים, „אלישבע", תל־אביב, רח' המלך ג'ורג' 58.

▲ מגהצת כתונות ממדרגה ראשונה דרושה למכבסה, רחוב אידלסון 6 (בחצר) ת"א.

▲ תופרת ויניאית מחפשת עבודה בבית המזמינה, גם חידושים, ת"א, רח' בזל 21, אצל ברגר.

▲ מורה ממושב, הורות ב' ע"י כפר ויתקין מוכנה לקבל לחדשי החופש ילדים לקייטנה. בגיל 7—9. לפנות לגילה בשקין.

▲ פועלת מקצועית בשביל תולצות דרושה, אלטר לסקין, ת"א, רחוב מרכז בעלי מלאכה 5.

▲ הלוואות נגד ניירות ערך וחפצי ערך, ת"א, הרצל 10, חדר 11.

▲ דרוש מורה לתחביר ולניסוח מכתבים עבריים. לפנות אברהם, ת. ד. 305, ירושלים.

השכיר למכור להחליף

▲ דירות בבתים משותפים בהזדמנות: 3, 2, 1½, 1 חדרים בסביבת שדרות רוטשילד, שדרות חן, פרישמן, ככר דיזנגוף, שלמה המלך, בצפון במחיר זול מאד 2 חדרים ונוחיות קומה ב' — 8000.— ל"י ומשכנתא 400.— ל"י, קומה ד' — 7300.— ל"י, חדר ונוחיות קומת קרקע — 4500.— ל"י. בגבעת רמב"ם 2 חדרים לוקסוס. בקרבת תל־אביב 2 חדרים ונוחיות זו משפחתי וקומה ב' — 5500.— ל"י. מינץ אלנברג ושות', ת"א יבנה 34, טל. 62514.

▲ להשכיר דירה משני חדרים בסביבת בן־יהודה, רופין, קק"ל. דירות בת חדר אחד ושני חדרים למכירה בזול. אדלר, אלנבי 32 מ־1—10 ומ־6—4.

הודעות

▲ הפירמה אוסולד את האס, ת"א, רח' אחד העם 15, מודיעה: הננו מקבלים עד גמר חלופין את הכסף הישן כתמורה מלאה בלי הורדה בעד סחורותינו.

חיפוש קרובים

▲ אני מחפשת את בן אחותי יהודה או יצחק גוז'נסקי מגרודנה. לפנות: ת"א, רח' טיומקין 9, שרה וולברג.

... מצאות

▲ אבדו תעודת נכה מלחמה ע"ש עליזה כהן ותעודת זיהוי ע"ש עליזה כהן, קרשבסקי. ▲ אבד ארנק ובו תעודת זהות ופנקס חבר ההסתדרות ע"ש משה ישראל. להחזיר: חיפה, רח' ירמוק 9. ▲ אבדו תעודת זהוי 751972 פנקס מלואים 180408 (מספר אישי) ואשור זמני לחברת ההסתדרות ע"ש פרנכך מינה. להחזיר: ת"א רח' ג'ורג' אליוט 16. ▲ אבדה תעודת זהוי ע"ש סיגלמן רות, 91741א מלוד. ▲ פנקס זהוי ע"ש גלאל בנדריזאדה. ▲ אבדה פוליסה מהסנה מס' 15750 ע"ש רזי אליהו, הפוליסה הנ"ל בטלה ומבוטלת. ▲ אבדה תעודת זיהוי ע"ש לוי אליעזר. ▲ אבדה תעודת זיהוי ע"ש טבצניק אהרן. ▲ אבד פנקס חבר של ההסתדרות ע"ש רייזל שרתם, קרית־מוצקין. ▲ נמצא שעון בקולנוע „תמר" בת"א ב־8.6. לקבלו לפי סימנים במזכירות מעלה־החמשה. ▲ אבדה תעודת זהוי ע"ש נקאש צביה ▲ אבד תעודת זהוי ע"ש נקאש צביה מס. 078916. ▲ אבד צ'ק 3571 על־סך 150.— ל"י של הלואה וחסכון רעננה, חתום על־ידי אגודה צרכנית לפקודת שור אברהם. התאריך 25.5.52. בזה הצ'ק בטל ומבוטל.

עם עובד בע"מ

ספרים חדשים

ביום 15 ביוני 1952 יופיעו הספרים הבאים:

רופי ססיל רות / תולדות האנוסים

פרשה ג... בדברי ימי ישראל, רבת־ענות ורבת־הוד כתובה בידי היסטוריון מומחה, החומר שאוב ממקורות ראשונים, בתוכם ארכיוני האינקביזיציה בספרד ובפורטוגל.
סדרת „דעת" 267 עמוד — המחיר 3.250 ל"י

אהרן פישקין / הגואל הקטן

ציורים מאת א. לזאוידה
ילד חכם וטוב־לב ומלך עריץ ואכזר, מלכות אהבה מול מלכות הזדון והרשע.
סדרת „לנער", 144 עמודים מנוקדים — המחיר 1.750 ל"י

— מהדורות חדשות —

זלמן שניאור / שירים ופואמות (א' ב')

סדרה „בצרי שירה", 1004 עמודים יופיעו 20 ביוני

הלן קלר / קורות חיי

ספר חייה של הלן קלר תעודה נעלה הוא לגודל הרוח של אדם קשה גורל, שיד אלהים נגעה בו והאצילה עליו מאורה.
מהדורה שניה הופיעה ב־3 ביוני **אזלה כולה**
מהדורה שלישית תופיע ב־25 ביוני

הסתדרות עולמית לנשים ציוניות ויצ"ו

בית הספר החקלאי בנהלל

הרשמת תלמידות־ים לשנת תשי"ג נמשכת

מתקבלים תלמידות־ים:

לכתה א': (קורס של 4 שנים) בעלי תעודה של 8 כתות בית־ספר עממי.
לכתה ב': (קורס של 3 שנים) בעלי תעודה של כתת המשך ט'.
לכתה ג': בעלי תעודה של כתת המשך י' או י"א או כתה מקבילה של בי"ס תיכון.

תוכנית הלמודים כוללת למודים כלליים ולמודים חקלאיים לענפיהם. פרטים אפשר לקבל ע"י פניה בכתב או בע"פ לביה"ס החקלאי בנהלל או למשרד ויצ"ו העולמית תל־אביב, סמטת בית השואבה 8.

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ־ישראל
מועצת הפועלות

בית ספר חקלאי־תיכוני חדש נפתח,

בדרום הארץ ע"י גדרה על אדמת בשית,

והחלה ההרשמה לשנת הלימודים תשי"ג

המוסד בנוי על שטח נרחב, המקיף את כל ענפי ההכשרה החקלאית, העיבוד החקלאי מושתת על עיבוד אינטנסיבי ותכנית הלימודים מגוונת.

בית הספר יהיה בפיקוחו של משרד החינוך והתרבות ויקיף 4 שנות לימוד עם פנימיה, שיקנה לבוגריו את הזכות לגשת לבחינות ... לתלמידים מעוטי אמצעים תהיה הנחה בתשלום.

מתקבלים בנות ובנים גומרי בית ספר יסודי, (במוסד תהיה גם כתה מכינה), התלמידים מהסביבה יתקבלו לביה"ס בלי פנימיה.

ההרשמה: במועצת הפועלות, רח' ליליינבלום 41, ת"א, בימים א', ג', ה' בשעות 10—1 לפנה"צ; בימים ב' ו־ד' 2—4 אחה"צ.

מכון אמנות של סמינר הקבוצים

תל־אביב, על הוף הירקון. אורנים, ליד קרית עמל

החלה ההרשמה לתשי"ג למכונים:

א) **תרבות הגוף** — בהדרכתן של י. בינטר ול. קריספלר. קורס דו־שנתי בתל־אביב.

ב) **מוסיקה** — בהדרכת ארנסט הורבין. קורס דו־שנתי להכשרה יסודית וחד־שנתי למשתלמים. **באורנים**.

מלבד האמנויות ניתנים בקורסים הנ"ל לימודי החינוך וכן לשון, ספרות ותולדות האמנות.

פנימיה לילדים

פינקוס, רמת־גן, רח' הרצל 59

מתקבלים תלמידים/ות לשנת הלמודים הבאה לחנוך ולטפול.

השגחה קפדנית, הזנה טובה ועזרה בשעורים, בימי החופש הגדול גם להבראה.

הממליצים: ד"ר בירם, חיפה, ד"ר פינצור, ירושלים, הנהלת בית החולים ד"ר דנציגר וד"ר שטהל, רוסא, ת"א.

ארגון מגדלי צמחי נוי ופרחים — תל־אביב

בזה אנו מזמינים את כל חברי ארגוננו מגדלי סיפנים

לכנוס סיפנים דחוף

שיתקיים ביום ראשון 15.6.52 במרכז תנובה ת"א רח' יהודה הלוי 17 באולם הישיבות בשעה 10 בבוקר

השתתפות של כל החברים הכרחית

המזכירות

נפתח

מעון ילדים יומי וגנון

בהנהלת האחות „זהבה"

הכתובת: חיפה, הדר־הכרמל, עקיבא 19.
טלפון 2906

לפנות בכל יום משעה 9—11 לפנה"צ, 4—6 בערב.

מוסד ילדים לטיפול מיוחד

מחפש

מדריך(ה) – מורה
מחסנאית

שכון מובטח גם לזוג עובד.

נא לפנות אל המדור הרפ'וי־פדגוגי של עלית הנוער רח' עליה 49, ת"א.

תבלו חופשתכם בנעימים

במלון „סיני" הדר בצפת

מטבח כשר • טל. 68

יש עוד מספר מקומות לילדים בני 7 — 10

בקייטנה בבתי המושב

בית לחם

פרטים במזכירות: דואר נהלל.

התחרות כשרונות ספרותיים

שלח אלינו עד 1.7.52 חיבור על נושא כלשהו. ל־10 המצטיינים פרס: למוד חנם באחת המחלקות — עתונאות, אמנות הספור הקצר, אנגלית, עברית, קורספונדנציה. לכסוי ההוצאות צרף 500 פרוטה בהמחאת דואר עבור מכון „כתבא" ת. ד. 4362, תל־אביב.

הורי הכלה — הורי החתן
אריה וריבה הורביץ — שמואל ורבקה יפה

מתכבדים להזמין את קרוביהם וידידיהם להשתתף בשמחת כלולות בניהם

לאה — **יעקב**

החופה תתקיים אי"ה ביום של ש' כ"ד סיון תשי"ב (17.6.52) בשעה 3 אחה"צ בקפה פלטין מול קולנוע „עדן" ירושלים.

קבלת אורחים עד שעה 6 בערב

המען למברקים: יפה—לוי, ...פלטין ירושלים.

רחל (...) ושמעון סגל

מודיעים בשמחה על הולדת

הבן הבכור

ברית המלה תתקיים ביום שני כ"ג סיון תשי"ב (16.6.52) בשעה 11 לפנה"צ, בבית חולים „אסותא" תל־אביב.

נא לראות הזמנה זו כאישית.

צפורה בת עמי ועקיבא בושן — רחל ושמואל גלוביץ
קבי השרון, רמת־דוד — ירושלים

מודיעים לקרובים ולידידים על שמחת כלולות בניהם

אורה — ע"ל — עמוס גל

ביום חמישי כ"ז בסיון תשי"ב — 19.6.52 בקבי השרון, רמת דוד.

לח' קלרה פוירליכט־פלדרמן וב"ב
להולדת הבת

לח' מרדכי שמחוני וב"ב
להולדת הנכד

לח' שושנה הורביץ וב"ב
לנשואי הבת עם ב"ל

מזל־טוב ואיחולים לבביים

הנהלת „הסנה" והעובדים

לחברינו

יצחק ואניה כהן

ברכת מזל־טוב
לנשואי של אברהם עם בח"ל

בית סלל בונה

ל...

אניה ויצחק כהן

לנשואי בנם אברהם עם בח"ל
מזל טוב ואחולים לבביים
תזכו לרוב נחת ואושר

...

לידיד המלאכה

מר צבי לבון ורעיתו

ברכה לבבית
לנשואי הבת

לאה עם ב"ל

התאחדות בעלי מלאכה ותעשיה זעירה בת"א
החברה למלאכה בע"מ
החברה לשכון לבתי־מלאכה ומגורים בע"מ
קופת המלאכה

למר צבי לבון ורעיתו

לנשואי הבת

לאה עם ב"ל

ברכת מז"ט מאחל

המרכז האר... ...ות
בעלי מלאכה ותעשיה זעירה

לחברינו **אסתר וצבי לבון**

מיטב ברכותינו לכלולות הבת

מזכירות מועצת פועלי ת"א־יפו ועובדיה
סיעת ההסתדרות בע. ת"א ויפו

לדודיה וחנה ארן (סוסנסקי)

ברכותינו ואיחולינו הלבביים לנשואי בנכם **אורי** עם בח"ל

ויס מאיר, ישראלי אריה, מינצברג אלחנן, פניני יעקב, ורדינסקי יהודה, שורצמן אביגדור ומשפחותיהם.

בני־ברק.

למשפחת הורינו היקר **פרץ צידנר**

להולדת הנכדה והבן ברכות לבביות

מאת עובדי סולל בונה
סניף מגדל אשקלון

לחורינו היקרים **טובה ויצחק בדר**

בהיותכם זבא וסבתא

לגיסתנו **זינה** ואחינו **אליהו**
בהיותכם הורים בהולד **דוד**, הנכד והבן הראשון,
שפע ברכות

יעקב ומרדכי בדר

הפסטיבל הראשון לזמרה בישראל

בחסותו האדיבה של שר החוץ מר מ. שרת

1000 זמרים מהתפוצות
1500 זמרים מישראל
הפתיחה ב־6 לאוגוסט בירושלים

לקראת מאורע לאומי ותרבותי זה, אשר אלפים ישתתפו בו ורבבות יאזינו לו, החליטה הנהלת „הזמיר" לערוך בארץ באמצעות העתונות

משאל על השיר העברי הפופולרי ביותר

כל אחד אשר ימלא, יגזור וישלח את תלוש משאל הזמריה מתוך מודעה זו עד 23 ביוני ש. ז. (ועד בכלל), ישתתף בהגרלת פרסים של

מקלט „בנגל" מתוצרת ביהח״ר הראשון לרדיו בארץ „כל חשמל"
מאה פרסים של תקליטי ביהח״ר „הד ארצי" לפי בחירתו של הזוכה

את התלוש הגזור אפשר לשלוח בכל סניפי ותבות דואר בארץ

גזור כאן

לדאר:
בא להמציא תלוש זה „להזמיר"
ע״י מרכז התיירות הקריה.

משאל הזמריה

השיר העברי האהוב עלי הוא: ....
(לציין בשם השיר ואם ידוע גם המחבר)

השם והמשפחה: ....

הכתובת: ....

מדור הספורט

„מכבי" ת״א — נבחרת אנקרה 2:3

(המשך מעמוד א')

הקהל מצפה לתחילת המשחק, מכבד בתשואות קצרות את הקבוצות. הגיע תור הטקס. שתי דקות לאחר 17.30 נשמעה שריקת־הפתיחה, כשהציר התורכי לישראל בועט ראשון בכדור. ואז נפגשו שתי הקבוצות באופן רשמי: בפעם הראשונה. אך למעשה: רק לפני חדשיים ימים שהתה קבוצת „מכבי" ת״א בתורכיה, במיוחד באנקרה, ותיהרה שם עם הטובות שבקבוצות הבירה (ניצחה את „תניט־ספה" ו„צמיר־ספיר", והפסידה ל„אנקרה־גודז'ו" ו„גנצ'לר־בירליה"). כך שאתמול נפגשו שחקני „מכבי" עם שחקנים מוכרים, מלבד שניים־שלושה שחקנים מ„האקדמיה הצבאית" באנקרה, שהשלימו אתמול את מסגרת הנבחרת התורכית.

יימצאו טוענים: לשחק כנגד שחקנים ידועים — הרי זה תפקיד קל, אך המחצית הראשונה הפריכה טענה זו.

שופט מה„אסכולה התורכית"?

אמת, עוד טרם הספיק הציר התורכי לרדת מן המגרש ולתפוס את מקומו מן ביציע, וכבר הריע הקהל ממשכות: מחוגי־השעון לא השלימו את הדקה השלישית, וכדור שנשלח מרגלי הרץ השמאלי מורדקוביץ („אג'ג'") בא בקשת גבוהה ובאין איש מנסה לעצרו — הגדר לרשת השער התורכי...

גול???

כן!! — קובעת שריקה חדה של השופט בן־רובי לתמהון כולם. משום שאיתהו רגע שהכדור עשה דרכו לעבר שער אנקרה נמצא גלזר במצב „גבדל" ברור למדי, התורכים כאילו גנזו את התמרמרותם, והמשיכו מיד במשחק נמרץ, אך רבים־רבים שאלו: „האם גם השיפוט שלנו לקה בנגע הידוע של שופטי תורכיה?".

לאחר דקות ראשונות ניתן כבר לזהות את הקבוצות: אנקרה (בלבוש כחול): פאוזי; רידואן, דוהי; נג'ט, באסרי, אלטין; סאדט, יאלצ'ין, ג'לל, ארטאן, נוסראט. „מכבי" ת״א: בנדורי; רזניק, ליטבאק; פיסטולסקי (גולדשטיין), שניאור, מורדקוביץ; ישראלי, גולדשטיין (מרימוביץ), גלזר, סטודינסקי, יונה פוקס.

שומרים את גלזור — ומתקיפים

כבר נאמר לעיל, כי המחצית הראשונה „משתייכת" רובה ככולה לנבחרת אנקרה. הסיבות: משחק מהיר ונמרץ ביותר, שליטה טכנית עדיפה, ו... עני שערים לעומת אחד. זוהי התמונה של 45 הדקות הראשונות, השונה תכלית שינוי מזו של המחצית השניה. תחילה — היוזמה ברגליים התורכיות. „כינור ראשון" מנגן החלוץ המרכזי הגמיש ג'אלל, שלא נותן מרגוע לשני אור, בלם „מכבי", ולכל ההגנה הישראלית, ורק התמצאות מהירות ונשנות...

נתחלפו היוצרות

כולם תחת רושם הדקות שעברו. מעטים מטילים ספק בנצחון האורחים. במיוחד כשב„מכבי" עדיין רבות ההתרבטויות, מרימוביץ יוצא ונכנס שוב למשחק; פוסטולסקי יוצא; גולדשטיין במקומו; שמוב מחליף את רזניק. ובינתיים — התורכים ממשיכים בניהול משחק עדיף! ואז — בדקה ה־4 — מתקבל צירוף נהדר בין נוסראט השמאלי וג'אלאל המרכזי, המביא לשער יתרון לאנקרה (1:2) למרות השתטחות נרעות של בנדורי.

ה„אוקסבות" של המשחק עולות, במיוחד לאחר תריסר דקות: כשישראלי בועט קרן מימין, מצליח „שיעה" גלזר להשתלט על מכה שפוחה זו, ודוחק את הכדור במהירות מתחת לגופו של פאוזי, השוער התורכי הענק, המשתטח למלוא אורכו. בכל זאת — 2:2.

אכן, נתהפכו היוצרות. התורכים מצרגים את המשחק היפה, לאחר שהוכיחו גם יתרון במחצית הראשונה; ו„מכבי" כובש את השערים. ומי יודע — אולי גם ינצח? וההתלהבות גדולה והורגת כאשר מקץ דקות מציל ליטבק (שהושאל מ„מכבי" רחובות) בזה אחר זה את שער „מכבי" בנגחו את הכדור ממש מחוך השער! באה שרשרת של רגעים דרמטיים מסעירים. במיוחד ליד השער התורכי: מרימוביץ הנכנס למשחק, מפיח רוח־קרב בהתקפה ומנהל ברוב כשרון את חבריו החלוצים. ואפילו את „שיעה" גלזר, שהיה הפעם כבת גרפה ועצלן. הנה, הדקה ה־22: גלזר פורץ — ישר לשער, השוער פאוזי תופס ומשמיט כאחד, ודק זינוק נוסף לתוך קלחת מסוערת ליד שערו, משאיר את התוצאות בעינן. גם כעבור עשר דקות. כאשר שניאור בועט מכת־עונש מקו ה־16 (לאחר פגיעה במרימוביץ) איננה מועילה, למרות ששפאוזי עוצרה, ו„שיעה" מוציא את הכדור מידיו ומ־2 מ' בועט להרץ. עוד התורכים מנסים לתקוף זאת שערו של בנדורי, ואנו רואים — 3 דקות לפני הסיום — כיצד גלזר מתפרץ לשער, סוטה שמאלה, השוער והמגן נמשכים אליו כלאבן־שואבת, אך הכדור נמסר מיד לימין, וישראלי — בלתי מכוסה — יורה ללא היסוס.

כן! 2:3 לזכות „מכבי" ת״א.

הצטיינו במיוחד: במקרה: ה„סטופר" באסרי, הרץ אלטין, המקשר ארטאן והקיצוני נוסראט. ב„מכבי" — ליטבק, שניאור, מורדקוביץ ומרימוביץ, שיפוטו של בן־רובי — לקה בשגיאות.

מחר:

אנקרה — „הפועל" ת״א

המשחק השני של נבחרת אנקרה — ייערך מחר אחה״צ, על מגרש „הפועל" ביפו, עם „הפועל" תל־אביב.

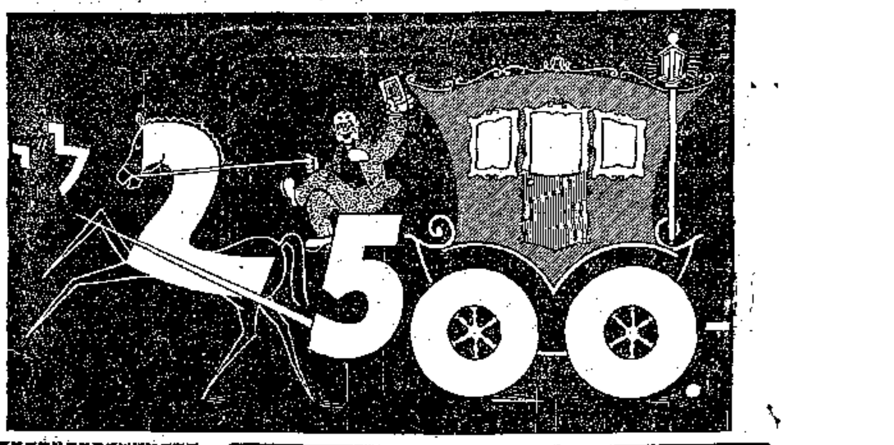

מוסך „טוביה"

שרות למכוניות

ת״א, רח' הגשר, 80 מטר מגשר שינקין
(ע״י רח' ראש פנה לשעבר)

נוסף לשרות הרגיל: **שמון ונקוי כל מיני מכוניות**
קבלנו מכונות חדישות ביותר עבור

א. נקוי יסודי של מערכת כלי המים
(רדיאטורים, ראשים, גופים)

ב. מכונה הרוחצת מכוניות בקיטור ותימיקליים

חשוב במיוחד לפני בדיקה במחלקת הרשוי ולפני הצביעה
שרות אדיב, טפול מדויק ומחירים נוחים תקבל במוסך „טוביה"

עונש־המות של יעקובוביץ הוחלף ל־15 שנות מאסר

גזר דין המות נגד דוד יעקובוביץ ע״י בית המשפט המחוזי בתל־אביב ב־28 בנובמבר 1950, בוטל אתמול ע״י בית המשפט העליון בירושלים, בשבתו בבית דין לערעורים פליליים. ביהמ״ש שיחרר את המערער מאשמת רצח בזדון, והעמיד את העונש על מאסר 15 שנים בעוון הריגת דניאל פקטורי.

לאחר קריאת כתב ההיוב בדין, אמר הנאשם בתשובה לשאלה:

„אני חף מכל פשע ולא עשיתי כל רע לשום איש. אני מבקש לתקן את הטעויות אשר נעשו לי".

בית המשפט העליון קיבל את העובדות אשר ארעו בליל הפשע בגן מאיר, כפי שנקבעו בפסק הדין של בית המשפט המחוזי בתל־אביב.

השופט ד״ר ש. אגרנט קבע בפסק דינו, כי עדותו של קרבן האונס וזיהויה את אנסה די בהן כדי להאשים את ד. י. ואין מנוס מן המסקנה, שהאנס והמתקיף היו איש אחד שפעל מתוך מזימה לבצע את זממו. טענות הסניגוריה כי ההתקפה בוצעה ע״י הבריה של אשת המנוח, אינה מתקבלת על דעת ביהמ״ש לערעורים, כיון שאין להבין מדוע יפתיים „מסעונשים" כזה המכוון לטוהר המידות במעשה אונס. יעקובוביץ נעלם ממקום המעשה לאחר בוא השוטרים כיון שהיה אשם בביצוע הפשע. לשעת מאסרו נמצאה אצלו כותונת שהיו עליה שני כתמי דם ואת הכותונת הזאת לבש יעקובוביץ בערב הפשע.

השופט ש. אגרנט דחה בתוקף את הגירסה שהמנוח פקטורי בא במגע מיני עם אחותו ההורגת. עדותה של נ. ש. נאמנה וביהמ״ש יכול להסתמך עליה בקביעת פסק דינו.

אעפי״כ החליט השופט, כי יש להאשים את י. בהריגה ולא ברצח, כיון שלא ראה מראש, כי מעשהו יביא...

אמפיתיאטרון „גל־רון"

יפו (גבעת־עליה) 80995
במוצ״ש 14.6 ובימים ג' 17.6 וה' 19.6
הצגה אחת לערב בשעה 8.30
היצירה המוסיקלית בעלת דרמה אמנותית גבוהה

יין תוסס

עברית שולחה

— מאת: י. פרץ —

האשכול וחלקיו
(לעונת הבציר)

עֹקֶץ — חלק־הענף הדקיק המחבר את האשכול עם הזמורה.

כָּתֵף — החלק העליון והרחב באשכול (דומה לכתף).

זָנָב — החלק התחתון והצר של האשכול (נדמה שחלק זה באשכול נוסף).

פְּסִיגָה — חלק קטן של האשכול, הדומה לאשכול בתוך אשכול (כמו פלח בתפוח זהב).

חַרְצָן — גרעין הענב.

זָג — קליפת הענב.

צִיפָּה — בשר הענב (וכן של פרי אחר).

פֶּרֶט — גרגרי הענבים, שנפרטו מאשכולותיהם ונשרו בשעת הבצירה.

האשכול נפרט — גרגריו מתפרדים.

שאלות ותגובות

מכנסיים וגרביים מה מינם?

שאלה. מכנסיים וגרביים הם ממין זכר או ממין נקבה? שמעתי: „מכנסיים ארוכות" — אמרתי גם אני: „מכנסיים ארוכות". העירו לי, שאין זה נכון. אמרתי: „מכנסיים ארוכים" — רמזו לי, שאני „יקיכה", כי בארץ אומרים: „מכנסיים ארוכות". ועכשיו איני יודעת מה נכון. גם בענין גרביים אצלנו בלבול. זה אומר: „גרביים הדשים", וזה אומר: „גרביים הדשות". —

חוה שפיגל, חיפה

תשובה. מכנסיים וגרביים הם ממין זכר. ולכן: מכנסים ארוכים, גרביים חדשים (ובימינו: גרביים ממולאים).

פרט

לד"ר קלמן ספקטור מת"א ולד"ר א. ר. מירושלים.

מקורו של פרט (פנול, סגול) במשמע „מעות קטנות" ב„ספרי האזינו" (הוצ. איש שלום) ונוסח זה אנו מוצאים גם ב„ספר האגדה" לביאליק־רבניצקי כרך ב' ע' קלו: „משל לאדם שהלך לקיסרי וצריך מאה זוז או מאתיים זוז הוצאה; „גוטלים פרט — מייגעים אותו". ובעלי „ספר האגדה" מפרשים: פרט — מעות קטנות.

הפועל „פרט" במשמע „החלף מטבעות גדולים בקטנים" נמצא במשנה. ומוזר, כי פרט בסובן „מעות קטנות" אין במילונים.

עַל יַד — עַל יְדֵי

ברשימה על נושא זה (מיום 10.2.52) נאמר, כי יש להבחין בין על יד (במובן „אצל") ובין על ידי (במובן „באמצעות") גם בנטיית: הביטוי הראשון צורתו ביחיד ונטייתו ביחיד, ואילו הביטוי השני צורתו בריבוי ונטייתו בריבוי. ולכן: עמדתי על ידו (אצלו), דבר זה נמסר לי על ידיו (באמצעותו) וכדומה.

והנה משיג יצחק לבני על הנאמר כאן בדבר שימוש על ידי עם כינויים וטוען, כי ע"פ מקורות הספרות התלמודית מותר לומר „הדבר נמסר לו על ידו", כמו שנאמר: „על ידך יתייחד שמי" (תנחומא וירא).

צדק לבני, כי בספרות התלמודית — על כל פנים ע"פ המסורת שבידנו — אין מדייקים בשימוש על ידי עם כינויים: ביכוי זה הוא בצורת ריבוי שימושו עם כינויים הוא גם במספר יחיד. אבל במקרה זה מכריע חוק הלשון — וקודם כל לשם בהירות ולשם הבחנה (בין על יד ובין על ידי), וכאמר כלשון שד"ל: „כל אשר הוא כמשפט הלשון, יש לאמרו גם אם לא נמצא במקרא; וכל אשר איננו כמשפט, אין לנו לאמרו, אפילו נמצא לו הבר".

הֵדִיחַ — הִדִּיחַ

שאלה. ילמדנו בעל „עברית כהלכה", כיצד מבטאים ומנקדים את המלה מדיח: המ' בצירה או בפתח? אודה ולא אבוש: נשאלתי בבית הכנסת ולא יכולתי לתת תשובה ברורה. — ח. ג. ה. רחובות

תשובה. זה נכון וזה נכון. יש מֵדִיחַ ויש מַדִּיחַ. שני פעלים שונים כאן ויש להבחין ביניהם הבחנה גמורה.

הֵדִיחַ הוא הפעיל של השורש דוח (בקל אין) — שטוף במים כגון: ואת דמי ירושלים יָדִיחַ מקרבה (ישעיה ד, ד); מְדִיחִין קערות וכוסות (מו"ק כו); תָּדִיחַ את פניה (נידה יד); פלונית הֵדִיחָה את הדגים ואת הבשר; הבשר הוּדַח, הכלים הוּדְחוּ.

הִדִּיחַ הוא הפעיל של השורש נדח — הרחיק (גרש, כלק, התעה) למשל: בכל הגוים אשר הִדִּיחֲךָ ד' אלהיך שמה (דברים ל, א); הלא הִדַּחְתֶּם את כוהני ד' (דה"ב יג, ט); המנהל הִדִּיחַ פקיד פלוני; של אלמוני הֻדַּח מתפקידו; יצאו אנשים בני בליעל מקרבך וַיַּדִּיחוּ את יושבי עירם (דברים יג, יד); המכית והמַדִּיחַ (סנהדרין ז, ד).

ל. אשכול

באר שבע איננה עוד הגבול הדרומי לגילוי מים

80 אלף בתי־אב חקלאיים במשקים מפותחים משמשים תנאי קודם לאי־תלות במצרכי מזון בישוב בעל אוכלוסיה של 2 מיליון נפש — אמר אתמול שר החקלאות והפיתוח ל. אשכול בהרצאתו במועדון רוטארי בת"א. עד כה קיימות בישראל 50 אלף יחידות חקלאיות, ובכלל זה המשק הערבי ו־20 אלף היחידות שהוקמו מאז קום המדינה. השנה יוקמו כ־4—5 אלפים יחידות חקלאיות, אך עלינו להקים מדי שנה 10 אלפים יחידות משק, כיון שמשק חקלאי מגיע למלוא תפוקתו רק כעבור 8—10 שנים מיום היוסדו.

את עיקר הצלחתנו בשטח החקלאות יש לזקוף על גילויי המים בארץ — אמר השר בהמשך דבריו. עתה מרמזים לנו, כי באר שבע אינה משמשת עוד גבולה הדרומי של הארץ לגילוי מים. מבחינה זו עולה האופטימיות של אנשי מדע מחו"ל על זו של המהנדסים המקומיים.

כיום נעשה קידוח בבאר שבע בעומק של 400—450 מטר ויש תקוה שאנו מגיעים למים, ובאר שבע תהיה „באר שמונה" — המשיך השר. קידוח נוסף נעשה ברביבים בעומק רב עוד יותר, ויכולתנו רבה בשטה זה, משום שלרשותנו עומדת מכונת־קידוח לעומק של 2 ק"מ, ברי שנשמת, אם תוך כדי מים ניתקל גם בחומר אחר. ציין השר.

מטרתו הרחוקה יותר היא להגיע למצב של דונאם אדמה אחד בהשקאה לנפש. המטרה הקרובה יותר היא להגיע למחצית הדונאם לנפש, כלומר כ־800 אלף דונאם בהשקאה. את המספר הזה יש להגדיל ב־100—150 אלף דונאם לשנה.

בדעת הממשלה לזרז את ביצוע התכניות להכוונת מי הירקון והירדן לנגב, ובניית סכרים ומתסני מים עצורי מים לשנות בצורת.

בשטח אספקת הצנורות משתפר מצבנו והולך, והגברת הייצור של צנורות יחסוך לנו סכומים גדולים במטבע חוץ. הצנורות של 36 צול שאנו משתמשים בהם כיום הם מתוצרת „יוכל גד". כן קיימים בארץ שלושה בתי חרושת לצנורות ברזל ובמשך המגביים תפוקתם מיום ליום; יתכן ולא רחוק היום שבו נוכל להשתמש גם בצנורות מיציקת־זכוכית שנוכל לייצר בארץ — הטעים השר וסיים, כי רק בדרך של פיתוח החקלאות נוכל לחלץ את עצמנו מהמיצר הכלכלי.

הקציר יושלם בהצלחה בימים הקרובים

משרד החקלאות מודיע:

עבודת הקציר ברחבי הדרום והנגב מתקרבת לסיומה, תודות להענותם של המשקים לקריאת משרד החקלאות וגיוסם של מספר רב של קומביינים, הוחש הקצב בשבועיים האחרונים ובימים הקרובים תושלם העבודה, שהחלה, בתחילת מאי ונמשכה כששה שבועות.

סיום הקציר בא כשבוע ימים מוקדם יותר מאשר נקבע בלוח הזמנים של לשכת הקציר. והקדים בשבועיים ויותר את ההערכות של החקלאים. העבודה התנהלה ללא תקלות, והפסד הגרעינים ב„שפיכה" אינו עובר את הגבולות המקובלים של 8 עד 10 אחוזים.

לשכת הקציר של המחלקה לגידולי שדה תיסגר ביום א' — 15.6.

המחלקה מזכירה למשקים שקיים איסור המור על שריפת הקש. מיעצים לא להתחיל בחריש האדמות בדרום ובנגב, לפני ראשית אוגוסט ולהשתמש רק בקולטיבטורים כבדים ובמהרשות, אך לא בדיסקים.

הקציר בגליל העליון — בשבוע הבא

במשקי עמק־החולה נעשות ההכנות האחרונות לבציר העינבים שיתחיל בשבוע הבא. יוצאו לשוק הזנים השונים הגדלים בכרמי ההתישבות העובדת, מענבי־מאכל ועד ענבי־מרפא.

שנה קשה עברה על חלק מהכרמים, שלקו במחלות שונות כגון קימחון העלים והכשותית. האחרונה גרמה לנשירת העלים. הכורמים נלחמו במזיקים בעזרת תמרי־הדברה מיוחדים. החמסינים והשרב התליפו במידת־מה את הפגיעה.

הבציר יימשך כחדשיים ומקוים, בדרך־כלל, ליבול טוב.

יחיאל חייבי

יהיאל חייבי, עובד ותיק בחברת החשמל, נפטר אור ליום ג', י"ז בסיון תשי"ב, בבית"ח בילינסון בשנת ה־36 לחייו. פעיל בהגנת מנעוריו.

בלוייתו השתתפו עובדים רבים של חברת החשמל, שהמנוח היה חביב עליהם. ליד הקבר אמר דברי הספד י. מאירי, יושב־ראש ועד עובדי חברת החשמל.

משה רב

נמצא אתמול בבוקר מת בהדרו נרח' אחד העם 57, מותיקי המורים בת"א. הורה בשנים האחרונות בבית הספר „גאולה". בן 50, עריריי במותו. גויתו הועבר הבוקר ל„בית המורה" ומשם תצא לויתו.

כינוס אזורי

במוצאי־שבת, ב־8.30, באולם בית־העם בנהלל, כנס אזורי מטעם המועצה האזורית נהלל־והקישון בהשתתפות א. עזר, מנהל בניני האומה בירושלים. בתכנית האמנותית — פנינה זלצמן. כל תושבי האיזור מוזמנים.

4000 טון קרפיונים מבריכות עמק החולה

משקי העמק וההר בגליל־העליון המזרחי, המפתחים את המידגה בבריכות, כבר החלו בשיווק התוצרת הראשונה מעונה זו.

הימים החמים השפיעו לטובה על תנאי־הגידול. משבוע לשבוע יגדלו המשלוחים לסניפי „תנובה", לערים ולמושבות הגדולות.

השנה גדלו במידה ניכרת שטחי הבריכות (עד ל־10.000 דונם) והיבול המשוער משתי העונות יהיה כארבעת אלפים טונות. לפי התכנית הסופית של פיתוח עמק החולה ישתרעו שטחי הבריכות על פני עשרים וחמשה אלף דונם. ואם תהיה אספקה בשפע וכן יסופקו הזבלים — הגדל הכמות פי ארבעה.

תנועת המושבים והארגונים

מחלקת ההסברה

מטעם מחלקת ההסברה של התנועה תתקיימנה ההרצאות הבאות:

יום שבת 14.6.52	בורגתא ב'	יצחק קורן.
	בורגתא א'	מ. אנצר.
יום ראשון 15.6.52	יגוב	ת. גרינקר.
	קרן ישע	פ. מוצ'ניק.
	כפר־הנגיד	מ. מאיר
יום שני 16.6.52	רמות־מאיר	ת. קרישפין.
יום שלישי 17.6.52	שמחה	צ. גבאי.
	ביטחה	ד. מלית.
	כפר־אחים	י. קורן.
ביום שבת, 21.6.52	כפר־ורבורג	מ. הסקלברג
	צור מעון	ג. עת
יום ראשון 22.6.52	יבנה א'	ע. אסף.
	בניה יבנה הדרומית	מ. בן־יעקב
	כפר־קיש	ת. קרישפין.
יום שני 23.6.52	הונין	צ. גבאי.
יום רביעי 25.6.52	נווה־ימין	ח. סליכמן.
	מעברת עמק־חפר	ת. הרובי.
	בארותים ב'	מ. אנצר
	בית הנניה	ג. עת

הערה:
1. המוסדות הפעילים בהסברה מתבקשים לא לסדר שום פעולה במקומות הנ"ל בתאריכים הנקובים.
2. ועדי הכפרים מתבקשים לרשום לפניהם את תאריך הביקור ולארגן כראוי את האסיפה.

ההסתדרות בירושלים לא תתן שביתות ושביתות עבודה — מ. ברעם

מאת סופרנו בירושלים

ההסתדרות ולשכת העבודה בירושלים שרויות במתיחות נוכח מצב התעסוקה בעיר, אם כי לא במידה שחוששים לה, אמר אתמול מ. ברעם, מזכיר מ. פ. ירושלים, במסיבת עתונאים. כשבעת אלפים פועלים מועסקים בבניה (28 אחוז מכלל הפועלים בעיר). כל תנודה כלכלית נותנת אותותיה בראש ובראשונה בבניה. נוסף לכך היו מועסקים בעבודות ציבוריות כ־1400 פועל, ואילו כיום רק 250. מספר מחוסרי העבודה בסוף מאי הגיע ל־1105. הבעיה החמורה היא לגבי הפועלים הבלתי־מקצועיים ותשושי־כוח.

מ. ברעם מסר להלן על המאמצים שעשתה מזכירות המועצה בימים האחרונים להנעת עבודות שונות. מתברר, כי הקהק"ל מוכנה להעסיק כשלוש מאות פועל בקביעות בשלוש השנים הבאות בעבודות הייעור בפרוזדור ירושלים, אלא שקיימים חילוקי דעות בשאלות השכר ומכסת העבודה. מקוים, כי בראשית השבוע הבא יצאו הקבוצות הראשונות לעבודה. כן הוסכם עם משרד העבודה להעסיק 100 פועלים בהכשרת קרקע ליד ירושלים.

תשומת לב מיוחדת מקדישה ההסתדרות להכשרה מקצועית. מאז קום המדינה ועד סוף 1951 הכשירה 1625 פועלי בנין (פי 4 ממספר בעלי המקצוע בבניה בימי המנדט). 450 הוכשרו למסגרות, נגרות, דפוס ותעשייה, 319 קיבלו השתלמות מקצועית.

יש הכרח לעמוד על משמר העבודה, עירית ירושלים אינה יכולה לראות עצמה פטורה להלוטין מדאגה זו. מ. ברעם עמד בסוף דבריו על ההפגנות שאורגנו השבוע לפני בית ההסתדרות על ידי מק"י. בהפגנות שבוימו בלטו במיוחד אלה, שהם עצמם אינם נמנים כלל עם מחוסרי עבודה. למשלחות המפגינים ניתנה הסברה על המאמצים הנעשים, אולם בהפגנות שבאו אחר כך הורגש בעליל שאנשי מק"י אומרים לנצל את המצב למטרות פוליטיות ולפגוע בבית ההסתדרות. במקרה אחד ניכר המפגינים אף לאיים על מזכירות הפועלים. בהפגנה האחרונה השתתפו גם אחדים מחברי מפ"ם. המשטרה נהגה בהתאפקות בפיזור המפגינים. ההסתדרות לא תתן בשום פנים שבוח בריונות, מודרך ע"י גורמים פוליטיים, ישתק את עבודת בית ההסתדרות. „הננו נכונים להתגונן" — סיים מ. ברעם דבריו.

מ. פרידמן עמד על הובתה של העיריה בתעסוקת הפועלים, ביחוד בביצוע עבודות ציבוריות הכרחיות. אתמול היתה ישיבה מיוחדת של ועדת הכספים של העיריה שדנה בשאלה. מ. מרגלית, מנהל לשכת העבודה, אמר כי מספר מחוסרי העבודה הנרשמים מדי ערב במוצע הוא כ־350 איש, והדגיש את הצורך בפתרון בעית המוגבלים בכושר עבודתם.

פסטיבאל הסרטים על הר כנען יימשך שבועיים

מאת סופרנו

הפסטיבל הקולנועי הראשון בישראל (ביזמת „אגודת שוחרי הסרט הטוב") נפתח אור ליום ד' בהצגת הסרט „50 שנות־קולנוע". צר שהסרט, שהוא שילוב של סרטים מובחרים מתקופת הראינוע עד ימינו, הוצג בצורה פגומה מבחינה טכנית, אולם הצלחת ההצגות המאות הבטחה לאחר שהליקויים תוקנו. מאות חברי „אגודת שוחרי הסרט הטוב" ואורחים מכל הארץ משתתפים בפסטיבל, שיימשך שבועיים.

הצגת הסרטים המובחרים ב„פסטיבאל" מתהילה בכל יום אחה"צ, שעות לפני הצהרים מוקדשות לנופש. בכל יום מוצגים 2 סרטים גדולים, כמה סרטים קצרים, נשמעות הרצאות ונערכים שיחות ויכוחים.

בפסטיבל יוצגו ממיטב הסרטים של ארצות שונות וכן ייערך בו סימפוזיון על הסרט הסוריאליסטי, סימפוזיון על הסרט הישראלי, נשפים ועוד.

הצעה לסינון מי הביוב

הצעה להקים בתל־אביב מיתקן לסינון מי הביוב וניצול החומר הקשה כדשן חקלאי, הגיש לעיריה י. בורשטין. לפי ההצעה יוקם המיתקן במקום מוצא צינור הביוב ברחוב עזרא אל הים, ויפעל על־פי העיקרון — שילוב בור ספיגה עם סינון מיכאני ומפריד את המים המזוהמים מהחומר הקשה. המים יוזרמו לים ואילו החומר יישאב ויועבר למגבלות העיריות ויעורבב עם האשפה בדילשמש דשן חקלאי. משרד החקלאות מוכן להשתתף במימון הדבר.

מאיזור־המגורים הקשור אל צינור הביוב ברחוב עזרא, זורמים יום יום אל הים כ־20 אלף ממ"ע. החומר הקשה נאמד ב־10 ממ"ע. המיתקן, שבנייתו נאמדת ב־15 אלף ל"י, יוכל להכיל עד 200 ממ"ע חומר, שיוצא במכוניות־העיריה אחת לכמה ימים.

אם ההצעה תתקבל והנסיון יעלה יפה, אפשר יהיה להקים עוד 5—6 מיתקנים כאלה, העשויים לפתור את בעית זיהום הים, שמקורו בעיקר בהומר הקשה המכיל הידקים וכו'.

היכן כפר הנוער של „הציונים הכלליים"?

מאת סופרנו

בסיור שנערך מטעם הקרן־הקיימת במגדל־אשקלון ובניצנים, שאליו הוזמן אישית ש. רפופורט, מבקר הסוכנות היהודית — חיפשו המסיירים, אגב אורחא, את כפר הנוער במגדל־אשקלון, שעל הקמתו הכריזו „הציונים הכלליים", פתהר במגבית בארצות־הברית ומבשישים בה גם עתה.

סופרנו שנזדמן לעיר הצטרף אף הוא לחיפושים, אולם מלבד שלט על פרשת־דרכים בכביש הראשי (במקום שהיתה תחנת־הנסינות בימי ממשלת המנדט ונשארו חורבות בניינים) לא נמצא כפר־הנוער.

בשעתו פירסמנו את ענין המגבית והכפר שאיננו קיים — ודובר „הציונים הכלליים" הודיע באחת ההזדמנויות, „כי הושגה התקדמות בבנין הכפר". אך אף תושבי מגדל־אשקלון הראשונים לא שמעו מאומה על הקמת הכפר.

ש. רפופורט נסע אמנם כארם פרטי, אך בלי ספק עוד ימצא ענין זה את הדו בבירור מקיף — על מה הוצאו כספי המגבית שנאספו בארצות הברית להקמת כפר נוער?

להקמת מכון לתרבות ישראל

הוחל בפעולות הכנה להקמת מכון לתרבות ישראל שיפגין את הישגי תרבות מדינת ישראל ועם ישראל בגולה. המכון ינוהל ע"י משרד החינוך והתרבות, משרד החוץ והסוכנות היהודית — ומרכזו יהיה בירושלים.

נבחרה ועדת־מכינה מנציגי המוסדות האלה, שחברת המרכז הוא ד"ר ח. יהיל ממשרד החוץ. על הועדה היטל להכין את תקנון מכנהו ואירגונו של המכון, להתקין את האמצעים למילוי צרכיו המיידיים, להתחיל באירגון תערוכת הספר העברי בעולם ובייסוד בולטין ביבליוגראפי.

למען הדיוק

פרופ' ב. מזר נבחר רקטור האוניברסיטה ולא נגידה (קנצלר).

לתשומת לב הקיבוצים:

קורס לבישול ולמחסנאות יתחיל ביום א' במחלקת ההדרכה של ויצ"ו בחיפה. נשארו מקומות פנויים.

נחנך מפעל המים בשאר ישוב

ארבע שנים לאחר שהמושב שאר ישוב נעזב ע"י מתיישביו בימי מלחמת השחרור, חנכו אתמול אנשי המקום שבאו אחריהם את מפעל המים שהוקם בכספי הסוכנות היהודית.

400 ממע"ק מים לשעה יעמדו מעתה לרשות המתיישבים, חברי „העובד הציוני". 60 משפחות התישבו בכפר ומעבדות 1200 דונם קרקע, מזה 800 בהשקאה ומשקיעים עוד כ־1200 דונם. 4 הדשים נמשכה העבודה בהקמת מפעל המים. הונחו צנורות מנחל דן לשדות הכפר באורך של 25 ק"מ ובקוטר של 14 ו־6 אינטשים.

בטקס הנוכת המפעל נכח בין היתר מ. קול, חבר הנהלת הסוכנות, שהצביע על הישגי הישוב המתחדש על אף התנאים הקשים. הוא הזכיר את המשורר שאול טשרניחובסקי, שנבח במקום העליה על הקרקע ב־1940, התרשם מאד והקדיש שיר להתישבות העובדת בגליל.

עם ל. קניג ומ. טורקוב ב„דבר"

מ. טורקוב — ל. קניג

בעיות של תרבות יהודית ועולמית, ספרות על העולם היהודי ששקע באירופה, נסיונות תיאטרון עממי לעולים ממזרח־אירופה ומזיגה בין מורשת היהדות הגלותית והיצירה ההדשה בישראל — הועלו בישיבת מערכת „דבר", ביום ד', לכבוד ליאו קניג, מלונדון, ומרק טורקוב, מארגנטינה.

ד. זכאי, י. מ. ניימן, א. סוציקובר, ש. מלצר וח. שורר סיפרו על פגעולתם התרבותית, הספרותית והציבורית של האורחים. ליאו קאניג היה מאנשי העליה השניה ולפני מלחמת העולם הראשונה יצא להשתלם באמנות באירופה ונשתקע בפאריס ובלונדון, ופעל רבות בספרות הביקורת האמנותית.

עוד בהיותו בארץ כתב סיפורים על חיי הפועלים פה. מ. טורקוב, שביקר בארץ לפני שנתיים והצי, מעיין עתה בתכנית להשתקע בארץ. הוא ממלא תפקיד מרכזי בחיי היהודים בדרום־אמריקה, ופעלו בהוצאת שבעים וכמה ספרים מחיי היהודים בפולין השוב לעולם היהודי בכללו.

האורחים, שניהם הביעו את נכונותם להתקשר לחיי קבע בישראל, ויחד עם דברי התודה על קבלת הפנים נגעו בשאלות שהועלו בדברי המברכים, שעיקרם היה: קשר אמיץ בין היהודים בגולה ובישראל ועזרה נמרצת לסופרים ולאמנים הבאים לארץ להשתרש ולהתמזג לשם פיתוח התרבות הלאומית והמודרנית כאחד.

במערכות עבודה

הנהלת „בנק ברקליס" אינה מכירה באינדכס

„סכום כללי" העולה על תוספת היוקר המקובלת בהתאם לאינדכס — מציעה הנהלת „בנק ברקליס" לפקידיה, אך אינה מכירה באינדכס הישראלי הרשמי.

עם התימת הסכם השכר לשנת 1952 בין הסתדרות הפקידים והנהלת הבנק נתעוררה שאלת תוספת היוקר. הנהלת הבנק טוענת שאין היא מכירה באינדכס הרשמי.

עד עתה לא עלה בידי הסתדרות הפקידים לשכנע את מינהלת הבנק בצידקת טענות העובדים, ולאחר דיון ווכחים הציעה הנהלת הבנק לשלם על חשבון הוספת־היוקר „סכום־כללי" העולה במקצת על המכסה שנקבעה באינדכס. אולם היא תובעת שהחלוקה תיעשה לפי ראות עיניה, ופירושה המעשי הוא שהללו מבין הפקידים המרויחים יותר — יקבלו אף סכום תוספת־יוקר, גדול יותר.

הסתדרות הפקידים תובעת מהנהלת הבנק להתאים את עצמה לתנאים ולהעדרינות השוררים בישראל. אך המאבק בענין זה עדיין נמשך, והנהלת הבנק הסכימה בינתיים לשלם תוספת־יוקר מדי הודש בהודשו, דוגמת המקובל בבנק הלאומי אך ללא התחייבות של „צמידות".

תביעות עובדי חברת הסיגריות בבני ברק

מו"מ על תיקון חוזה העבודה הקיים — מתנהל עתה עם החברה הישראלית לסיגריות בבני־ברק. תביעות העובדים כוללות תשלום פיצויים לפי המשכורת האחרונה, השתתפות בהבראה, הגדלת ימי החופשה השנתית וכו'.

כן הוגשה דרישה לדירוג הפקידים לפי הדירוג של פקידי התעשיה.

הבראה לעובדי „ארגמן"

עובדים חדשים יקבלו להבא שבעה ימי־הבראה בתשלום מלא — על כך הוסכם בין ועד עובדי בית־חרושת „ארגמן" ומינהלת המפעל. אישור התשלום יינתן לפי כתב־אישור של בית הבראה של ההתישבות העובדת.

עובדי ההנדסה במשרד הבטחון תובעים העלאת שכר

עובדי ההנדסה במשרד הבטחון תובעים העלאה כללית של 30% על שכר היסוד, החזרת תוספת אקדמאית והטבת תנאי עבודה ותנאים סוציאליים — על כך הוחלט בפגישה ארצית שהיתה בחיפה.

הצגת בכורה ב„אהל"

בימים א', ב', וג' הצגת בכורה אגדת החורף לויליאם שקספיר. בבימוי של הבמאי האורח הידוע מיכאל מק־אוהן. עברית: ר. אליעז. הצייר: מ. מוקדי. המוסיקה: א. גלזר. הריקודים: ט פרדו. לרגל ההגבלות בתחבורה תתהלנה ההצגות ב־8 בערב.

עובדי „שקם" בחרו מוסדותיהם

עובדי „שקם" שזכו בזמן האחרון להסכם־עבודה ארצי, המסדיר את תנאי עבודתם — בחרו לועד הארצי 9 חברים ומזכירות ארצית שחבריה הם: מ. גולדבק, ז. פריסמן, וש. גבעולי.

אחרי התימת ההסכם נערכו בחירות בכל מקומות העבודה ונבחרו ועדים מקומיים.

יוקם מוסד לחרשים אלמים

אין מקום לדעה, שהאלמים והחרשים אין בידם לבצע עבודות פרודוקטיביות ולהתפרנס בכבוד — אמר אתמול לסופרנו מזכיר אגודת החרשים והאלמים בישראל ח. אפטר. החרשים והאלמים שמספרם בארץ הוא למעלה מ־1200, מנותקים במידה רבה מהמתרחש במדינה ובכלם לא יהואר. לפני שמונה שנים נוסדה אגודת החרשים והאלמים אולם מחמת מומיהם ההברה, כי אין הבריה יכולים לבוא בקשרים עם המוסדות והציבור ונוצר, איפוא, הרעיון להקים חוג ידידים, שיטפל בבעיותיהם. החוג מוקם והולך ובתכניתו להקים בת"א ע"ש הלן קלר בית גדול לחרשים ולאלמים, שבו יהיו מועדון, בתי מלאכה וכדומה. כבר הובטח מגרש ע"י העיריה ובקרוב יידרש גם הציבור לתרום לבנים לבית בצורת תשלום מיוחד.

ח. אפטר סיפר, כי לאגודה ארבעה סניפים: בירושלים, ת"א, חיפה ובאר־שבע. רוב החרשים והאלמים הם עולים וילדים ובקשת האגודה היא, שהשומעים יצטרפו לחוג הידידים, והחרשים יפנו לאגודה. ח. אפטר הוסיף, כי אין החרשים והאלמים יכולים לעשות דבר בלעדי החוג, ואף קשה להם לבקר בתיאטרון או בהצגה.

האסיפה המייסדת של חוג הידידים נערכה אמש באולם מ.ד.א. בהשתתפות רבים. פתח מ. גוטמן, שר הפנים שלח לאסיפה מברק־ברכה. האולם קושט בכיסמאות מדברי הלן קלר, שנכתבו בידי חברי האגודה והקוראות לבוא לעזרת מוכי גורל אלה.

נבחר ועד בן 12 חברים.

הדליקה בגדיה

נערה ערביה בת 18 מכפר יאסיף שנתפסה בגניבת זהב, נעצרה ע"י המשטרה ושוחררה בערבות. מרוב בושה על המעשה בו נתפסה, שפכה הנערה נפט על שמלתה והציתה אותה. לצעקותיה נזעקו אנשים שהורידוה בגדיה דבוערים — והצילוה.

אלמונים קצרו 50 דונם חיטה

50 דונם חיטה באדמות „רגבים" בשומרון נקצרו ע"י אלמונים בלילה. השטה נמצא במרחק 4 ק"מ מהמשק, ו־2 ק"מ מכפר־קרע.

אזכרה לשמואל שרגופולסקי

בשנה העשירית לפטירתו של שמואל שרגופולסקי ז"ל — חלוץ, יזום, ומגשים של רעיון תיירות עולמית לישראל ופיתוחה כארץ המרפא, נופש, הבראה וקיט — יעלו מוקיריו וידידיו להתייחד עם זכרו על קברו בבית הקברות בנחלת יצחק ביום א', ב־5.30. מתאספים ליד בית הקברות.

מבחן דעת הקהל על תאר אביר-המזל

— מִנְהָג חָדָשׁ בָּא לַמְּדִינָה, מִנְהָג מְאֹד מַתְמִיהַּ.
עוֹד לֹא יָצָא אַבִּיר אֶחָד וּכְבָר שֵׁנִי הוֹפִיעַ
וְהָאַבִּיר, זֶה הֶחָדָשׁ, מוּזָר הוּא בְּלִי־גְבוּל
מִפְלָאוֹת עָלָיו לוֹחֲשִׁים, רוֹחֲשִׁים אֶל פִּי־שְׁרוּל.
הֲמוֹן־הָעָם אֲשֶׁר מִטֶּבַע בְּרִיאָתוֹ הַקָּרֵן
לְתוֹפָעָה נִמְשָׁךְ מְאֹד, מְתוּחַ וְסַקְרָן.

רַבּוֹת סִפֵּר כְּבָר אוֹדוֹתָיו
אַךְ אִישׁ עוֹד לֹא רָאָה פָּנָיו
שֶׁמָּא תְנַסֶּה אַתָּה — לְזַהוֹתוֹ עַתָּה?
אִם לָאו — פְּרָטִים יָבוֹאוּ כָּאן
בּוֹ בְּמָקוֹם וּבוֹ בִּזְמַן
תּוֹסִיף מָחָר לִשְׁמֹעַ עַל:
אַבִּיר חָדָשׁ, אַבִּיר — מַזָּל.

מזל מנעים את החיים

א.ש.ד.

לוח זמני הנסיעות

בהתאם לצו שקבלנו מאת הספקח על התעבורה בדרכים יחולו השינויים הבאים בכל קוי התחבורה החל מ ום א'. 15 ביוני 1925

מת"ל־אביב לירושלים		מירושלים לתל־אביב	
אוטובוס אחד בשעות		אוטובוס אחד בשעות	
5.40	12.20	5.40	12.00
6.05	12.40	6.00	12.20
6.30	13.00	6.20	12.40
6.50	13.30	6.40	13.00
7.10	14.00	7.00	13.30
7.30	14.30	7.15	14.00
7.50	15.00	8.15	14.20
8.10	15.20	8.30	14.40
8.30	15.40	8.45	15.00
9.30	16.00	9.00	15.20
9.45	16.20	9.20	15.40
10.00	16.40	9.40	16.00
10.20	17.00	10.00	16.15
10.40	17.15	10.20	17.15
11.00	17.30	10.40	17.30
11.20	18.30	11.00	17.45
11.40	18.45	11.20	18.00
12.00	אחרון	11.40	אחרון

מתל־אביב לחיפה		מחיפה לתל־אביב	
אוטובוסים ישירים		אוטובוסים ישירים	
אוטובוס אחד בשעות		אוטובוס אחד בשעות	
5.15	12.45	5.30	13.00
5.30	13.15	6.45	13.30
5.45	13.45	6.00	14.00
7.15	14.15	6.10	14.30
7.25	14.45	6.25	15.00
7.35	15.15	8.00	15.20
7.45	15.40	8.15	15.40
8.00	16.00	8.30	16.00
8.15	16.20	8.45	16.20
9.30	16.40	9.00	16.40
9.40	17.00	9.20	17.00
9.50	17.15	9.40	17.15
10.15	18.30	10.00	17.30
10.45	18.40	10.15	17.45
11.15	18.50	11.15	19.00
11.45	19.00	11.30	19.15
12.15	19.15	12.00	אחרון
	אחרון	12.30	

אוטובוסים מאספים

המתהלכים בקוי תל־אביב — פתח־תקוה — רעננה — בית־ליד — הדרה — פרדס־חנה — בנימינה (או הדרה קסריה) זכרון־יעקב — עתלית — חיפה

מתל־אביב לחיפה		מ יפה לתל־אביב	
אוטובוס אחד בשעות		אוטובוס אחד בשעות	
5.45	12.45	5.45	12.45
6.15	13.30	6.15	13.30
6.45	14.00	6.45	14.00
7.15	14.30	7.15	14.30
7.45	15.00	7.45	15.00
8.00	15.30	8.00	15.30
8.30	16.00	8.30	16.00
9.00	16.30	9.15	16.30
9.30	17.00	9.45	17.00
10.15	17.45	10.15	17.45
10.45	18.45	10.45	18.30
11.15	19.45	11.15	19.00
12.00	20.00	12.00	19.45
	אחרון		אחרון

הגבלת התחבורה בשטח שפוט הרשויות המקומיות

בשבתות ובמועדי ישראל ובימי חול אחרי שעה

23.30	22.00	23.30
חיפה	טבריה	עירית תל־אביב יפו
קרית ביאליק	עכו	המועצה המקומית בת־ים
קרית מוצקין	נהריה	עירית חולון
קרית עמל	הדרה	
טבעון	נתניה	
כפר אתא	ראשון לציון	
טירה	רחובות	

הגבלת התחבורה בקוים הבין־עירוניים אחרי השעות הבאות

21.00 חיפה־עכו־נהריה, נהריה־עכו־חיפה
20.00 חיפה־עפולה, עפולה־חיפה
20.00 חיפה־עתלית, עתלית־חיפה
19.00 בכל הקוים האחרים פרט לירושלים־תל־אביב, תל־אביב־ירושלים, תל־אביב־חיפה, חיפה־תל־אביב.

21.00 מתל־אביב ליהודה, רמת־ים, כפר־סבא, רעננה, הרצליה, כפר־שמריהו, תל־מונד, אבן יהודה, נתניה ובחזרה.

21.00 מתל־אביב לראשון־לציון, רחובות, באר־יעקב, גדרה, צריפים, רמלה, לוד, מחנה־ישראל ובחזרה.

מפאת הגבלת מספר האוטובוסים אין אנו יכולים, לצערנו, להיות אחראים עבור העברת כל צבור הנוסעים בקוים הנ"ל.

א.ש.ד.

מפלגת פועלי ארץ־ישראל
המרכז

בשבת, 14.6.52 בשעה 9.00 בבוקר
יפתח בבאר־טוביה בבית־העם:

כינוס היסוד של המועצה המחוזית בדרום

בהשתתפות חבר הכנסת **ש. דיין** ונציגי מרכז המפלגה הח"ה: **ב. טל, י. פניגר**

סדר־היום:
1) סקירה על בעיות השעה; 2) דיון בבעיות המחוז; 3) בחירת מזכירות.

לכינוס מוזמני נציגי הסניפים:

באר־טוביה, כפר ורבורג, כפר ורמזה — הרחבה, כצרון, מבטח, גיאה א. בית השקמה, משען, ברכיה, הודיה, כפר אביגדור, הבראחים, עזהות, תלמי יחיאל, חצב, ביתניה הדרומית, עזריקם, גבעתי, אמונים, בית עזרא, מעברת קסטינה, חליק, כוכב, תלמים, גדרה, גן־יבנה, קדרון, מגדל־אשקלון.

בכל עניני הכינוס נא להתקשר עםחבר א. הרמתי — באר־טוביה.

תנועת המושבים והארגונים

ביום רביעי, 18 ביוני, ולמחרתו באולם מרכז להנוך, רח' רייניס 6, ת"א יתקיים

כנוס א"צי של מדריכים ומדריכות במושבי־עולים.

בכנוס ידונו על המצב בהתישבות העולים

ישתתפו חברי הנהלת המחלקה להתישבות של הסוכנות היהודית וחברי מזכירות תנועת־המושבים.

אמפיתיאטרון «גל־רון»

יפו (גבעת עליה) טל. 80995

אנו שמחים להודיע על **פתיחת האמפיתיאטרון** שישמש להופעות התזמורת הפילהרמונית הישראלית והצגות קולנוע

ומביעים את תודתנו לכל אלה שנתנו ידם להקמת המפעל:

ליטרסדורף את בלזיצמן, אדריכלים
משה שגאבל, מהנדס
חברנו י. אקרמן, הנהלת העבודה
הורנשטיין־חסקל־הרץ, עבודת אבן
משה קרוג וג. רוזנבלום, מסגרות
כל בעלי המקצוע והעובדים.

יהושע חיימוביץ, נגרות
פנחס בוים, חשמלאות
חברנו א. גולדמן, צבעות
חברנו מ. זוסמן, הרכבת המכונות
י. אלפרין, ניאון ופלואורוסנט
ובמיוחד למוסדות ממשלתיים והסתדרותיים.

ההנהלה

עקב ההצלחה הגוברת והולכת של הסרט הישראלי העולמי

קריה נאמנה

— שבוע רביעי —

בקולנוע מוגרבי ת"א

7.45
13.45
שעת יציאת הרכבת מירושלים לת"א ולחיפה ביום ו' ובערב חג
★
6.20
9.00
15.00
שעת יציאת הרכבת מתל־אביב לחיפה ביום ו' ובערב החג
20.30
במוצאי שבת
★
9.00
15.00
שעת יציאת הרכבת מתל־אביב לירושלים ביום ו' ובערב חג
★
6.50
12.50
שעת יציאת הרכבת מחיפה (מזרח) לירושלים ביום ו' ובערב חג
★
7.00
13.00
15.10
שעת יציאת הרכבת מחיפה (בת גלים) לת"א ביום ו' ובערב חג
21.03
במוצאי שבת

כבוס צמר בקבלנות

דמי כבוס לפי המחירים

י. גוגנהיים (כבוס צמר ופחומו) בע"מ

משרד: תל־אביב, ת. ד. 1353, דרך יפו ת"א 37, טלפון 52617
בית־ר: נתניה, איזור תעשיה החדש, טלפון 280.

סמינר הקבוצים

סמינר למורים וגננות של התנועה הקבוצית והמרכז לחינוך

ביום א', 15 ביוני ש. ז. בשעה 2 אחה"צ

יפתח בסמינר בתל־אביב

כינוס לחנוך הגוף

מוזמנים כל פעילי חינוך הגוף (גימנסטיקה, ריטמיקה, מחול) בתנועה הקבוצית.

בתכנית הכינוס: א) דיון על דרכי חינוך הגוף. המותחים: יהודית בינטר, גרטרוד קראוס וחברים מן העבודה. ב) הדגמות מבוצעות ע"י בוגרות הקורס המסיים.

הכינוס יסתיים ביום ב' בצהרים.

המעוניינים יראו מודעה זו כהזמנה אישית.

הננו להודיע בזאת לכל המעונינים בכך שנמצאת בידנו כמות מוגבלת של

אליבטורים שבלוליים להעלאת גרעינים

בדבר פרטים לפנות ל„המשווק" דרך פתח תקוה 28 תל־אביב.

תקוני גגות באספלט

בזהירות גמורה ומכירת אספלט־לק מתאים לבידוד קירות

אצל

קבוצת אחים

תל־אביב, רח' פינסקר 27 טל. 62456.

נעלים חדשות — בכסף ישן

אתה יכול לקנות בכספך הישן בלי עמידה בתור

כל סוגי נעלים

ממדרגה ראשונה לגברים, גברות וילדים

בלי שום ניכוי

נעלי צבי

תל־אביב, העליה 18

מוסך ובית מלאכה לתיקון טרקטורים

א. טלית

מקבל תיקונים כלליים וחלקיים של טרקטורים. מוציא לפועל עבודות באחריות.

תל־אביב דרך יפו סמטת כרמל מזרחי 360 מס' 5.

ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בארץ-ישראל

מחיר החוברת 50 פרוטות

דבר השבוע

פר גינט — ב"הבימה"
(עמודים 4—5)

הציירים בעקבות הקציר בנגב
(עמודים 8—9)

תל-אביב, י"ט בסיון תשי"ב, 12.6.1952 | 24 (308) | שבועון עממי מצויר • לארץ ולגולה

שמעון פינקל — פר גינט. צילום — א. קירשנר

בשולי השבוע

יום־עצמאות נוסח אמריקה

במסיבת עתונאים סיפר שר המסחר והתעשיה, ד״ר ד ב י ו ס ף, על רש־מיי מב־קירו האחרון בארצות־הברית. הוא דיבר במיוחד על ההתלהבות הגדולה של יהודי ארצות־הברית למדינת ישראל.

באיצטדיון לילי סודרה הגיגה עממית גדולה לכבוד „יום־העצמאות״ שלנו, שה־אמריקאים כינוהו בשם „י ו ם ־ ה ה ו ל ־ ד ת הרב־עי של מדינת ישראל״. לזירה הוכנסה עיגה ענקית בגודל של כ־50 מטרים מרובעים, וכמינהג חגיגת יום־הולדת בכל משפחה אמריקאית הודלקו על העוגה 4 נרות, לכבוד א ר ב ע שנות־קיומה של מדינת ישראל.

לפתע כובו האורות, והמנצח על החגיגה ביקש מכל קהל הרבבות להדליק גפרורים, כדי „להאיר את עוגת יום ההולדת״. רבבית רבות של אורות קטנ־טנים בידי המשתתפים האירו את הזירה ואת המיגרש הענקיים בניצנוציהם המרהיבים, כשכל הציבור שר את השיר המש־פחתי הידיע „האפי בירטסדיי״ (מעין „היום יום הולדת״ של ילדינו...).

מובן, הוסיף ד״ר דב יוסף, שמארגני החגיגה העממית ניצלו את ההתלהבות לעניינים מעשיים, כי בינתיים נמכרו גם אלפי איגרות־חוב של „מלוה העצמאות״ הישראלי.

אילו...

באותה מסיבת־עתונאים העיר דוב יוסף גם במה הערות על יחסם של אי־אלה עתונים לבעיותיה הכלכליות של הארץ, בפרסמם ידיעות ב״אי־מבוססות או מעו־ררות פאניקה, ולו גם בלי כל כוונה רעה, והמביאות לפעמים נזק חמור לכל־כלת הארץ.

„אילו היו לי 1000 דולאר תמורת כל נזק הנגרם ע״י פירסום בלתי־נכון, בעי־תונים — הוסיף דב יוסף — הרי היה ביכולתי לפתור הרבה מבעיותינו הכרו־כות במחסור מטבע זר״...

„יזמה״ עם כל הנוחיות

מי מילל ומי פילל, שדווקא אבירי „היזמה החפשית״ בארץ, כל דורשי בי־טול הקיצוב והפיקוח והתיכנון ירעישו עולמות נגד הסכנה של ה י ד ו ש ה ה ת ־ ח ר ו ת בארץ? הרי הם טענו כל הזמן: „הבו חופש ליהידים לפתח את יזמתם ותיווכחו כי המיצרכים יתרבו, מחיריהם יהיו זולים בשל ה ה ת ח ר ו ת, ושפע רב ירד על הארץ״.

ואך גילתה הממשלה את כוונתה למסור הזמנות לתעשיה על יסוד של מ י כ ר ־ ז י ם פ ו מ ב י י ם („טנדרים״ בלע״ז) ולעודד התחרות בין ייצרנים על מ ח י ר ה ת ו צ ר ת ו ט י ב ה, מיד החלו כל אבי־רי ה„יזמה״ להתריע על הסכנה שבשיטה זו.

כלומר — כל הספתם להתחרות הפשית היתה כל הזמן התחסדות גרידא.

שמא תאמרו, כי מעתה הם מוחרים גם על הסיסמה של „יזמה חפשית״? טועים אתם. הם גם כעת טוענים ליזמה „חפשית״ ומתנגדים לפיקוח ולתיכנון. כלומר — בעד התעשרות מעטים ונרפים על חש־בון הציבור וכלכלת המדינה, ללא פיקוח, ללא כל סיכון — עם כל הנוחיות...

ערכם של 5 מיליון לי״ש

העתונאים רצו לדעת מפי א ל י ה ו א י ל ת, ציר ישראל בבריטניה, שהזר בימים אלה לבריטניה מחופשה בישראל, את סיבת סירובם של הבריטים להעניק לישראל אשראי לקניות־דלק באנגליה. האם רק מנימוקים כלכליים בא הסירוב הזה, כפי שהודיעו דוברי הממשלה הבר־טית, או אולי פעלו גם גורמים מדיניים בשמח זה?

אחד העתונאים העיר: „ סוף־סוף הרי מדובר בסכום „פעוט״ של חמשה מיליון לי״ש ב ל ב ד...״

הציר, שלפני כן עמד על מצבה הכל־כלי הקשה של בריטניה, (והעיר בהערת־ביניים: „ילולא ומדינת ישראל הגיע בכל־זאת למצבה זה של בריטניה!...) השיב באירוניה להערה הנ״ל:

— ב ש ב י ל נ ו, אמנם, סכום של חמי־שה מיליון לי״ש הוא דבר של מה בכך, אולם בשביל ה ב ר י ט י ם זהו סכום נכבד למדי...

חנה למדן

מעשה הבריונות ברמלה

היו שסברו, כי ההפרעה המאורגנת של אנשי „השומר הצעיר״ בשעת נאומו של דן פ י נ ס בחגיגת אחד במאי ב ח ד ר ה היתה אך מקרה בלבד. מתברר כי המנהג „לפיצץ״ אסיפות או להפריע לדברי מת־נגדים פוליטיים הפך בחוגים מסויימים ל„זכות טבעית״. יתר על כן: נראה שנמצאו „עסקנים״, שהחליטו אף להגן על „זכות טבעית״ זו ב א ל י מ ו ת.

ב ר מ ל ה באספת „לאחדות העבודה המתחדשת״ (קבוצת ליבשיץ־למדן שפרשה ממפ״ם), התפרצו ועלו כמה עסקני־מפ״ם מקומיים על במת הנואמים ואחד מהם סגר על פיה של ה נ ו א מ ת ־ה א ו ר ח ת, חברת־הכנסת חנה למדן, עוד בטרם החלה האספה, כדי שלא תוכל להשמיע דב־רים, שאין המתנגדים־המפריעים רוצים לשמוע.

תאמרו: התפרצות של חמומי־מוח פרו־בינציאליים בחדרה וברמלה! מרכז מפ״ם, ודאי שיגיב כראוי על פעולות הבריי ה„זריזים״ בצורה ראויה לשמה. אך למרבה התמיהה הודיע כתבו של בטאון מפ״ם מרמלה את ה ה פ ך הגמור, ממש שי־דוע לאנשי רמלה: שחנה למדן ירקה בפניו של פועל וסטרה על מצחו״...

אין צורך לומר שסילוף עובדה אין בו משום תגובה ראויה, בקוה שיתוקן המ־עוות. הגיעה השעה לטיהור האוירה ול־שמירת הנימוסים הציבוריים, שתנועת הפו־עלים הישראלית הצטיינה בהם עד עכשו. שאם לא כן יתגלה ההכרח בהתגוננות מאורגנת בפני בריונות על רקע „אידי־אולוגי״.

אלבום תמונות — סמל העוורים

שבועיים ימים בילתה בישראל ה א ל ן ק ל ר האשה הנפלאה, העוורת־אילמת־חרשת, שהתגברה על גורלה המר בכוח הרצון העז, הלימודים וההתמדה. בשבו־עיים אלה היתה מוצפת גלי אהבה והער־רצה, שנבעו מלבותיהם של כל תושבי ישראל, וביחוד היה בביקורה משום חויה גדולה ובלתי נשכחת לאחיה ואחיותיה לגו־רל. ואף היא עצמה התרשמה מביקורה בישראל עד כדי כך, שקשה היתה עליה הפרידה מן הארץ, שלא הכירה אותה קו־דם לכן.

כוחה של הלן קלר בהבאת מרפא לנפ־שות־הם של מוכי־גורל אלה הוא באי־השלמה עם הגורל ובקריאתה ללא ליאות לכל העוורים והאילמים באשר הם שם, לבל ישלימו אף הם עם גורלם. היא הגי־עה לכפר־העוורים הישראלי ליד גדרה, שישנה את שמו. ואמנם עוד לפני כן היה בדעת ראשי הכפר לשנות את שמו מ„כפר העוורים״ ל„אוריאל״ — רמז לאור. שה־עוורים יכולים לרכוש לעצמם ע״י נס־יון, לימודים ואי־השלמה עם גורלם.

סמלית היא איפוא ומסעירה בלבביותה תשורת־התודה והחן שהגישו תושבי הכפר לחברתם־מורתם הגדולה והעיוורת אף היא: אלבום תמונות מחיי כפר העוורים או־ריאל. באמצעות מזכירתה, „המאותחת״ לה בעזרת ידיה ואצבעותיה וניצול חוש המי־שוש שרכשה לה, היא „תסתכל״ ותעיין בכל עת באלבום־מזכרת זה.

„הרוצה״ לגדל נחשים...

ממקומות שונים בארץ מודיעים השנה על ריבוי הנחשים הארסיים והבלתי־ארס־יים, סיבת הדבר — הגשמים הרבים, שב־הם נתברכנו השנה. בגלל הגשמים גדלו עשבי־הבר המשמשים מחסה טוב לנחשים למיניהם. כבר אירעו מקרים רבים של פגיעות נחשים ואף כמה מקרי מות.

שכונה קואופרטיבית בצפון תל־אביב, שהרגישה בריבוי הנחשים בסביבה, בגי־נות ובחצרות, פנתה לשלטונות בבקשת עזרה. השלטונות השיבו: אין עצה אלא ביעור הנחשים ושמירה מעולה מפניהם ביחוד בלילות. ועד השכונה פירסם מו־דעה ובה מתבקשים התושבים לנכש את העשבים השוטים, ולהזהר ולא להרשות לילדים לטייל בלילות בהוצות.

בקיבוץ ב י ת ־ ה ש י ט ה הוציאו עוב־די הנוי כרוז א י ר ו נ י אל ציבור הח־ברים, המתחיל במלים „גדלו נחשים ליד בתיכם״... ובו נאמר:

„עובדי הנוי „מעוניינים״ מאד בגידול נחשים ומוסרים את הידיעות הבאות „לטו־בת״ הציבור:

א) השנה תהיה ברוכה בנחשים — בג־לל הגידול היפה של עשבי־הבר המשמ־שים להם מחסה.

ב) הציבור מתבקש לא לנכש את העש־בים, וביחוד חשוב להשאיר את הקוצים הגבוהים הסמוכים לקיר, כדי שהנחשים יוכלו לטפס ביתר קלות אל העליות...

ג) אם בטעות כבר נוכשו העשבים, יש להשאיר סמוך לבית ערימות אשפה, גלי אבנים וכו׳. אלה יכולים למלא בהצלחה את מקום העשבים, וככל שיהיו רבים וגדולים יותר — כן ייטב״...

מכלל ה„הן״ הסאטירי־האירוני הזה יבי־נו הכל את פרטי ה„לאו״.

י. מ. סנפיר

יו״ר הַכְּנֶסֶת וּמְמַלֵּא־מְקוֹם הַנָּשִׂיא יוֹסֵף שְׁפְּרִינְצַק וְרַעְיָתוֹ וְהָרַמְטְכַּ״ל יִגָּאֵל יָדִין בִּקְּרוּ בְּבֵית־הַסֵּפֶר הַמִּקְצוֹעִי שֶׁל הַהִסְתַּדְּרוּת „עָמֵל״ בִּירוּשָׁלַיִם וְשָׁמְעוּ הַסְבָּרוֹת מִפִּי יִשְׂרָאֵל מֵרוֹם.

ראשונות היינו

(עם כינוס חיילות א.ט.ס. וח.א.א.פ במלאת 10 שנים לגיוסן)

הן באו — כאז כן עתה — מכל חלקי הארץ ומכל צורות ההתישבות. עשר שנים חלפו מאז נהרו הבנות לשורות הצבא. מהן נערות שטרם בגרו ומהן נשים שבניהן מגויסים להן. באלו אף באלו נתן הזמן את אותותיו. הנערות מאז היו לאמהות, והאמהות מאז — לסבתות, בשערות שהיו פעם שחורות זרקה השיבה, וראשים שעטו פעם גון אפרורי הלבינו כליל. שנות עמל, ירחי עמידה על הנפש, שכול וכשלון הטביעו את חותמם בדמויות הנשים, שבאו והתאספו כדי להימצא שעה קלה אשה במחיצת רעותה. וגדולה היתה החויה.

היה בה, בפגישה זו, משהו מאותה אחדות, שנבעה מהווי חיים משותף ושאפפה את הבנות על יחידותיהן השונות. בתקופת שרותנו היינו מהרהרות לא פעם; זהו אך זמן־ביניים, אשר עוד מעט קט ויחלוף, חיינו כאן הם משהו ארעי. ועם זאת חשה כל אחת בעליל שאין זו ארעיות גרידא, אלא תקופת חיים גדושה מאירעות יחידות, האוצרת בקרבה משהו עמוק ושרשי. ותחושה זו נתחדשה עם פגישת החברות בכינוס.

נרגשות היינו עת נפגשנו...

נלהבות, מיחלות, סקרניות באו הבנות. היה בו, בכינוס זה, משהו עמוק יותר מהעלאת זכרונות בלבד. גאוה מוסתרת על שראשונות היינו התמזגה עם גאוה גלויה על שהגענו למה שהגענו. וכיצד לא תובן אותה גאוה רוטטת למראה דגלנו הלאומי, המתנוסס ברמה, כאשר נזכרים היאך ובאילו אמצעים לחמנו על זכותנו להנפת דגלנו ולשירת הימנוננו? וכיצד לא יובן אותו סיפוק נפשי עמוק למראה הבנות במדי צה"ל, עם סמלי צבאנו, בשעה שמעלים על הדעת כי כל הישג שהושג בזמנו הוא פרי מאמצים מלוכדים של ציבור בנות, בעלות הכרה לאומית חזקה? וכיצד לא ירטט הלב לקראת פגישה עם בנות, שחלק להן בחיי כל אחת ואחת מאתנו?

נזכרנו בימים ההם...

ויועלה כאן מקרה אחד מני רבים, המראה על האמצעים, בהם נקטו הבנות בעמדן על זכויותיהן, ועל הרוח שפיעמה בהן;

לאחד המחנות הצבאיים הגדולים בדרום הארץ, שאליו היתה מצורפת פלוגת א.ט.ס., הוזמנה תזמורת ישראלית. בנות הפלוגה דרשו מאת חברי התזמורת שיציגו, כתנאי להופעתם, את הדרישה לנגן גם את ההימנון הלאומי. חברי התזמורת נענו, והדרישה הוצגה לפני מפקד המחנה ואף נתקבלה. אולם הבנות, שהכירו את המפקד, חששו כי ברגע האחרון תארע איזו תקלה והחליטו לעמוד על המשמר. בערב הקונצרט התלבשו הבנות בקפדנות (למנוע מתן סיבה לעונש) ומיהרו לאולם הקונצרטים. במרכז האולם רוכזה קבוצת בחורות בעלות קול חזק, ויתר הבנות התפזרו בכל פינות האולם בקבוצות קטנות. ואכן, את אשר יגורנו בא. מיד עם פתיחת הקונצרט עלה מפקד המחנה על הבמה ואסר את נגינת ההימנון הלאומי. עובדה זו נסתברה מתוך התנהגות חברי התזמורת — מיד עם סיום נגינת ההימנון הבריטי חזרו המנגנים וישבו במקומותיהם ועמם הקהל הרב וההמגוון של חיילים בני עמים שונים. הבנות נשארו על עמדן ופתחו בשירת „התקוה". המנגנים נבוכו, וכן קהל המאזינים. אולם ההיסוסים ארכו שניות מספר בלבד. חברי התזמורת קמו על רגליהם, נטלו את כליהם והצטרפו בנגינתם אל השירה. הקהל קם אף הוא על רגליו ובעמידת־דום כיבד את הימנון הארץ, בה חנה.

אולם בזאת לא תמה הפרשה. הפלוגה נחלה, אמנם, נצחון, אלא שידוע ידעו הבנות כי יהיה עליהן לשלם בעד נצחון זה, שהיה בבחינת הפרת משמעת צבאית. הן ציפו לתוצאות, אשר לא אחרו לבוא. ראשית דבר — הקצינה העבריה הודחה מתפקידה והועברה למחנה אחר. קשה היה להעניש את כל הפלוגה על בסיס חוקי, ועל כן העניש מפקד המחנה את הבנות בדרך מקורית משלו: במחנה היה מתקיים מדי שבוע בשבוע קונצרט תקליטים: הכניסה לקונצרטים אלו נאסרה על הבנות. זאת ועוד: למפקד היתה אורוות סוסי־רכיבה; בפקודה שהוצאה אז נאסרה על הבנות הרכיבה על הסוסים. שני האיסורים הללו לא היו למעשה כל עונש ממשי, שכן יכלו הבנות לוותר על הדברים האסורים בהנאה. אולם כאן היה עקרון מכוון, הפלוגה היתה מאוחדת בהרגשתה הלאומית ולא מצאה כל צידוק בעונש, שבא כתוצאה מעמידה על זכויות לאומיות. ביטול האיסורים הללו היה ענין שבכבוד. מיד למחרת פרסום הפקודה יצאה אחת הסרג'נטיות לתל־אביב והביאה עמה תקליטים וגרמופון. עוד באותו יום פירסמו מודעות בכל המחנה כי קונצרטים קלאסיים, מעל גבי תקליטים, יינתנו מעתה במועדון א.ט.ס. ההיענות היתה מפליאה. אל קהל המאזינות הקבוע, שהחל נוהר למועדון הפלוגה, הצטרפו חיילים רבים, שעד כה לא האזינו לקונצרטים. המועדון המוסיקלי שבפיקוח מפקד המחנה התרוקן לחלוטין. כעבור שבוע בוטלה פקודת האיסור. ואשר לאיסור השני — נקטו הבנות בדרך מקורית למדי, כדי להסירו. יום אחד לבשו מספר בנות תלבושות ססגוניות. מן הכפר הערבי הסמוך שכרו מספר חמורים, ובתלבושתן ה„פורימית" יצאו הבנות רכובות על גבי החמורים. לכל הנפגש בדרכן סיפרו כי החליטו לעשות את תרגילי־הרכיבה על החמורים, מאחר שנאסר עליהן לרכוב על הסוסים כעונש על התנהגותן בשעת הקונצרט. המחזה המרהיב של השיירה הצבעונית עורר סערה במחנה. למחרת בוטל גם האיסור השני. הנצחון היה כמעט שלם.

מאחר שהפלוגה נותרה בלי קצינה עבריה — נאטמה לפתע כל אוזן. אף אחת לא הבינה אנגלית. כל פניה באנגלית היתה נתקלת בקיר אטום מצד הבנות. כעבור זמן מה הובאה קצינה עבריה למחנה. אז היה הנצחון שלם.

ייתכן והדברים ייראו עתה כמגוחכים. כיום, כשבנות ישראל צועדות זקופות־קומה תחת דגלן קבל עם ועדה — יש טעם מיוחד בהעלאת פרקי זכרונות אלה. ומה רבים הם הדברים, שאין יודעים על אודותם גם כיום, כאשר „מותר כבר לגלות".

היה זה בתקופת ה„כלניות". חיפושים, מאסרים והתנגשויות עם השלטונות היו דבר יום ביומו. הבנות חשו עצמן גלמודות. היתה הרגשת מועקה ועלבון. המלחמה נסתיימה, וכל אחת השתוקקה לחזור להויה האזרחית. והנה נתקבלה פקודה באחת מפלוגות הא.ט.ס. החונות במצרים להסיע שיירת מכוניות משוריינות ארצה. מיד עם היוודע הפקודה הפכה הפלוגה ליורה רותחת. יפה ידעו הבנות לשם מה דרושות מכוניות אלו וכלפי מי הן תופנינה. היו שאמרו שיש לסרב לפקודה ויהי מה, ואילו אחרות טענו שאין טעם בסרוב, מאחר שימצאו אחרים שיסיעו את המכוניות. געשו הרוחות וסערו היצרים. בסופו של דבר הוחלט למלא אחר הפקודה. שיירה שלמה של עשרות מכוניות משוריינות יצאה בדרכה לארץ כשבתוך המכוניות מחבוא נשק, שנאסף בעמל רב על ידי הבנות. הנסיעה במדבר היתה אטית ומייגעת. הבחורות נהגו את המכוניות ב„מהירות", שתביאן עם ערב לאחת הפלוגות העבריות בארץ. הקצינה העבריה, מן הפלוגה שחנתה בארץ, יצאה לקראת השיירה ואספה למכוניתה את הקצינות והסמלות האנגליות והובילה אותן ברוב כבוד לארוחת־ערב חגיגית, שהוכנה במיוחד לכבודן... עתה התגלגלו המכוניות במהירות אל מגרש־החניה הגדול כשבנות הפלוגה מהארץ מחכות להן בקוצר־רוח. בחשכה פורק הנשק, הוטען על המכוניות, שהובלו על ידי הבנות מבעוד מועד, והובל לסליקים הסמוכים. — — —

באחת הפלוגות, כמו ברבות אחרות, נאסף נשק בשקידה רבה, וכבר היה ארגז נשק מלא ומוכן להעברה,

„באו הכירו את הבת שלי"

כאשר נודע לפתע כי מפקד המחנה האנגלי חושד בנעשה, היה הכרח לסלק את הנשק, מחשש חיפוש־פתע, ולהעבירו למקום־מבטחים. ומהו מקום המבטחים? — בחדר המפקדה מתחת לשולחן הקצינה. אך הוכנס הנשק, והנה נכנס מפקד המחנה. ישבה הקצינה ממול המפקד, וארגז הנשק ביניהם. פותח הוא ויאמר:

— נעשים כאן מעשים, שאינם לפי רוחי, ונדמה לי שפלוגתך אחראית לכך...

— במה המדובר? — שואלת הקצינה — איני יודעת על איזו הפרת־משמעת...

— הענין הוא הרבה יותר רציני מאשר הפרת־משמעת גרידא. את, ודאי, אינך יודעת על כך, אבל...

— איני יודעת למה אתה מתכוון, אדוני הקצין.

המפקד פותח בדבריו, ואותה שעה חובקת הקצינה ברגליה את ארגז הנשק, המונח בינה ובין הקצין. — — —

הדברים הללו, ועוד רבים אחרים, שאיחדו וליכדו את הבנות בתקופת שרותן, צצו ועלו שוב עם הפגישה בכינוס והשרו אותה תחושה מופלאה של אחדות וליכוד שבאחוות־רעים, תחושה שהעלתה את הפגישה לחוויה בלתי־נשכחת.

צופיה הלל

פר גינט

ב„הבימה"

פואימה דרמטית מאת הנריק איבסן; עברית — לאה גולדברג; הבמאי והצייר — סאנדרו מלמקויסט; המוזיקה — אדוארד גריג; המנצח — פורדהאוז בן ציסי; כוריאוגרפיה ותנועה גרטרוד קראוס.

[illegible] בבית־המשגעים בקהיר.

דמות פר גינט — צרוף של פאוסט ודון קישוט. הוזה, חולם, הוגה והרפתקן. הצגה גדולה ומפוארת. מאה משתתפים. מוזיקה, באלט. שירה עמוקה בחרוזים. מבחינת הציוריות של ההצגה — לא היתה כמוה על הבמה העברית.

פר גינט, האשה הירקה (נאוה שאן) ו„הילד המכער" (אברהם הלפרין).

פר גינט ואניטרה (רחל תמור).

הצגה רבת־המעוף והתנופה. מאה משתתפים. מוזיקה. באלט. שירה עמוקה בחרוזים. וזה נמשך למעלה מארבע שעות.

המבדיב ענקיים, לפי תנאי הארץ. ואם גם נאמנים אנו לעקרון, שאין מעריכים אמנות לפי קנה־מידה של כ מ ו ת — הרי יש להודות שכאן מצויה א י כ ו ת. יליד הארץ, שלא ראה תיאטרון באירופה, יתבשם. וליוצאי אירופה — הצגה זו מחדשת ימיהם בקדם. היא מעוררת זכרונות נעורים.

עם הצגת „פר גינט" נתווסף ל„הבימה" נכס מפואר.

האם הצופה של זמננו יזדהה עם ההצגה? — זוהי שאלה במקצת מסובכת. היופי — אומר איבסן — הוא מטבע, העובר לסוחר במקומו ובזמנו. האידיאלים של יופי לפני כמה דורות (המחזה נכתב לפני 85 שנים) היו אחרים מאשר עכשיו. לדוגמא: בן דורו של איבסן, הצייר ארנולד באקלין, כבש את התקופה; נמצא אפילו משורר, שנתרשם מתמונותיו עד כדי כך, שהקדיש להן ספר שירים: אליגוריות לידיות, כגון „אי־המתים", „המשורר והמבקר" וכו' וכו'. ב„פר גינט" יש הרבה מן הנוסח של אליגוריה זו. אנחנו התרחקנו ממנה, כשם שדורות שקדמונו התרחקו מהמיתולוגיה היוונית. כל תקופה מחפשת את סמליה היא. הרבה דברים ב„פר גינט" קשורים במאורעות של שעתם. לדוגמא: „פר גינט" מספר כי בפאריז המציאו את הצילום והוא מתפלסף בחרוזים על הפוזיטיב ועל הנגטיב. בשעתו היה בכך גורם של הידוש אקטואלי. אנחנו לבר חושבים בקאטיגוריות של טלאויזיה.

החוש הבקורתי דורש מאתנו לא להסתגור משם עולמי. אני קוראים עכשיו את „פר גינט" ללא משפט קדום. מבנה העלילה וכמה דמויות משורטטים למופת. הדיאלוג מזיקצע. או המונולוגים, לפי מושגי זמננו, מתארכים, משתפכים ומסתרבלים. בשביל הסקנדינבים זוהי אמנות ל א ו מ י ת, שהם חייבים לשמרה; ואילו אני הפשים לבדוק אותה מחדש לפי רוח זמננו וצרכינו. רוב רובה של הסימבוליקה והאליגוריה הזאת זרה לנו. מה לנו פטרוס הקדוש, השומר על פתחי גן־עדן? מה לנו שדים ורוחות, לפי אגדות צפוניות? הם יכולים לעורר בנו רק סקרנות, ולא הזדהות. מיתרי הדמיון שלנו אינם מתנגנים מכך.

ישנם ערכים ששיני הזמן אינם מכרסמים בהם. „איתלו" גורף אותנו בכוח־איתנים, וגורמי הזמן והמקום בטלים ומבוטלים. „פר גינט" — יצירה הנושאת את הותב המקום והזמן.

הגבור הראשי — צרוף של „פאוסט" ו„דון קישוט". הוא הוזה, חולם, הוגה, הרפתקן. מחזה של אידיאות, שיסודן ברוח עמי סקנדינביה. ליריקה עדינה, עוקצנות חריפה, עממיות צרופה. ואף־על־פי־כן — המחזה אינו יורד מבמות העולם. ישנן כמה סצאנות, שהן שיא בדרמטורגיה הבינלאומית, כגון הפגישה האחרונה בין פר גינט ואמו אזה. היא נוטה למות, והבן מיישן אותה במטתה, כמו בעריסה, לקראת המות. הבן מחזיר לאם את שידי־הערש שלה. אין לקרוא ואין לראות סצאנה זו בלי רטט. כאן השגב בשיאו. משב השירה הגדולה.

אן ס ו ל ו י י ג, האוהבת הנאמנה והטהורה, המחכה לו והסולחת לו על כל תעתועיו ושגעונותיו. סולוייג זו הפכה לדמות מלבבת, והיא נשארה אקטואלית גם בזמננו. בימי מלחמת־העולם השניה נתפרסם ברוסיה השיר „את חכי לי". על אף כל האבזריות של התקופה — מתרוממת ומתדדת שירתה של סולוייג. זה כוחו של גדול בדורו, שגם שברי־הלוחות שלו מאירים לדורות.

הבמאי ס נ ד ר ו מ ל מ ק ו י ס ט הוא גם צייר ומנהל התיאטרון הממלכתי בסטוקהולם. הוא הוזמן אלינו במיוחד, כפי שמוסרים, בהמלצתו של הצייר הישראלי. ביקורו שימש חויה בשביל שחקני „הבימה", והוא העשיר את החיים התיאטרליים בארץ. הוא נתן הצגה מגוונת, שופעת, בעלת קצב מיוחד במינו.

ראיתי כמה נוסחאות של הצגה זו באירופה. הן היו בנויות על הבמה המסתובבת. האורח משודיה ויתר על כך והשתמש בתפאורה קונסטרוקטיבית. עם שטחים משופעים ומדרגות. הזרקור זרק תמונות צבעוניות, שיצרו אפקטים של תאורה, שאין אנו רגילים בהם. העין נזונה משפע המראות. גם במיקום הדמויות בצורה פלאסטית ניכר שהבמאי הוא צייר. לעתים היה לנו רושם, שאנו רואים רישומים צבעוניים של וולט דיסני בנוסח של דמיון עממי עסיסי. מ ב ח י נ ת ה צ י ו ר י ו ת ש ל ה ה צ ג ה ל א ה י ת ה ע ד י י ן כ מ ו ה ע ל ה ב מ ה ה ע ב ר י ת.

בקונצפציה הרשה לעצמו הבמאי חופש בהסבר המאכסט. איבסן מתלוצץ על חשבונם של הגרמנים, כגון „האר פון אבר־קופף" וד"ר באגריפאנפאלדט, שהם פראנקים מוגבלים (בגרמניה היו משמיטים את הקטע הזה מן ההצגה). הבמאי הכניס לתוך בית־המשוגעים בקהיר מצעד צבאי בפיקוד גרמני וכמה משפטים בגרמנית. אין לומר, כי לגבי הערבים, כגון חוסיין, הפלח וכו', היה הבמאי נאמן לאכזוטיקה המזרחית.

כל המחזה כתוב בחרוזים, ומן הראוי שהתרגום של ל א ה ג ו ל ד ב ר ג יופיע בדפוס. בדרך כלל, יש צורך במסורת של

פר גינט והנוסע המוזר (ישראל בקר).

שנים רבות, כדי להקשיב לחרוזים מעל הבמה. זה דורש טכניקה של דיבור, שלא כל השחקנים שלנו שולטים בה. הו־דות לבמאי — אף על פי שאינו מבני־ברית — הצטיינו רוב המשתתפים בדיבור שוטף בקצב שירי. המשתתפים ניגשו לתפ־קידיהם בדחילו ורחימו. בכמות משפטים הצליחו לדובב דמות, וקצר המצע מלהש־תרע, כדי להבליט עֵרוּת דמויות. הבאלט של גרטרוד קראוס מצא הזדמנות נאה לגלות את יכולתו. המוזיקה של גריג היא חלק אינטגרלי של „פר גינט".

שמעון פינקל, שגדל לעינינו, כיתף את המשימה בכוח רב. בכל מערכה הוא אחר. הוא מתחיל ככפרי צעיר, בעל־חלו־מות, שקרן ונוכל, אחר הוא מופיע כהר־פתקן מתעשר, וגומר כזקן מיוגע ועיף, החוזר לביתו. פינקל הבריק בכל כשרונו.

בסיכום: הצגה גדולה, מפוארת, המעשי־רה אותנו בחוויה תיאטרלית. מתבקשים קיצורים. אין ספק, שהצגת „פר גינט" תשׁ־אר כנכס צאן־ברזל ברפרטואר של „הבימה".

י. מ. ניימן

הַבַּמַּאי סַנְדְּרוֹ מַלְמְקְוִיסְט.

בְּבֵית־הַמְשֻׁגָּעִים: הוּהוּ (ש. סֶגַל), ד"ר בֶּגְרִיפֶנְפֶלְדְט (י. בֶּקֶר), הוּסֵין (ה. אֲמִתַּי) וְאַפִּיס (ש. בַּר־שָׁבִיט).

פֶּר גִּינְט וְאִמּוֹ אָזֶה (שׁוֹשַׁנָּה דוּאַר).

פֶּר גִּינְט וְסוֹלְוֵיג (מִרְיָם זֹהַר).

סוֹלְוֵיג (מִרְיָם זֹהַר)

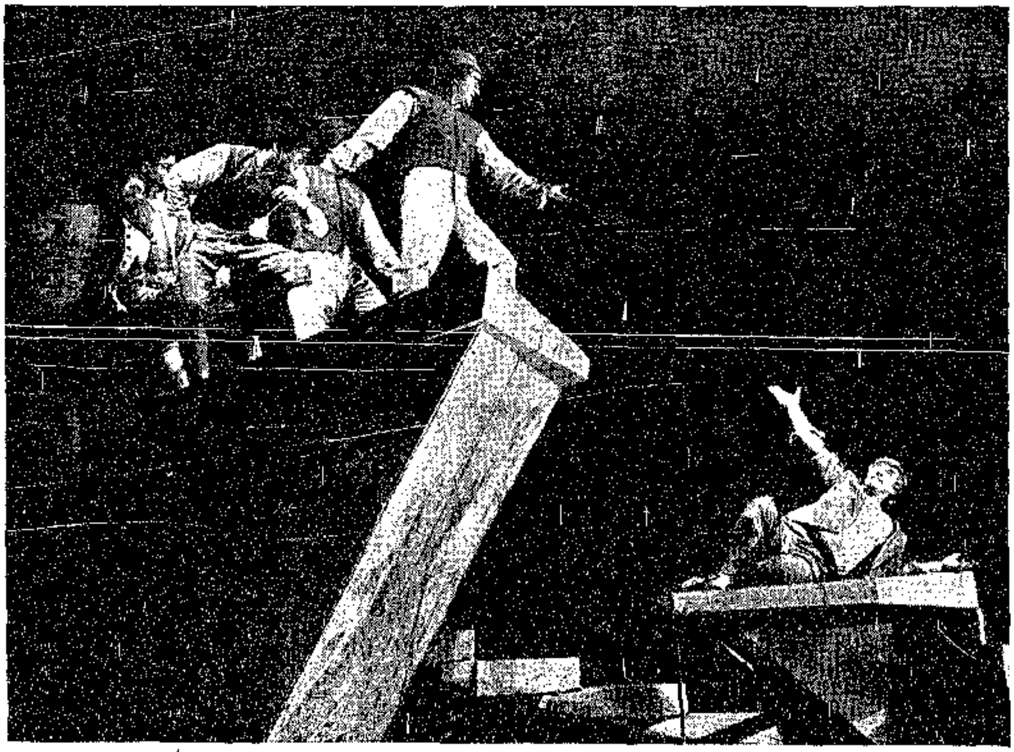

בְּאַרְמוֹן מֶלֶךְ אַנְגְּלִיָּה.

הצילומים — א. קירשנר

אשר ברש

(שבעה למותו)

עודני נדהם וכואב כולי. מת עלי הגבר שאין לו תמורה, אדם יקר מאד, קרוב מאד, שיחד הלכנו, יחד עשינו דרך ארוכה כל כך; ועל כולנו מת אחד מהראשונים בשורה — איש הלשדון ואיש העבודה, איש החובה, שדבר לא היה כבד ממנו כי נדרש לבצעו. אינני יודע כמעט עוד אחד, שעשה באמונה שליחויות רבות ושונות כל כך כמוהו, בלי שיגלה סימני עיפות, בלי שיפרוק אף מעט מן העומס הרב שהוטל עליו, שהטיל על עצמו, עד אותו בוקר שכרע תחתיו בעצם העבודה, באמצע העבודה.

עוד לפני שלשים ושמונה שנה עלה ארצה, והוא עודנו בראשית דרכו, מיד נטע בטחון בכולנו. כולו בהיר, צעיר ומבוגר כאחד, צמא יצירה, עלית־עבודה, כבש את כולנו בהתמדתו, בנכונותו זו לעשיה, שלא פסקה עד יומו האחרון. עד אותו בוקר שצנח לארץ בחדר עבודתו.

גם ממנו, הצלול, הסדרן, שכל מה שעשה ביצירה ובחיים, היה מתוכנן, מחושב עד הסוף, מנע הגורל לאסוף את יבול חייו המבורך, לראות את פרי יצירתו, פרי שקידה וכשרון ועמל, מכונס כולו ולברך על המוגמר.

כה נחטף פתאום מתוכנו, בעוד איש לא פילל, — בעודנו נושא את אלומותיו הגזורנה.

*

חוג יצירתו ופעולתו הלך ורחב משנה לשנה. לא יצא ידי חובתו ביצירתו כמספר, כמשורר, כמתרגם, כי אם עבד כמחנך, כעורך, כמבקר, חיזק אתו כל מוסד שהשתתף בו. היה הרוח החיה באגודת הסופרים, בועד הלשון, במוסד ביאליק — מי ימנה את כולם. עשיר בידיעות, מתמיד ודייקן, היה רצוי לכל אגודה, לכל מוסד. לא היה איש כמוהו, שידע לפשט כל עקמומית, להשכין שלום והבנה בחבירה.

בניין הארץ והקמת המדינה גייסו את כל בחור וטוב והוא כסופר ומחנך, כאמן יעובד לא פטר את עצמו מגדולות ומקטנות. מראשית דרכו הכיר, כי כל חיינו ומעשינו כאן צריכים תיקון. וכי חובות הסופר בארץ מרובות הן לאין שיעור, והוא שהיו בו מסגולות הבונה, נתן את כתפו ונשא בכל סבלות משקנו הרוחני. היה סופר־אדריכל, שנטה את קוו לכל היקפו של הבניין, היה מטובי המספרים שהקימה התקופה, ותמיד יכולנו לסמוך על עזרתו — הוא מעולם לא הכזיב. בכל מקום שנדרש, לא איחר לבוא. היה מורה, היה עורך נאמן, ששקד על שלימותם של אחרים לא פחות משקד על שלימות עצמו. ומעטים כמוהו ידעו לחזק את ידי אחרים, בכתבו דברי הערכה, כידיד וכמורה, וחלק מידיעותיו המרובות, מתרבות סגנונו הפשוט והמדוייק לאלה שהיו זקוקים לו — לאלה שלא היו באים אולי לידי גילוי כוחות עצמם בלי צירוף ההשקעה משלו.

אפשר, שזה היה הקו האישי היקר בו ביותר — שהגשת עזרה לזולת, שמעשים טובים בכלל היו חשובים לו כיצירת עצמו, היו אצלו בכלל יצירה. והוא היו עליו לסייע, באשר היה לו כושר הבחנה של אמן ואיש התרבות גם יחד. לא סמכתי גם על הקרובים לי ביותר שעה שעלי היה להכריע בדברי עצמי בין נוסח לנוסח. הוא היה עשוי להתבונן ולשוב ולהתבונן, לא הסתפק בחוות דעת פזיזה, סתמית, כי אם התרכז כולו כמו ביצירת עצמו ולא זז עד שפתר את הבעיה. ולא זה שהוכשר למצוא את הפתרון שיכולת לסמוך עליו — יקרה היתה הנכונות להפסיק את עבודת עצמו ולהכנס בעבי ענינם של אחרים; יקרה היתה הסבלנות, המתינות, שהביאו לידי הכרעה המתקבלת על הדעת ביותר.

*

בפסוקים מעטים אלה, ובעוד הכאב גדול מאוד, אין למצות אפילו חלק מיצירתו. על כרחך אתה נתפס לסגולות האדם. אך כלום אין נכללות בהן גם סגולות היצירה? חכמתו של אשר ברש, צלילות ראייתו ומתינותו מתגלות במעשיו, במדותיו, כמו שהן מתגלות ביצירתו רבת הצדדים חרבת הממדים, ושעה שאתה מדבר על האדם, אתה ממילא מכוון גם ליצירתו.

על ברש המספר כתבתי כמה פעמים. — במאמרי ליובל החמישים והששים ציינתי את הפשטות, את המבעיות ביחד עם הנטיה הפנימית לפרובלימטיות שבנפש, לסתידותיה ולתעלומותיה. שבלעדיה הרי אין אמנות ראויה לשמה. אתה מכיר את ברש האמיתי לפי פרקי „תמונות מבית המבשל" שבהם הובא לידי גילוי המספר רב־היכולת, משום שאיננו כאן מספר בלבד, כי אם גם מראה דרך אספקלריה שלו את הוסר הבסיס לפרנסת ישראל; והוא כאן גם משורר. ספר קלסי זה, שנכתב עוד בידי ברש הצעיר, ישמש תמיד אחיזה נאמנה להערכת יצירתו. אך הוא כתב גם את „צדיק מצרה נחלץ" — סיפור מקורי מאד, שאירוניה ואהבה משולבות בו שילוב מושלא. והוא מעיד שוב על פשטותו של ברש, שלא היתה „פשוטה" כל כך...

יחד עם ה„תמונות מבית המבשל" התחיל בסידרת הסיפורים על רודורפר, שנדודיה, פגישותיו, הרפתקאותיו מאירים באור אדם ובהסתכלות אמן — מחרוזת דברים שהם מצטרפים לסיפור על נעורי הדור, שנמשך תוך כדי דבקותו ב„נפי דרכים" אל הנוף האחרון, אל החוף האחרון. בקטעים אלה, שהם נראים כפרקים מתוך ספר, גדול יותר, מקיף יותר, מרוכז רעיון גדול — ספר נסיונות הוא לאותו דור שהלך בעינים עצומות אל מכורתו. אל דמותו של רודורפר חזר פעם בפעם. אלה היו נעוריו, וקשה היה להפרד מהם. והוא מתכון בפרקי רודורפר לתת יצירה מקבלת ל„בית המבשל", ואף שהחוטר לא היה כאן מוצק ואחיד כמו שם. נרמזו כאן נעורי דור, לבטי דור, בטרם גילה לעצמו את פינת ההצלה האחת מן השממון שבנכר, המצפה לו, המזומנת לו.

בינתים פירסם בזה אחר זה סיפורים מצוירים, זכרונות מימי הילדות („אזכרה") והתחיל במעין אבטוביוגרפיה („מגילת מלכיצדק"); כתב שני רומנים („גנבים", „אהבה זרה"); ומימי גירוש תל־אביב („כעיר נצורה"), בינתים, ערך, תירגם, חיבר ספרי לימוד, אנטולוגיה — נבצר ממני כאן גם למנות את כל מה שעשה ביד נדבנית, שקרנית ימים רבים בלי מנוחה, בלי הפסקה, עד שהוכה לבו, עד שבאה המנוחה האחרונה.

*

כשבא אלי לפני ירחי מספר שכב על הספה שעה ארוכה. בפעם הראשונה בחיין ראיתיו עיף, ואולם התאושש מהר ושיחתו זרמה, כמו תמיד, בבדיחות הדעת. ביש־רנו, כי כינוס כתביו מתקדם והולך וכי הוא מקוה, שבקרוב יביא את המלאכה שאינה קלה עד סופה...

אך הסוף בא בטרם נגמרה המלאכה. הלב חדל לדפוק — שבת בעוד הגליון בידו. וכה, בעוד לא היינו מוכנים לאסון, רבץ תחת משאו, והלך מעמנו אחד המעטים והטובים שבחבורה. אדם עובד, שופע נדיבות וחיות, שהיה נאמן ביתנו, שמשוש היין היה לעשות, לעודד, לעמוד בפרץ.

מה מאד ימר לנו, אשר ברש, לדעת, כי נפקד מקומך בינינו — כי שממה פינתך בבית ששמרת על כבודו ונקיונו כל ימיך!

יעקב פיכמן

„טריקו"

אותם המלבושים שבצינעה, גופיה ותחתונים, הדלים שבבגדי האדם והקרובים יותר מכל דבר שבעולם לעורו, אותם חפצי־כסות בני פרוטה, טוויים וסרוגים מכותנה פשוטה — איכה זינקו ועלו בגרם המעלות לגדולה כזו?.. משל, היו כליפות ושיראין העוטפים בשרם של בני מלכים!

והם עלו לגדולה עד כדי כך, שבשביל להשיגם בבית־מסחר הפעוט שבפעוטים, חייב אתה לא רק להצטייד בפינקס־נקודות ולעמוד בתור במשך שעות רבות בצפיפות שיש בה סכנת־נפשות, אלא גם להציג בפני הסוחר את תעודת־הזהוי שלך, כאילו באת, להבדיל, כציר או שגריר להתייצב בפני נשיא מדינה ועליך להגיש את כל ניירותיך!.. אכן, הגיעו זמנים...

היו ימים — אז, לפני שלש עשרות שנים — וישראליק חלוץ צעיר בארץ, חולצת האקי לגופו, זוג מכנסים קצרות מכסות שוקיו החסונות ונעלים מרופטות לרגליו, כהן צעד בפסיעות איתנות בכל שבילי הארץ; על גבו צקלון־בד דל והתורכו מגבת וחתיכת־סבון וגופיה אחת חסרת שרוולים ולידה „בן־זוגה" — תחתוני טריקו קצרצרים. בלוריתו המשופעת והזהובה התנפנפה לרוח היום כרעמת סייח צעיר.

עם מרוץ השנים נעשה בעל בעמיו, בנה ביתו, אך ממנהגיו לא סטה: אותן המכנסים הקצרות לרגליו, והבלורית שנידלדלה והאפירה אינה נבנעת למרותו של כובע... בארון־הבגדים שלו — כאז כן עתה — רק כמה גופיות ותחתונים. לשם מה יותר? בלו — מטילים אותם לאשפה (כמעט שאינם ניתנים ואינם כדאים להטלאה) וכפרוטות קונים חדשים.

אותו בוקר יצא ישראליק מוקדם מביתו. כותרות העתון הכריזו על צו קיצוב בהלבשה. הידיעה הביכתו קימעה. אותה שעה עסד בקירבת בית־מסחר, שרק ביום הקודם נתקבלה בו סחורה חדשה מן העיר בכמות מרובה: רבדים רבודים, חבילות ארוזות של מוצרי־טריקו, גופיות ותחתונים לבנים ואפורים. הריח של בית־החרושת עוד נדף מהן.

החנווני נבוך ומבולבל: כן למכור — לא למכור?.. הדלת סגורה לחצאין. לתנודת המחירים יש נטיה בולטת כלפי מעלה... נשים מבוהלות, מבולבלות מדאגה אימהית, שמא חס־ושלום ישארו בני־ביתם היקרים בלי כסות לעורם, מתרוצצות בחיפזון כנחיל דבורים, הנרגזות מגיהות תימרות־עשן.

ישראליק נדחק גם הוא להנות. בלי שהרגיש בדבר, וגם אותו תקף בילמוס הקניה. הוא רצה „לזכות" בכמה גופיות.

ופתאום קמה לעיני רוחו התמונה שנחרתה בזכרונו אתמול: הוא באוטובוס מלא וגדוש נוסעים. גוף אל גוף נלחץ באין חציצת אויר כלשהי ביניהם. לידו עומדת נערה קטנה, עולה חדשה מאחת הארצות הנידחות. על גופה הרזה והמדולדל שמלה, אם אפשר לכנות בשם זה סמרטוט צבעוני בלה ומפורר מיושן. שקרעיו נאחר בתפרים גסים. מבין הקרעים. שנתפרמו שוב לאחור ה„איחוי" הלבין־השחים בשר הנערה. צמרמורת עברה בו ומחשבה נוגה לא הרפתה ממנו: „היא בלי כותנת לעורה. אם לחץ הנוסעים יגבר עלי, או אם האוטובוס יפנה פתאום לכיוון אחר — ייתקע מרפקי בין הקרעים והשמלה הבלה תתפרם והנערה תתערטל כליל". בכח גלחץ בגבו אל שכנו שמאחוריו לשם לחץ שכנגד, כדי ליצור ריווח כלשהו בינו לבין שכנתו הקטנה.

ישראליק החזיק עדיין את הגופיות בידו. הסוחר, ממכריו הותיקים, שיחדיו עוד ביפצו חצץ בימים הרחוקים בכבישי הגליל, לאט לאזנו: „רק לך אני אמכור עוד משהו. חושש אני, שאם יגמר המלאי, לא אוכל לחדשו באם לא אפדה נקודות לשם כיסוי, צו..."

„בוש לך, ישראליק — הבריקה מחשבה במוחו — עשרים ושמונה שנים התהלכת בארץ לאורכה ולרוחבה ורק שתים שלש גופיות באמתחתך, וניחא היה לך; והנה כעת, כשהמדינה הנכספת שלך הכריזה

אוֹחֶזֶת עֲנַף שָׁקֵד*

אֲחֻזָה בְּעָנָף שֶׁל שָׁקֵד מְרֻקָּם בְּצִיצִים לְבָנִים
וּמְסֻכְסָךְ בִּטְרָפִים רִאשׁוֹנִים וְעָקְמָה שִׁדְרָתוֹ בְּכַפָּהּ.
רִפְרְפוּ כּוֹתָרוֹת עַל סְבִיבָהּ וְהִבְרִיקוּ גִּצֵּי גִיהוּחוֹת
וַיְנַגֵּן קוֹנְטְרַבַּס הַדְּבוֹרִים מֵעֳבִי הַשָּׁקֵד הַגָּדוֹל...

„אֵיכָכָה אִיף יוֹתֵר" — שָׁאֲלָה —
„כָּךְ" ?
(כּוֹפְפָה הֶעָנָף הַמְבֻשָּׂם אֶל מִתַּחַת סַנְטֵר־שֶׁנְהַבָּהּ)
„אוֹ כָּךְ" —
(וַתַּשְׁקִיעַ לְחָיָהּ־לֶהָבָה בֵּין פִּרְחֵי הֶעָנָף הַקְּרִירִים).

נִדְמְתָה בְּעֵינַי לְחָרָק זְהוּב־גִּזְרָה הָעוֹשָׂה בַּשָּׁקֵד,
וְדִבַּרְתִּי לֵאמֹר:
„לֹא אוּכַל לְצַנּוֹת, חֲרָקִי הַזָּהוֹב, בִּלְתִּי אִם מִקָּרוֹב,
— כָּךְ!"
וְעִקַּמְתִּי אֶת חוּט שׁוּרָתָהּ לְאָחוֹר, וַתְּהִי אָז כֻּלָּהּ
כְּעָנָף שֶׁל שָׁקֵד ט"ו שְׁבָטִי בְּמֵיטַב פְּקָעָיו וּגְבִיעָיו,
„אוֹ כָּךְ" —
וָאֶלְחַץ עֲנָפָהּ אֶל גְּזָעִי עַד נִדְמָה כִּי צָמְחָה מִתּוֹכִי...

כֹּה, דְּבוּקִים וּצְמוּחִים זֶה מִזֶּה, **וְיַחְדָּו — מִגַּבְּכֵי הַבָּסְתָּן**
אָז דָּמַמְנוּ בַּחֹם הֶעָלִיז, בֵּין עֵצִים וִירָקוֹת וּפְרָחִים
שׁוֹרְדוּ קַרְנֵי אוֹר מִסָּבִיב וַיְרִיעוּ רֵיחוֹת הַשָּׁקֵד,
מִבַּעַד רִיסִים עֲצוּמִים לִי נִרְאוּ שְׁתֵּי דְבוֹרִים מוּפָּזוֹת,
כָּל אַחַת גְּבִישׁ עִנְבָּר נֶהְמָנִי, מְרַטֵּט וְקוֹפֵא וְחוֹלֵם...

יִצְחָק שָׁלֵו

* מתוך ספר־השירים „אוחזת ענף שקד" ליצחק שלו, הוצאת אגודת הסופרים ליד „דביר", ת"א, תשי"ב.

משורר בהיר־עינים

(עם הספר „אוחזת בענף השקד" ליצחק שלו)

יִצְחָק שָׁלֵו

השירה העברית הצעירה משתחררת והולכת משפע הלירית המופשטת, מהאינדיבידואליות הערטילאית והתלושה ומהמצאתפיות המילולית הרעשנית, וקונה שביתה בעצמים ובמראות, בהרגשות ובחוויות שנתלשו מתושבי ערים ותפסניים וממגע עם תופעות והתרחשויות שבמציאות.

וסגולה זו נתגלמה בהבלט־יתר בשירתו של יצחק שלו, ואף על פי שהכותרת לספר־הבכורים של שיריו „אוחזת בענף השקד" — אף דמז אין בה לאורתה התפעמות, השתצפות והשתערות, התרדקמות והתנגנות, המהדהדות בעוז בבתי השיר שלו, הרי בהכנסך לתוכם פנימה, יקבלו את פניך צירי עירתי בטנא מלא פרהי חן והדר.

והפרה הראשון שבטנא זה, אשר יבשמך עד כדי שכרון, הלא היא ירושלים. משוררים רבים וכן טובים שרו על ירושלים במראה, בצליל ובצבע, אבל מרביתם היו בבחינת אורחים ממרחק יבואו, ואילו יצחק שלו משלה הנהו ובה רקומה ילדותו כמו „עורק בשיש רקום". ולא היא השר על ירושלים, אלא היא שרה מתוכן „סימפוניה ירושלמית" שנכה את האוזן בקולות ובנות קולות ערבים, וצליליה של סימפוניה זו לא מירושלים של מעלה, לא ממסתרי מרחקיה הם זורמים, כאן הכל כה פשוט, לכאורה, וטבעי וממשי". שוק במחנה יהודה, שכונת עוני וסימטאות עקרמות, פשוטי־עם ונשי עמל, נקיקים וסלעים והרים — אבל ירושלים זו של מטה עולה בשירתו: רוזית הערנה והכיסופים של שלו — השב כאן אל „חיק הורתו" — למעלה, למעלה.

ואכן סייר המשורר בכל נופי ירושלים, ואם לי הדגיש מתוך ענוה, כי רק שולי ישותה ואפס קצה נגע מעט, ירגיש בכל זאת הקורא, שיארה אליו בזה הסיור המופלא דרך „ירושלים של מסה דוויה", כי נתרווה כולו מראות וצבעים והלומות ודמיונות, וספג לתוכו את כל עסיסיה על ירושלים.

ואם ב„סימפוניה ירושלמית" זעות גימות רומנטיות עזות, והמשורר מתרפק בהערצה על עירו, הרי יתעצב וישתצף על „ירושלים דהשתא", שנתרוששה ממכמני אבות ולא קם גואל ל„קרת־אלוה", ואם כי אחד שעובר בהוצות „ירושלים דהשתא" מרגיש יחד עם המשורר מצוק ומהנק, על „שנרצה עכרת" — אין בכל זאת בשיר זה, על כל כנותי מזוהו קסם הנסוך על „הסימפוניה הירושלמית", להודיעכם שלא רק כנות ההויה מעלה את השיר, אלא המתה והלהט, הניגון והציור — הם מלאכי השירה הנאמנים.

מיזוג עצמים במראות ובריחות — הכותת־יסוד בשירתו של שלו. ומדי ישיר על ריחות שיאהב, ולאו דוקא ריחות פרחים ובשמים וכיוצא בהם, אלא ריח ספרים עתיקים, ארגזים אדירים שאכסנו לתוכם טחבים חריפים, ריח של מקטרת כבדה, של ראש תינוק, ועל כולם ריח נערים בתבגרים העובדים בשדה — הרי שנראה כאן את הריח כיסוד לתחושת־עולם.

בדרך כלל רואה את עצמו שלו כעשיר בנכסי שירה, מכל הצבעים והניצוצין גובה הוא מס, ו„אלף אלפי רננים וצלילים" יהדהדו באזניו ואלף פקעים של ורדים ונרדים יבשמוהו, כי „צלהתו של היופי — גדולה"... ושלו שולה את ידיו לצלהת זו ומעלה מתוכה ככל שיפול לתוכו, אם זה פועל, „גילגמש למיכנה", ה„מערבל ומכלבל ובוחש" בזפת שבמיכל הכביר, או גוף שקיעה מראש הר־הצופים, או הצבע — „תערוכת כחול־באפור", ויותר מכולם — צבעי המולדת, ושלא כרבים המתפעלים מיופי ומצבעים ואינם מגישים אותם, הוא, יצחק שלו, המגיש לנו את כל אשר ישיר עליו, כי חננו שר־השירה בכח ציורי, והוא מצייר בצבעים דשנים את אשר יאהב. ועם כל כהות הנעורים השוקקים לרוויה בשירתו, ייתפס גם לאלגיות מרעידה, ומחזור ג' בספרו, שיעלה בו את דמות אבא ורפאלה אחותו, שהלכו לעולמם, כמוהו כעינבלי פעמונים בוכים. תוגה גדולה ועדינה רועדה כאן בכל שיר ותצביט את הלב.

לעומת זאת קלילים ובהירים וחגביים הם שירי האהבה שבספר ושופעים משובת־נפש, ואילו השיר „אוחזת ענף שקד", שזכה משום־מה לעטר את הספר כולו, אמנם ציורי הוא וגם סמלי, אבל משובת־נפש אין בו כבשירי־האהבה האחרים של י. שלו.

במחזור החמישי של הספר הרים המשורר קצה המסך הפרוש על בית־היוצר שלו ויגילה לפנינו מקצת מנבכיו שהנם בעצם נבכי כל משורר, אבל לא לכל אחד יש העוז לגלותם. והשיר העמוק ביותר כאן הוא „לי יש שירים שלא כתבתים". שלו מופיע פה כציר לכל אלה, ששיריהם ירדו לטמיון ונידונו לגניזה עולמית, ומה רבים הם כאלה!

וממשורר עד ושופע חיות כשלו נבצר להסתייג גם מהזמן ותהפוכותיו. ומהמחזה האהרון שבספר בוקעים הדי ימינו המעורבלים בשואה, במלחמת השחרור ובנצחוננו, ובמיוחד תהתך בזכרון הסטירה החריפה והנוקבת „המפלגה". אולי הפריז המשורר בהנחתו כי „היה דם „דבריך (ד' פתוחה, ב' קמוצה ודגושה)—בנזין, ורגשות שגרירך — שיגרה". ודאי שיש עוד מנהיגי מפלגות בעלי שאר־רוח, וחזון ואמונה עמוקה להם, אבל ודאי לא כולם מחוננים בסגולות כאלו, וכדאי שיקראו תוכחה מגולה זו של יצחק שלו! יש כה כדי לעורר את המצפון...

בשירה הצעירה שלנו יש לא מעט כשרונות אמיתיים, ואחד מהמעולים שביניהם הוא יצחק שלו, משורר בהיר־עינים ובהיר־שפתיים.

נתן גורן

על קיצוב בהלבשה, כדי שתוכל לספק את צרכי העליה הגדולה, עלית יהודים מרושׁשים וערומים — ואתה, מי שהיה „חלוץ", רוצה להכין לעצמך מלאי, — אין זה מעשה הגון, ישראליק! את הגופיה המיועדת לכסות מערומיה של הנערה, שכנתך באוטובוס, הנך גוזל! והרי עוד יש לך בביתך כמה גופיות. ומלבדן תקבל גם על יסוד הקיצוב משהו — הן נהוגה חלוקה שוה לכל!"

הניח את הגופיות על מקומן. הפטיר תודה לסוחר ושם פניו לעבר הפתח.

למחרת בשעה מוקדמת התעורר ישראליק. על כסא ליד מטתו היו מונחים גופיה ותחתוני־טריקו חדשים לגמרי, שהובאו, כנראה, אמש מבית־המסחר.

אשתו היתה בחוץ מהגץ החמה, יום־כביסה בבית והיא סרודה ליד דוד־הכביסה המהביל.

פשט את חלוק־השינה ולבש את הלבנים, שהונחו על הכסא, רצה לקום ממשכבו והרגיש כעין חולשה גופנית. השעה היתה מוקדמת, התכסה שוב בשמיכה ונרדם שנית.

— — — המון אנשים לבושי קרעים. על ארגז גדול, כעל במה קטנה, עומדת נערה צנומה עטופה בלויי סחבות, רועדת מקור וצינה, קופצת ומדלגת על מקומה, כדי להתחמם, ותוך כדי כך בחשפו רגליה הדקות, היחפות והמכוסות בוץ. „הנהו!" — היא מצביעה על ישראל'יק — „הנה האיש שגזל את כותנתי, שעמדתי לקבלה!"

ישראל'יק הקיץ משנתו. זיעה קלה כיסתה אותו. הלבנים החדשים כאילו צרבו עורו. נכנסה האשה, לקחה לכביסה את הלבנים שפעם ופנתה לדלת.

— „מתי קנית את הגופיות החדשות?" — שאל כאילו לתומו.

כעין ברק לגלגני חלף בעיניה השחורות, שנשאר בהן עוד משהו מיפיך מאותן השנים, ימי־מחנה־ואוהל־וכביש. היא הסתכלה בבעלה, שנשאר אותו תמים ו„בטלן", בשעה שחבריו בעיר „עלו לגדולה", מי במשרה חשובה ומי בעסקים מוצלחים. הפטירה במבוכת־מה: „אה, לפני כחודש ימים ראיתי שלבניך נתבלו ונתפרמו". הוא הרגיש שאין היא דוברת אמת, וכי מלבושי־טריקו חדשים אלה הובאו לבית הזה רק ביממה האחרונה. אך שפתיו כאילו נתהדקו.

האשה עם צרור הכבסים היתה כבר מעבר לדלת. הוא ירד בדומיה ממטתו והחל להתלבש, כדי למהר ולצאת לפעלו.

אשר לוטן

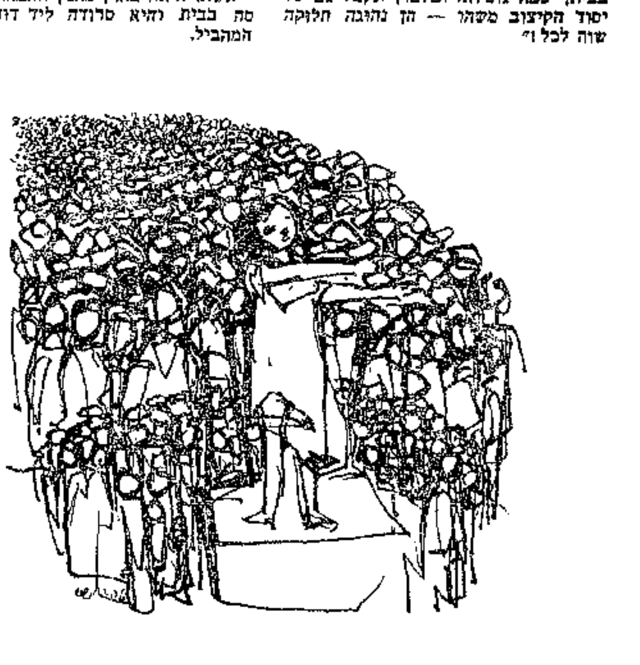

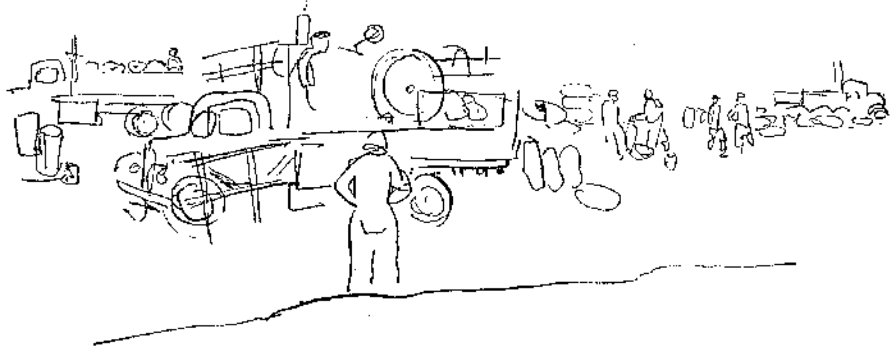

אברהם גולדמן.

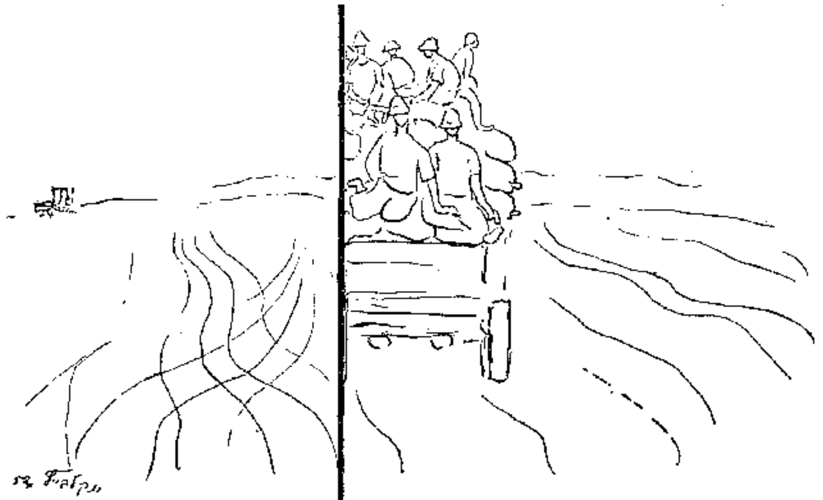

יהודה יענקלביץ — מתמונה גרעיני־בר.

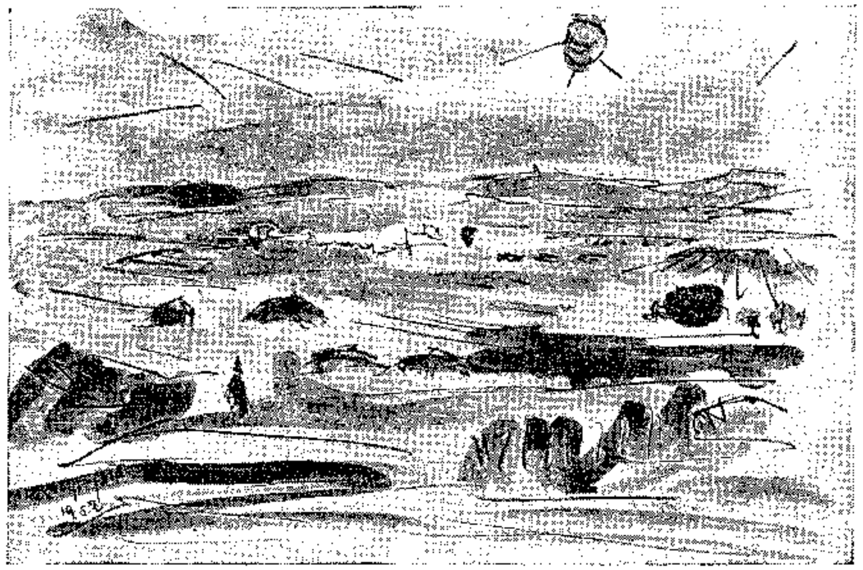

יוחנן בר־יעקב.

„לקט" הציירים בעקבות הקוצרים בנגב*

ביום שרב לוהט בנגב — כאילו ירדה מהשמים להקת חסידות: הציירים בחולצותיהם הלבנות הופיעו ובאו. בעקבות הקציר בנגב באו, ומנקרים הם מזון רוחני, הטמון בשדות הקציר הנרהבים.

שליטי הקציר — הקומביינים — עוברים בסערה הלוך ושוב ומשאירים את פני השדות כעדר צאן לאחר הגז. השבלים בתלתלי־זהבם ככבשים תמימים מתמסרים למספריים הענקיים, לגז הרותח.

שיירות־שיירות גמלים ומכונות־משא, עמוסים שקי תבואה, מובילים לכל קצווי הארץ את ביכורי הנגב.

*

„טובה היא כוסית שמפניה !" — טוען האורח דבלגי, הפסל יענקלביצי, הנאבק — ככולם — עם צהרי יום חמסין.

התבורה התקרבה אל ריכוזי הקומביינים, שבגופם הסתירו מקרני השמש הלוהטות את הקוצרים הסועדים.

יד אדיבה של אחד הקוצרים הרותה את צמאונו הגדול של האורח מבלגיה בספל מים קרים. לאות תודה הכריז האורח:

„טובים מי הנגב מהשמפניה הצרפתית !"

*

„מי שהמציא את הג'יק — יא סלמתו !" — נשמעה לפתע ברכה מתחת לאחד הקומביינים. ומיי־ם לפץ צעיר שזוף, בן הגליל, ובהתפעלות עקב אחר הג'יק הקטן, המרים את החלק הקדמי של הקומביין לשם תיקונו.

ראשו המתולתל היה כאילו מוכתר בכתר זהב מגבעולי קש, הקלועים בבלוריתו השחורה. כאילו פרש זרועותיו מהרי הגליל הגבוהים יעד שפלת הנגב הנרהבת וביד חזקה ריסן וסיגל לעצמו את סוס־ברזלו — הקומביין האדום, ובלבו חש כל הידוש קל בהתפתחות הטכניקה המודרנית.

„מי מבין את ציוריך המודרניים ?" — פנה לפתע אל אחד הציירים.

„המבין את המכונה המודרנית — יבין גם שלא תתכן בתקופת הדייש המודרני צורת ציור מתקופת הגורן הערבית" — ענה לו הצייר.

„ואולם — הוסיף צייר שני — התוכן האנושי, למרות הצורה המשתנית, אינו משתנה לנצח: הלחם — מזון לאדם".

אהרן גלעדי

---

* ביקור הציירים בנגב אורגן ע"י המרכז לתרבות והסברה, המדור לציור ולפיסול

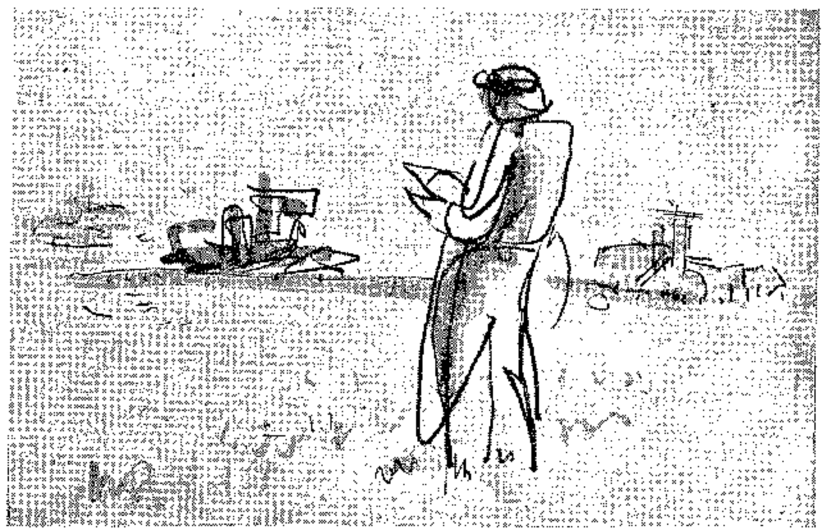

אהרן גלעדי — אריה נבון מצייר את הקומביינים.

אריה נבון.

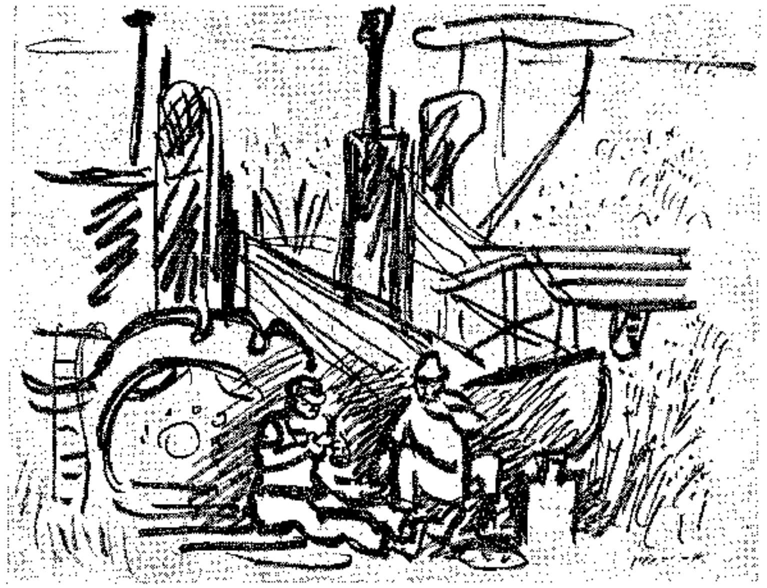

אריה נבון — שעת מנוחה בצל הקומבין.

אהרן גלעדי.

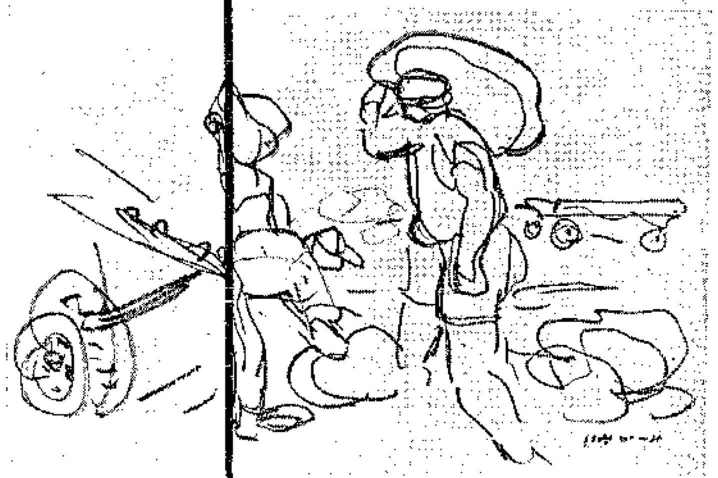

אריה נבון.

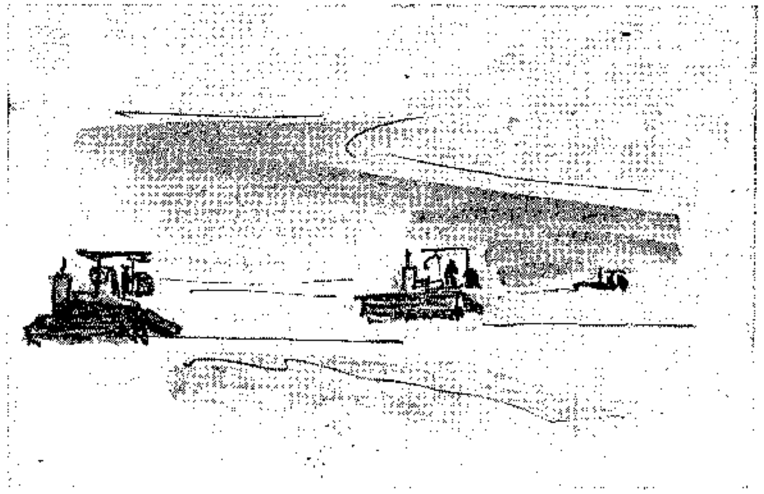

משה קופרמן.

תערוכת הקרמיקה של כהנא

בסטודיה מקרא בתל־אביב

כאשר אמן בעל רמה מחליף את אמצעי־הביטוי שלו, אין הוא מאבד כלשהו מן האספקטים האופייניים של אישיותו האמנית, אלא הוא מוסר אותם לאוביאקט החדש. זאת אנו רואים בתערוכת הקרמיקה של הצייר כהנא, שבמיצגיה אנו מוצאים אותה תפיסה של הציור שלו, ואפילו לעתים אותם הנושאים. ציורו של כהנא הוא מופשט, ובקרמיקה שלו הצורה הפלאסטית המופשטת מצטרפת אל הכלי השימושי לשלמות אחת. היא מציג כ־70 חפצים, מהם מותאמים זה לזה, כמו צנצנת־פרחים ומאפרה. ורב כוחו של כהנא למצוא רעיון חדש בשביל כל כלי. הציור המקשט את החפצים תמיד מיתאם לצורה הפלאסטית במידה כזאת, שהחפץ השימושי הופך ליציר אמנותי.

האמן מכיר ויודע היטב את כל צורות הקרמיקה. עוד בשנת 1923 למד אומנות זו בבית־הספר למלאכה אמנותית בשטוטגארט, ובשנים האחרונות השתלם במלאכת הקרמיקה בפאריז. מעניין לציין, שהוא עובד עכשיו רק בחמר מקומי. בסיוע הממשלה ועירית רמת־גן קיבל סטודיה דו־מגנית על שפת הירקון. זמן קצר אחרי שנכנס לתוכה נמצא הכבשן 40 ס"מ תחת המים, בגלל השטפון, ואחר צריך היה להתייבש במשך חדשיים. וכהנא הכין את כל התערוכה הזאת בשלושה חדשים בלבד. כיום הוא עובד כבר בשביל יצוא הקרמיקה שלו לחו"ל.

כהנא עצמו מיטיב להסביר את גישתו לקרמיקה: „נראה לי, — הוא אומר — שאמנות הקרמיקה מתאימה במיוחד, כדי לקרב לקהל את האמנות החדישה". ואמנם, כך הוא. כל חפץ בתערוכה זו מעיד על ידיעה, הרגשת הצורה וטוב־טעם. הכלי השתחרר מה„שימושיות" והפך לחפץ אמנותי טהור.

ד"ר ליזטה לוי

„אלה פני ישראל"

„אלה פני ישראל" — **אלבום נופי הארץ, האדם והעץ**, שהופיע בימים אלה **בהוצאת** ליאון המדפיס — **היא דוגמה נאה לתוצאות, שאפשר להשיג בשדה הייצור התרבותי** שלנו אף בימים אלה של צנע ומחסור בנייר ובחמרים אחרים, אם מומחיות מקצועית וטוב־טעם מצטרפים לכוונותיו הטובות של היצרן. ליאון המדפיס הוא אחד מחלוצי הספר היפה בארץ ותוצרתו הטיפוגראפית (לוחות־שנה מצויירים וכו') זכתה להערכה גם בחו"ל. סעם הטוב סביע גם במיבנה הכללי של האלבום החדש, בטיב הדפסת הטכסט הכפול (עברית ואנגלית), ובקישוט העמודים, הכריכה והעטיפה.

ההסברים בשולי האלבום והקטע התיאורי הנפלא מתהילים פרק ק"ד יוצרים את הלך־הרוח, ההולם את מראה־העינים — תצלומיו המעולים של ז. קלוגר, המעביר לפנינו את נופי הארץ על גווניהם השונים, נחלי הצפון ושממות הנגב, בניני ההווה החלישים על חורבות העבר, פני חלוצים ובני הנוער בעבודתם, בשעשועיהם ובריקודיהם. מבחר הנושאים נאה בדרך כלל, אם כי אינו משקף במידה מספקת את האפופיאה הכבירה של קיבוץ גלויות. פני ישראל בשנת תשי"ב עשירים ומגוונים הרבה יותר מכפי שמתואר באלבום זה: הם כוללים לא רק את דיוקנותיהם היפים והפוטוגניים של עולי חצרמוות או תימן, אלא גם את פניהם האפורים והנוקשים של פליטי המחנות באירופה. תל־אביב, למשל, היא לא רק ריכוז גדול של בניני קוביות, לא רק שפת הים וכיכר צינה דיזנגוף, אלא גם מרכז לחיי עבודה ויצירה בישראל. ובצפת המתחדשת רואים לא רק כובעי שטריימ"ל, אלא גם פועלי בנין ובעלי־מלאכה, עולים מרומאניה, הונגאריה, פולין וצפון־אפריקה, וגם אמנים וסופרים השואפים להחזיר את עטרת צפת ליושנה, לפי הנוטריקון המוצלח: **צ**יור, **פ**יוט, **ת**רבות (או **ת**ורה, לפי גירסת האדוקים). עורכי האלבום היטיבו לעשות בכללם בסידרת התצלומים גם שתי יצירות אמנות (פסל של בתיה לישנסקי וציור של אגי נוימן). רצוי שבאלבומים הבאים יוכללו בקביעות לא רק יצירות אמנינו, המשקפות את הווי הארץ ונופה, אלא גם דמויות האמנים, הסופרים ויתר אנשי־הרוח, שאין להתעלם מתרומתם הם לעיצוב פני העם והארץ.

הדפסת הטכסט ובחירת האות שלמות ללא פגם כלשהו; מה שאין כן הדפסת התצלומים, שאחדים מהם יצאו חיוורים במקצת לעומת התצלומים המצויינים של פרי הארץ, הקוטפת, עץ הזית, עולי חצרמוות והרבות בתי־הכנסת העתיקים, בהם נוצלו כראוי האספקטים של האורצל. אותם הבדלים ברמת הביצוע הטכני ניכרים גם ב־8 התמונות שנדפסו בצבעים. עבודה חלוצית חשובה נעשית בארץ בשטת ההדפסה בצבעים, אך ספק הוא, אם טוב לערבב את שתי הטכניקות של שחור־לבן ושל צילום צבעוני. כלל גדול הוא באלבומים מסוג זה, כברפרודוקציות של יצירות אמנות, שהדפסה אמנותית במונוכרום עדיפה מהדפסה בלתי־שלמה בצבעים אחדים.

נקוה כי ליאון המדפיס, המבטיח להמשיך בסידרה זו של „פני ישראל", ישים לב להערות אלה ויוסיף על ספר נאה זה אלבומים משוכללים יותר ויותר, שירימו את קרן הספר הישראלי בעולם, ואגב אורחא יגדילו גם את קרן הדולארים של המדינה.

אריה לרנר

חולות הנגב — חומר לציור

תערוכת אסתר בורשטיין

חול אילת על גווניו השונים נתגלה כחומר לציור. שני אמנים גילו זאת ומנצלים אותו למתן ביטוי אמנותי: א ס ת ר ב ו ר ש ט י י ן ברחובות ו י צ ח ק ש ר ו י ג ר בבאר־שבע. הם עובדים מתוך שיתוף ומסייעים זה לזה. י. שרויגר, הקרוב למקורות ה„גלב", הוא גם המספק את החומר להברתו־למקצוע.

אסתר בורשטיין הציגה ברחובות ובראשון־לציון 41 תמונות עשויות מחול הנגב ואילת. בכניסה לתערוכה, על שולחן קטן — צלחת מלאה חול צבעוני, אשר בו עובדת הציירת.

ואכן, הופתעו המבקרים. במוצגים ניכרת עין של אמן ולב רגיש. הנה תמונה של נערה תימניה בשלל תלבושתה המזרחית; הנה תמונות נוף מירושלים, צפת, כנרת וכו'.

א. בורשטיין היא פנים חדשות בחוגי האמנים. במשך 20 שנות שבתה בארץ עסקה, אמנם, במלאכת־מחשבת, אולם לציור התמסרה רק לפני כשנה ותצאת בשרונותיה, לפי דבריה, ירשה מאביה, שהיה בר־אוריין, כתב בתשאי שירים וחיבר קומפוזיציות. לעת־עתה היא צועדת בדרך הכלתי־סלולה את ראשית צעדיה. בקרוב היא עומדת להציג את תמונות־החול שלה בתל־אביב.

יצחק יעקבי

בהשאלה לשונית

א"שנו. איזה מחול איננו ריקוד?
א"שנו. איזהו הרחוב היחיד בת"א הנקרא משעול?

א"שנו. מיהו שאמר: „יש שלושה מיני שקרים — שקרים סתם, שקרים גסים ו... סטאטיסטיקה"?

א"שנו. מהו אלבאטרוס?

א"שנו. מהו „זהב הכסילים"?

(תשובות בעמוד 14)

ע. גרשטיין

צלילים משחררים

(עשור למותו של פרופ׳ דוד שור ז״ל)

ברטט נפשי נזכר אני בדמות מופלאה זאת. הוא היה מוזיקאי פסנתרן, וכל אי־שיותו אמרה שירה. בכך נעוץ סוד הקסם שהיה נסוך על כל הליכותיו, שמשך וקרב אליו אנשים משכבות שונות, כי הוא היה עדין־נפש ואציל־רוח ונענה לקשי־גורל ונשברי־לב.

גם בין האינטליגנציה היהודית במוס־קבה ייחד לעצמו דוד סולומונוביץ (דוד בן שלמה — כן קראנוהו בחיי יום־יום) מקום מיוחד. עם היותו מעורה כל כולו בתרבות הרוסית, סופריה ואמניה, היה הוא קשור קשר נפשי במפעל־התחיה הצ־יוני של עמו. לא עסקן בין עסקנים, לא נואם בין נואמים, אלא משרת בדרכו הוא את הרעיון הציוני, את נושאיו ונר־דפיו. המוזיקה וצליליה שהיה משמיע ברבים הקנתה לו זכות לתוקף מוסרי לעמוד לימין הלוחמים לציון בצד להם. הוא היה בעל נפש רגישה לכל אידיאה אנושית־הומנית, כל שכן לאידיאה של גאולת עמו במולדתו ההיסטורית.

האם הוסיף להשפיע על נאמנותו הצ־יונית דבר ביקורו בארץ עוד לפני מל־חמת־העולם הראשונה. ביקור שקשר או־תו אל המפעל הציוני עוד בתקופת העי־ליה השניה, או אולי הבחינה אזנו המו־זיקלית בעצם ימי המהפכה הבולשביסטית כי ימים קשים נכונים לתנועת הגאולה היהודית השלמה דווקא מידי נושאי־הר־עיון הקומוניסטי — כך או כך, פרופ׳ דוד שור, אשר לפני שליטי הקרמל התיי־צב כפסנתרן נודע, — לא היסס מלהת־הבר עם נושאי הרעיון הציוני והחלוצי ולהיות להם לפה. הוא לא נמנע מלהופיע בפני אישי הקרמל כמגן על התנועה החלוצית כמכשירה צעירים בישראל לחיי עבודה בפלשתינה, או כמליץ ולוחם לז־כות השפה העברית, אשר נאסרה למע־שה כלשון לימוד והוראה כמעט בראשית צעדיו של השלטון הסובייטי. אבל גולת הכותרת שבהפעתו הציונית באה לידי ביטוי במאמציו המרובים להציל מצפרני גיוון וכליון ציונים אסירים וגולים ע״י החלפת ענשם ברשות עליה לארץ. ואכן ניצלו בדרך זו עד 1936 מאות רבות של ציונים, שנידונו לעונש קשה וממושך. אמנם, לא כל המחנה הגדול של אסירים וגולים זכה לעלות ולהנצל ממקומות הגזרה בירכתי רוסיה הגדו־לה, אבל אין לשער את מידת העידוד, שניתן במפעל „החליפין״ לתנועה במחת־רת, כי תחזיק מעמד שנים על שנים.

שמו של דוד שור מתנוסס לתפארת על מפעל־הצלה היסטורי זה!

✱

פרופ׳ ד. שור הקים דור של תלמי־דים ברוסיה ובארץ ישראל. ובארץ — הוא דאג גם לטיפוח תרבות מוזיקלית בקרב המוני העם. כאן נקשרה נפשו בנפש ציבור הפועלים, ובציבור החקלאים במיוחד. לעתים קרובות הוא היה מבקר במשקי־התישבות העובדת ומנעים בנגי־נותיו את עבודיהם. ילדי הכפר חיבבוהו ביותר.

✱

ושעה שאנו מעלים לנגד עינינו את דמותו היקרה של דוד שור ז״ל, הרי גם משאלה בפינו: בל ילכו לאיבוד זכרונו־תיו שנשארו בכתובים, זכרונות על אי־שים ומאורעות בחיי המוזיקאי והאדם הדגול. מן הראוי שיקובצו ויראו אור.

בנימין וסט

המוזיקאי המחנך

בשמו של פרופ׳ דוד שור מקופלת תקופה שלמה של התפתחות המוזיקה בא־רץ. הוא היה אחד ממניחי היסוד להשׂ־כלה ולחינוך מוזיקלי בקרב הישוב.

בן משפחה יהודית מסורתית, יליד קריב, חניך הקונסרבטוריונים בפטרוגרד, ומוס־קבה, התפרסם כפסנתרן, כקאמרמוזיקאי (יסד את ה„שלישיה המוסקבאית״), פדגוג ומרצה. המוזיקה היתה נשמת חייו, בה ראה גורם רב־השפעה על חינוכו ועיצוב דמותו של האדם. הוא האמין בכוחה המח־נך ומזכך של המוזיקה בחיי הפרט, ההברה והעם. פרופ׳ דוד שור היה אי־שיות נודעת בקרב יהדות מוסקבה, ומידד היה גם עם טובי האמנים ברוסיה. היכ־רותו וידידותו עם הסופר ל. טולסטוי, שיחותיהם על המוזיקה, ערכיה ותפקידיה — כל אלה סיפר בזכרונותיו, שרק קט־עים מהם נתפרסמו בעתונים.

פרופ׳ דוד שור, כיהודי לאומי וציוני (הוא ביקר בארץ לראשונה בשנת 1907), פעל רבות בקרב יהדות מוסקבה והיה בין מניחי היסוד של ה„חברת למוזיקה יהו־דית עממית״ מיסודו של יואל אנגל. חברה זו הניחה יסוד איתן לאסכולה יהודית במוזיקה. בשנת 1927 עלה פרופ׳ שור לארץ ומאז פיתח פעולה מוזיקלית רבת־השפעה כפדגוג, מרצה ומדגים. בי־קוריו בקיבוצים, וביחוד קשריו עם בעין־חרוד, היו חלק מפעילותו המבורכת כמו־זיקאי ומחנך. אישיותו רבת־החן, אהבתו לאדם, אצילותו הרוחנית — היבבוהו על כל החוגים. בשנות חייו האחרונות היה מפקח על החינוך המוזיקלי בגני הילדים ונקרא בפי הילדים „סבא שור״. יובל הז־75 שלו צוין בכל חוגי הישוב בהוק־רה למוזיקאי המחנך.

דמותו כמוזיקאי מחנך נשארה לזכר לדורות.

משה גורלי

הערות של מאזין

מכס למפל

מכס לאמפל הוא האחראי לתכניות הווקאליות ב„קול ישראל״, התופסות מקום נכבד במערכת השידורים המוזיקא־לית.

מ. למפל עלה לארץ בשנת 1936, ומאז היא פעיל כמנצח על מקהלות (מקהלת פועלי ירושלים) וכמחנך (מורה למוזיקה בבית המדרש למורים בבית־הכרם). הוא גם מנגן באורגאן ומלוה זמרים בפסנתר. למפל בקי במוזיקה הווקאלית. הוא הו־ציא כמה קבצי־שירים, מהם שירים למק־הלה. שירים עממיים וארץ־ישראליים, בעי־בודו למקהלה, מושרים ומקובלים בארץ.

כאחראי לתכניות הווקאליות, ב„קול ישראל״ מוטלים על מ. למפל תפקידים נכבדים. רובה של המוזיקה היהודית לת־קופותיה ועדותיה היא קולית. זה מזמן מורגש הצורך להרחיב את הרפרטואר של הזמרים והמקהלות בארץ, להעשירו ולגוו־נו. הזמר הארץ־ישראלי אף הוא זקוק לטיפוח, לעידוד ולהפצה, כי הפזמון הק־

לוקל עולה ושוטף את חיינו בקצב מוג־בר. „קול ישראל״ והממונה על התכניות הווקאליות יכולים לפעול בכיוון זה.

ואחרון אחרון: יש להקים ולקיים מ ק ה ל ה גדולה ומעולה ליד „קול יש־ראל״, שבלעדיה חסר עיקר חשוב מעיק־רי־היסוד בשרות השידור.

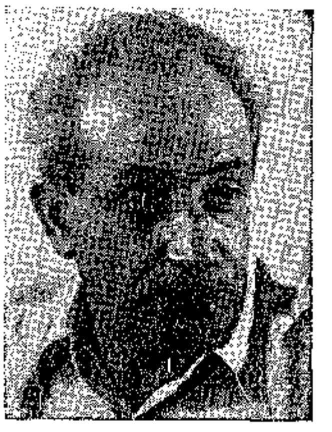

מרדכי זעירא

כ״ה שנה ליצירתו של מרדכי זעירא הוא חג של הזמר הארץ־ישראלי, חוב־ביו ומשורריו בארץ.

זה כ״ה שנה שר הישוב כולו, הצעי־רים והמבוגרים, את מנגינותיו — צליליו המרוכבים פסוקים מן התנ״ך וחרוזים עב־ריים של ש. שלום, נתן אלתרמן ורבים רבים ממשוררי הארץ.

מרדכי זעירא הוא ט ר ו ב ד ו ר ארץ־ישראלי, ושיריו הם מן המקובלים ואהו־בים בעיר ובכפר, בארץ ובתפוצות.

למרדכי זעירא ברכתנו: כ ה ל ח י!

ב. רון

לשאול הון ורעיתו

ברכה לבבית
להולדת הבת

„דבר השבוע״

תיאטרון קאמרי

מוצ״ש 14.6 אהבתה של יובל אור אהל שם תל־אביב
מוצ״ש 14.6 וולפונה מוגרבי תל־אביב
יום א׳ 15.6 וולפונה מוגרבי תל־אביב
יום א׳ 15.6 אהבתה של יובל אור בגליל העליון
יום ב׳ 16.6 ביבר הזכוכית מוגרבי ת״א
יום ב׳ 16.6 אהבתה של יובל אור בגליל העליון
יום ג׳ 17.6 וולפונה מוגרבי תל־אביב
התחלת ההצגות הרגילות ב־8 בערב.

הַמַטאטא

יום ה׳ 12.6 בי״ס למשלמי מסים ב־9 ירושלים
יום ג׳ 17.6 בי״ס למשלמי מסים תל־אביב
מוצ״ש 14.6 בי״ס למשלמי מסים תל־אביב
יום ד׳ 18.6 בי״ס למשלמי מסים חולון
יום ה׳ 19.6 בי״ס למשלמי מסים פ״ת
התחלת ההצגות הרגילות ב־8 בערב

א ה ל

יום ה׳ 12.6 המכשפה רחובות

הצגת בכורה
אגדת חורף
מאת: **ויליאם שכספיר**
עברית: **רפאל אליעז**
הצגה: **מיכאל מק־אהון**
הצייר: **מ. מוקדי**
המוסיקה: **צ. גלזר**
הריקודים: **ט. פרדי**

יום א׳ 15.6 תל־אביב
יום ב׳ 16.6 תל־אביב
יום ג׳ 17.6 תל־אביב
התחלת ההצגות הרגילות ב־8 בערב

דירתך היא קריה
מרפסתך היא שימושית
עם
סוכך
מתוצרת
„הסוכך״
רחוב הרצל 89, תלאביב
טל. 5473

בספורט

בעריכת **אליעזר רואי**

„מצלמתנו" — להלסינקי

הנציג הישראלי הרשמי, שכבר הגיע להלסינקי, הבירה האולימפית, הוא צלם „דבר־השבוע" אליהו **ע ט ר**. כצלם־הספורט מס' 1 בישראל, הוזמן ע"י הועדה המארגנת של האולימפיאדה — יחד עם 29 בחירי הצלמים הספורטיביים בתבל — להיות **צ ל ם ר ש מ י** של האולימפיאדה ה־15.

30 צלמים אלה קיבלו הוראה להתכנס בימים אלה יחדיו בהלסינקי על מנת להיערך לתפקידם החשוב והנכבד: הנצחת המשחקים האולימפיים, שהם ה־15 במנין, ע"י עדשותיהם.

ההולכים לאולימפיאדה

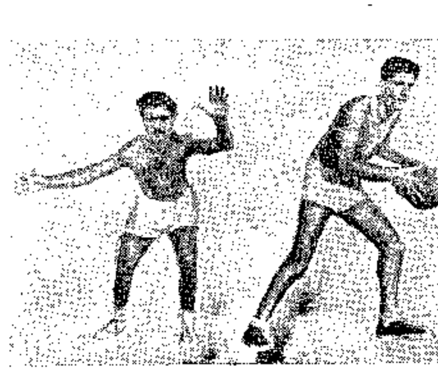

רלף קליין · שמעון שלח

הצילומים — א. עטר

משה דניאל — אחד הספורטאים המוכרים ביותר **בארץ**, במגרשי הכדורסל והכדורעף — אחד השחקנים הבולטים ביותר. „מוסה" — כך נקרא בפי חבריו לדיג בתולתא — השתתף בהצלחה בנבחרת „הפועל", שסיירה באירופה ונחשב כאחד המעולים בנבחרת הכדורעף הלאומית שלנו. הוא מבכר להגן על סל קבוצתו. הוא חבר קב' „הפועל" מעין־ברוך, אלופת „הפועל".

עמוס לין — נציג „הפועל" משמר־העמק, מהצעירים שבחבורה, ומהמוכשרים בה. השתתף במסע צה"ל לצרפת.

מנחם קורמן — מ„מכבי" ת"א, שחקן ותיק, שהספיק כבר לסייר עם קבוצתו במרחבי אירופה המערבית.

לאליהו עמיאל — מ„הפועל" חולון — תוארים רבים. שחקן זה, לפני שנתיים־שלוש היה עוד בסגל האולימפי של נבחרת מצרים והיה אחד המצטיינים ביותר בארץ־הנילוס. בעלותו לארץ הקים, יחד עם חבריו, את הקבוצה החזקה של „הפועל" בחולון. עמיאל היה מאמנה וראשה של נבחרת „הפועל", אלופת אולימפיאדת הפועלים ועתירת הנצחונות באירופה ונחשב בצדק ל„מוח" הקבוצה. מזמווה הלכה והמעשה בכדורסל. כיום: מאמן ארצי של „הפועל".

ועתה — לגמוכי־הקומה:

פדי כהן — מ„הפועל" חולון — הוא שם־דבר **בארץ**, כצלף קליעה לסל. עוד במצרים הפליא במשחקיו, וממשיך במסורתו בקבוצת „הפועל" חולון, בנבחרת צה"ל במסעה באירופה, וכעת — **בנבחרת האולימפית**.

שמעון שלח (**לשעבר: שמוקלר**). מוכר לנו יותר בכינויו „צ'ינגה" עוד מנעוריו בכדורסל ב„הפועל־אמיר" שבצפון תל־אביב. „צ'ינגה", בנה של האתלטית הותיקה והאלופה סוניה לזין, ממשיך במסורת הספורט שבמשפחה, הלך מחיל לחיל, זכה עם שאר חבריו (ב„הפועל" מעין־ברוך) באליפות הכדורסל של „הפועל", חסם מקומו גם בנבחרת „הפועל" שיצאה לאירופה, לפסגת ההצלחה הגיע בתיכנון וניהול משחק נבחרת צה"ל עם נבחרת צבא־צרפת. הוא חבר נבחרת הנח"ל.

יהודה וינר — מ„מכבי" ת"א. מוכר לחובבי הכדורסל גם בשם „קאנאבוס". מצטיין במשחק מהיר ובקליעה לסל. השתתף במסע „מכבי" לאירופה.

הצעיר שבכולם: דני בוקסבוים — מ„הפועל" ת"א — עולה על כל חבריו לנבחרת בדיוק־הקליעה לסל. השתתף במסע נבחרת

האדם ה־14 שבקבוצה: המאמן מובי רסקין מארה"ב.

דן פתחור

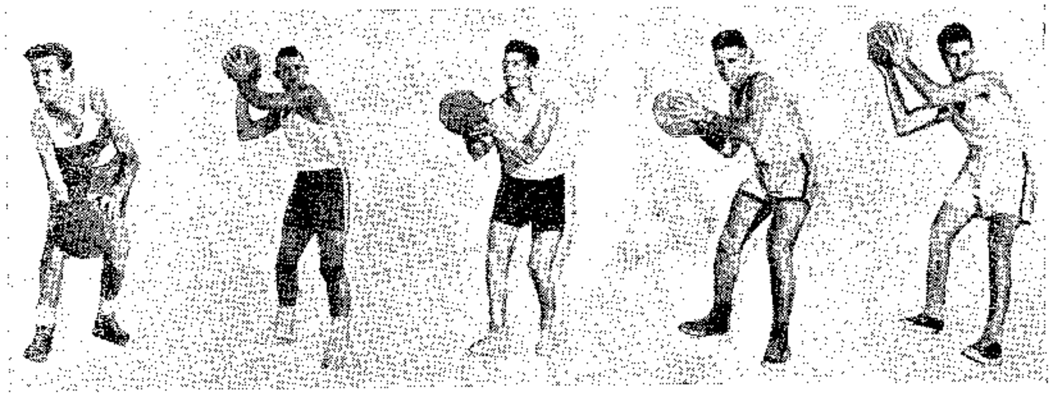

ראובן פכר · יהודה וינר · עמוס לין · אברהם שניאור · מנחם קורמן

מי ומי?

נבחרת הכדורסל תהיה ראשונה שתשים פעמיה להלסינקי, תוך כדי ביקור־בזק במדינות צפון־אירופה לפני היציאה. כדאי לעשות היכרות קטנה.

בתפקיד ראש־הקבוצה מכהנים שנים: מרסל חפץ, מ„הפועל" חולון, עלה לפני כשנתיים ממצרים, שם היה אחד המצטיינים באלכסנדריה — כחבר „מכבי" המקומי. הכדורסלן גבה־הקומה התגלה אשתקד בכל שיעור קומתו במסע נבחרת „הפועל" לאולימפיאדת־הפועלים בליאז' — ובצרפת ויוגוסלביה. הוא נחשב כשחקן מס' 1 במדינה.

חברו לתפקיד הוא אברהם שניאור, שם מוכר מאוד לחובבי הכדורסל בארץ. כחבר „מכבי" ת"א התבלט בכל משחקי קבוצתו בארץ ובמסעותיו באירופה — כקלע מצויין. שימש ראש נבחרת צה"ל, שסיירה לאחרונה בצרפת.

עתה נעבור לפי תור. תחילה — אלה המזדקרים בקומתם מעל ל־1.80 מ':

זכריה עופרי, מ„מכבי" ת"א, הוא הגבוה ביותר — ארך־ידים ובעל משחק שובה־עין. השתתף במשחקי ה„מכביה" ובנבחרת צה"ל לצרפת;

ראובן פכר — מ„הפועל" מזרע, אשתקד עלה משורות הנוער. הצטרף לנבחרת „הפועל" במסעה האחרון באירופה. מוכר לקהל החובבים במיבצעיו היפים ליד הסל — כמתקיף מרכזי.

ראלף קליין — „פנים־חדשות" לשוחרי הכדורסל. משחק ב„מכבי" ת"א תקופה קצרה. יתרונו הגדול — בגובהו.

הגביע הראשון — לפתח־תקוה

מאז 1922 זכה הכדורגל בארץ לשלושה גביעי־מסורת. ובשבת האחרונה נכנס למחזור הגביע הרביעי. **ה י ש ר א ל י ה ר א ש ו ן**, שהוענק להתאחדות הכדורגל שלנו ע"י חברת „הסנה".

עד שנת 1927 היה הגביע הראשון נחלת „המעופפים המלכותיים" (קבוצה בריטית צבאית) ברמלה. לאחר שחזרה לאנגליה, עם הגביע, נכנס למחזור הגביע השני, מתנת „כרמל־מזרחי", והיה ב„שימוש" עד שנת 1947 (אז זכתה בו קב' „מכבי" ת"א).

אז — חלה ההפסקה: בתחילתה — מלחמת העצמאות; לאחר מכן — ההתחלות „מקוצצות" של משחקי „גביע־המדינה" — גביע שלא נודעו עקבותיו, ושנמחק למעשה מהיסטוריית הכדורגל.

השנה „נתרחש הנס": ההלו המשחקים על הגביע **ה י ש ר א ל י**; עברו משלב מוקדם לסיבובים הבאים — לרבע־גמר, חצי־גמר ו...בסתיימו השבת בנצחון „מכבי" פ"ת על „מכבי" ת"א — 0:1 (0:0).

הגביע הישראלי הראשון לכדורגל הוא **פ ת ח ־ ת ק ו ה** לכדורגלני „אם־המושבות" בסיכויים לעתיד, לאחר שזכו בו השנה.

כך הגיע המאבק על הגביע לסיומו:

סיבוב 4	רבע גמר	חצי גמר	גמר
מכבי פ"ת – הפועל רחובות	מכבי פ"ת 1:5	מכבי פ"ת 0:5	מכבי פ"ת 0:1
הפועל כפ"ס – מכבי יפו	הפועל כפ"ס 2:6		
הפועל ת"א – הפועל חיפה	הפועל ת"א 0:0, 1:1, 0:2	הפועל ת"א 0:5	
הפועל ר"ג – מכבי ר"ג	הפועל ר"ג 1:2		
מכבי ת"א – הפועל ראשל"צ	מכבי ת"א 1:3	מכבי ת"א 0:2	מכבי ת"א 1:7
הפועל גמל חיפה – הפ' זכרון־יעקב	הפ' גמל־חיפה 0:4		
הפועל פ"ת – מכבי רחובות	הפועל פ"ת 0:2	„הפועל" פ"ת 0:5	
— מכבי ראשל"צ			

מכבי פ"ת 1:0

בוק, שוער „מכבי" פ"ת, בזנוק נועז.

„הוא רץ כל הדרך"

השחקן היהודי ג'ון גרפילד וסרטו האחרון

ג'ון גרפילד איננו, ופאילו כיוונה זאת יד הגורל — גם בסצנה האחרונה, שהופיע בה לפני המצלמה, הוא נפרד מעולם החיים. אף השם של סרטו האחרון, המוצג עתה בקולנוע „תמר" בת"א, סמלי לדרך חייו של השחקן הגדול והיהודי הגא. הוא רץ כל הדרך — נרדף על היותו גאה ביהדותו ועל מלחמתו למען הנרדפים בלא עוון. הוא הרבה לעמול, לא ידע לאות, עבר על הוראתם המפורשת של הרופאים שציוו לו מנוחה — חשש פן לא יספיק לתת לעולם את אשר בידו לתת לו...

יודיום גורפינקל נולד באיסט־סייד התחתית שבניו־יורק, במשפחה יהודית ענייה. רק בכוח רצונו וכשרונו הגדול פילס לו דרך לעולם הבמה והבד, אחר שקיבל בראשית דרכו הדרכה ועידוד מאת שחקן „הבימה" לשעבר יעקב בן־עמי. גם בסרטים ייצג את היהודי הזקוף — בתפקיד המתאגרף היהודי בארני רוז בסרט „יהודי בלב ונפש" („גוף ונפש") ובתפקיד החייל המשוחרר היהודי בסרט „הסכם ג'נטלמני" — ושמו הקולנועי, ג'ון גרפילד, הפך לשם דבר. על סרטיו המפורסמים האחרים נמנו: „הומוראסקה", „ארבע בנות", „הם עשוני פושע", „לא לנצח יהיה האדם", „ילדי ים א'", „טורטילה", „אבק יהא גורלי", „הדוור מצלצל תמיד פעמיים", ו„היינו זכרים".

כיהודים רבים אחרים בתעשיית הסרטים ההוליוודית, נפל גם ג'ון קרבן ל„ציידי המכשפות". הוא השיב בשלילה על השאלה אם הנו, או היה בעבר, חבר במפלגה הקומוניסטית. אולם „לא עמד בנסיון", כשנשאל אם בלבו פנימה מקננות השקפות קומוניסטיות. הוא נפגע מהשאלה והשיב לחברי הועדה: „אנו חיים בארץ חפשית, והשקפותי האישיות אינן מעניינכם כל זמן שאני מכבד את החוק"... התוצאה לא אחרה לבוא: ג'ון נרשם ב„רשימה השחורה" ואיבד את מערתו בהוליווד.

רק פעם אחת חזר ג'ון גרפילד אל המשחק לפני המצלמה, לפי הזמנת היצרן הבלתי־תלוי רובּרטס. היה זה בסרטו האחרון „הוא רץ כל הדרך" ג'ון היה זקוק לכסף, כשהסכים לקבל את תפקידו של הרוצח ניק בסרט זה. הופעתו בתפקיד בלתי־אהוד, בסרט קרימינלי, לא הפריעה ל„ציידי המכשפות"...

„הוא רץ כל הדרך" הוא סרט־פשע ריאליסטי מותח, המתאים לקהל מסוג מסויים; אולם מרובה בו הבלתי־מחנך, ומוטב היה, אילו שמרה הוליווד ריאליזם־קרימינלי זה בשביל הקהל האמריקאי (אגב, בארה"ב נחל הסרט הצלחה יוצאת מהכלל). חבל, כי בעלילה כזו הושקע מישחקם המצויין של ג'ון גרפילד ושאלי וינטארס.

ג'ון היה פעיל בחיים הציבוריים היהודיים בארה"ב ובמגבית היהודית המאוחדת. הוא הופיע על במת ברודוויי בתפקיד רב־חובל של אנית מעפילים במחזה „אחרי האלוהים — רב החובל". באחרונה שיחק במחזה „פר גינט". פעמים רבות ביקש לבקר בארץ והתענין באפשרות לייצר כאן סרט (כשנודע לו על התכנית לייצר בישראל את „המכבים", לפי ספרו של פאסט „אחי גבורי התהילה", קיוה כי ינתן לו תפקיד יהודה המכבי). בקשר לכך ניהל משא־ומתן עם „קרן נורמן, ונקבע כי הוא יבוא לארץ בספטמבר ש. ז. בין התכניות היתה גם הצעה שג'ון גרפילד יופיע כאורח בהצגת „פר גינט" ב„הבימה". אך הוא מת פתאום משבץ־הלב ונלקח מאתנו שחקן חולם ולוחם יהודי גדול.

תְּמוּנַת הַסִּיּוּם שֶׁל „הוּא רָץ כָּל הַדֶּרֶךְ" בְּהִשְׁתַּתְּפוּת ג'וֹן וְשֶׁלִי וִינְטֶרְס.

ג'וֹן גַּרְפִילְד וְחֲבֶרֶת־הַכְּנֶסֶת עֶדָה מַיְמוֹן — בְּעֵת בִּקּוּרָהּ בְּאַרְהַ"ב.

פסטיבל הסרטים על הר כנען

במעמד מאות חברי „אגודת שוחרי הסרט הטוב" ואורחים רבים נפתח בצפת, ביום ג', פסטיבל־הסרטים הראשון בישראל, בהצגת „חמישים שנות הקולנוע" ובהרצאת לאה גולדברג על הריאליזם באמנות הקולנוע. במדורנו הבא נביא רפורטז'ה מפורטת — בצילומים ובכתב — מאת שליחנו המיוחד להר כנען.

אדוארד דמיטריך בישראל

במאי־הסרטים היהודי אדוארד דמיטריך, שהתפרסם בעבודתו בסרט האמריקאי הראשון על בעית האנטישמיות („אש צולבת", בא לארץ כשליחו של היצרן סטאנלי קראמר („בית האמיצים", „הנידונים לחיים", „מות הסוכן"). דמיטריך מברר עתה את האפשרויות להתחיל בהסרטת „עושה הלהטים" בישראל בחודש ספטמבר ש. ז.

„קריה נאמנה" לפסטיבל ונציה

הסרט הישראלי „קריה נאמנה", המוצג בהצלחה רבה זה השבוע השלישי בת"א, נבחר לייצג את ישראל בפסטיבל־הסרטים הבא בונציה. אין ספק, כי הסרט ראוי לשליחות שהוטלה עליו.

„אגודת הסרטה ואמנות"

„אגודת הסרטה ואמנות" רכשה ציוד חדש וסיימה את ההכנות להרחבת שורותיה.

מטרות האגודה: טיפוח הטעם הטוב של הצופים, ע"י הצגת סרטים מעולים בלווית הסברים; לימוד תולדות הסרט ודרכי הייצור; ייצור סרטים בהשתתפות חברי האגודה.

צעירים וצעירות, מגיל 17 ומעלה, המעוניינים להצטרף, יפנו באופן אישי למשרד האגודה — ת"א, רח' צדוק הכהן 4, בימים א', ג', ה', בשעות 18.00 — 20.00.

פרס ראשון בפסטיבל־בוסטון לסרט הישראלי „עיר האוהלים"

הסרט „עיר האוהלים" הוא הסרט הישראלי הראשון, שקיבל פרס בפסטיבל סרטים אמריקני, ולא כל שכן — פרס ראשון. הסרט, שעלילתו נסבה על בעית מיזוג הגלויות, הוא מתוצרת „אולפני ההסרטה בישראל" (היצרן — ברוך דינר; הבמאי — אריה להולה; הצילומים — ינילוביץ, שרייבר; המפקח על הייצור — מורכס; המוזיקה — י. אדמון; השחקנים: אודנה פורת, זלמן באך, אפרים פנחס, אורי אדלמן).

מן הראוי לציין, כי „עיר האוהלים" זכה לשבחים גם בפסטיבל ונציה אשתקד. כמו כן הוצג בקונגרס אינסקו לסרטי ילדים, שנערך במילאנו לפני חדשים אחדים, וצוין כ„סרט מופת על ילדים".

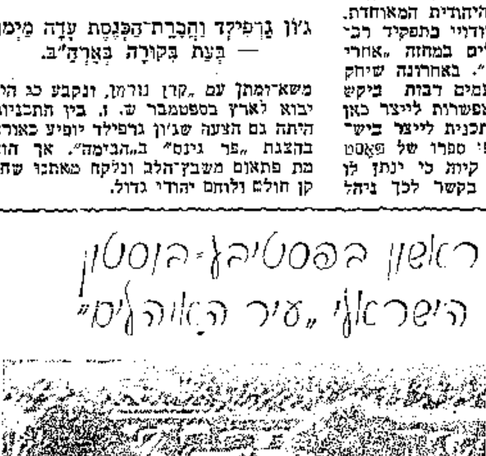

„עיר האוהלים" מוצג בהצלחה רבה בעשרות תחנות טלאוויזיה בארה"ב ובכלל בתכנית הטלאוויזיה של רשת בתי־הספר במדינת ניו־יורק.

מחזה בבית מרזח!

בלונדון־הכרך, שיש בה כמאה תיאטראות מכל הסיגים, נמצא גם תיאטרון נייד, המציג אך ורק בבתי־מרזח. הלהקה המורכבת משחקנים חובבים ומקצועיים מחולקת לשתי קבוצות, שכל אחת מהן מציגה מחזה אחר בבית־מרזח אחר באותו ערב. יש להם עונת הצגות ורמה מקצועית, כמו לכל תיאטרון המכבד את עצמו. הם קוראים לעצמם טאוורנרס ("The Taverners") שפירושו בעברית הוא „הפונדקאים".

לפי אחת המודעות שלהם על הצגה בבית־מרזח, בפרבר שבו התגוררתי, הלכתי ערב אחד מתוך סקרנות של אוהב במה, לחזות במחזה מסוג זה.

בית־המרזח, ה„פאב" האנגלי המפורסם, המשמש כעין מועדון, בו שותים ו„חוטפים" שיחה, הוא נאה וישן מבחוץ ומרוהט יפה מבפנים ויש בו „בר", אולם, מטבח ופינות שקטות.

את הכרטיסים להצגה קבלתי מהמוזג, שחילקם לכל דורש ללא תשלום.

האולם הגדול היה מסודר בטעם וכסאותיו הועמדו בשורות כיאה לתיאטרון. במה אין במקום. אך זה לא הפריע ללהקת השחקנים להקים את תפאורות ההצגה בחלק הקדמי של האולם. מנורות־ענק הועמדו בצדי התפאורה להאיר את שטח המשחק.

הקהל בערב זה היה מגוון, רובם — דרי הפרבר, מהם פועלים ונשותיהם, פקידים, זקנות וזקנים ונוער אינטליגנטי.

הקהל עמד בינתיים ליד הדלפקים, שתה, שוחח והתלוצץ. בהנתן האות להתחלת ההצגה העביר הקהל את כוסות המשקה אתו מהבר לעבר האולם, גמע מהבירה והוויסקי וחיכה להתחלת ההצגה.

האור באולם כבה. השחקנים, מאופרים ולבושים בגדי משי מפוארים בסגנון איטלקי מהמאה השש־עשרה, עברו בין שורות הקהל ותפסו את מקומותיהם על הבמה ללא מסך.

עם הידלק האורות על הבמה התחילו במשחק. המחזה שהציגו באותו ערב נקרא בשם „מנדרגולה" נכתב על ידי המדינאי האיטלקי הידוע מהמאה ה־16 ניקולו מאקיאבלי, שכתב גם מחזות.

המחזה, הדומה מבחינת הסגנון לקומדיה דל־ארטה, הוצג בפשטות ובחן רב, בליווי שירים, על רקע של תפאורה מצויירת יפה, המתארת כיכר בפלורנץ.

העלילה של הקומדיה מתארת העלולי צעיר פלורנטיאני ומשרתו. הם מתעללים בזקן תשוש שנשא אשה צעירה... השנים, המתחפשים כרופא־אליל ועוזרו, מנסים לרפאותו ולהחזיר לו כח־עלומים על ידי שורשי־פלאים אגדתי... ה„ריפוי" המדומה אינו אלא תחבולת־ערמה שזמם הצעיר המתחפש, כדי שיוכל לעגוב על אשת הלקוח התמים.

השחקנים הם ברובם צעירים ומיעוטם קשישים. הם שיחקו בקלות ובטאו את הטקסט בקול צלול וערב מאד לאוזן. בחיתוך־דיבור אנגלי ברור ומדוייק ביותר.

בהפסקה הועלו האורות באולם, והשחקנים — בלבושם ובאיפורם — גמעו מכוסות השכר ליד הבר, כשהם מתערבים בקהל הצופים. הם התווכחו, החליפו דעות והתלוצצו. כל ההפסקה בילה הקהל את הזמן יחד עם השחקנים אחר־כך נמשכה ההצגה בעליזות עד הסיום, המנחיל נצחון לאהבה. הקהל הודה בתשואות לשחקנים על הערב הנעים שבילה בחברתם. עם עלות האורות באולם, קם מנהל הלהקה והודה לקהל על בואו לחזות בהצגה, כן הודה למארחים בעלי המקום וסיפר לקהל על תכנית הלהקה בסוף העונה ועל מחזות העונה הבאה. השחקנים נשארו באולם והתערבו שוב בתוך הקהל. „חטפתי" שיחה עם אחד השחקנים, צעיר נעים וסימפטי ששיחק את המאהב במחזה. הוא סיפר לי, שהלהקה נתמכת ומוחזקת ע"י חברה לייצור משקאות חריפים, המספקת משקאות לבתי־המרזח השונים... השחקנים משחקים יותר להנאתם מאשר לשם רווחים. הם מציגים בכל עונה כ־4 מחזות ממיטב הרפרטואר האנגלי והעולמי. עד עתה הציגו כמה ממחזותיהם של שקספיר, שאו, פינרו, אוסקר ויילד, מולייר וצ'אכוב. הוא סיפר לי בין השאר שהצגת מחזות בבתי־מרזח היא מסורת אנגלית עתיקה (היא מופיעה גם במחזות שקספיר).

צורה זו של הצגות בבתי־מרזח מביאה את התיאטרון לעם ואף לשכבות הנמוכות ביותר. זוהי דרך כלולה להפצת תרבות התיאטרון ואהבת התיאטרון בין המוני העם.

מרדכי ירון

ישראל ואולימפיאדת הלסינקי

בְּאוֹלִמְפִּיָדַת הַשַּׁחְמַט בְּבוּאֶנוֹס־אַיְרֶס (אַרְגֶנְטִינָה) בִּשְׁנַת 1939, הִשִּׂיגָה הַנִּבְחֶרֶת שֶׁלָּנוּ מָקוֹם תְּשִׁיעִי מִבֵּין עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה מְדִינוֹת — לִפְנֵי צָרְפַת, שֶׁבִּקְבוּצָתָהּ שִׂחֵק אָז אַלּוּף־הָעוֹלָם ד"ר א. אַלְיוֹכִין. בַּתְּמוּנָה — מ. צֶ'רְנִיַק (מִשְּׂמֹאל) מַשִּׂיג תֵּיקוּ נֶגֶד אַלּוּף־הָעוֹלָם לְשֶׁעָבַר ח. קַפַּבְּלַנְקָה. לְיַד קַפַּבְּלַנְקָה — יוֹסֵף פּוֹרַת.

ב־9 באוגוסט תיפתח בהלסינקי אולימפיאדת השחמט, שתימשך עד 31.8. כל מדינה תיוצג ע"י 4 משתתפים ועוד 2 ממלאי מקום. הביצוע והאירוח הוטל על איגוד השחמט הפיני. השופט הראשי יהיה האמן הבינלאומי מצ'כיה — ק. אופוצ'נסקי, שהוא גם עורך הבולטין של האיגוד השחמטי הבינלאומי. הפעם יהיה המאבק בעל רמה גבוהה ביותר בגלל השתתפותה של ברית המועצות (לראשונה באולימפיאדות השחמטיות בעולם!). לברית המועצות נשקפים גם מיטב הסיכויים לכבוש את המקום הראשון. אשר למקומות הבאים — יינטש הקרב בין ארה"ב, הונגריה, יוגוסלביה, צ'כיה, שודיה, ארגנטינה וכו'. ישראל לא תוכל להשיג אלא מקום עשירי לערך בדירוג הכללי, וזה יהיה הישג גבוה. אלא שהקושי עתה הוא — בעיית המימון לשיגורה של נבחרת ישראל לאולימפיאדה.

בצנעה אך בהתמדה נעשית עבודת־הכנה לשיגור נבחרת ישראלית לאולימפיאדת השחמט שתיערך באוגוסט בהלסינקי.

קודם כל הורכב ועד, שבראשו עומד מר פ. דוזן מת"א. חבריו הם: מירון שלים — פרופ' נ. ה. טור־סיני, א. מוהליבר, ש. דיסקין, י. אליאסברג וא. מנור. מחיפה — רב־אלוף י. דורי וד"ר צפלר. מת"א — א. כהנא, ז. מאלס, א. פרידמן וג. רבצ'ינסקי. כן נקבעו חברי הנציגות הישראלית: מ. צ'רניאק, ד"ר מ. אורן, י. פורת, י. אלוני וא. מנדלביץ.

לראש הקבוצה נבחר ד"ר מ. אורן, ויסייעו לו בעצה מ. צ'רניאק וי. פורת — שנסיונם מרובה בפגישות בינלאומיות. מאידך ישחק צ'רניאק בלוח הראשון ואורן ישחק בלוח השני, כיון שבתורת ראש הקבוצה רוצה ד"ר אורן להתפנות יותר לדאגה בענינים אדמיניסטרטיביים. אלא שהחלפת־התחרות מתירה חילופי־מקומות בין הראשון והשני, והדבר ייעשה בקבוצתנו לפי הצורך ולאחר שיקול.

ממשלת ישראל הכירה בחשיבות השתתפותנו בתחרות זו והסכימה לממן חלק מההוצאות. אך הציבור נדרש לכסות את החלק הנוסף, שאם לא כן לא נצא בכלל — דווקא הפעם. בהשתתפותן של מיטב הארצות השחמטיות בעולם, לא צריך להיפקד מקומה של ישראל.

פולין ניצחה בדו־קרב משולש

דו־קרב קבוצתי משולש נערך בגרמניה המזרחית בהשתתפותן של פולין, הונגריה ומזרח גרמניה. להפתעת הכל זכתה הקבוצה הפולנית בנצחון, בצברה $14\frac{1}{2}$ נקודות, לפני הונגריה שצברה 9 נקודות. המארחים הסתפקו במקום שלישי — $6\frac{1}{2}$ נקודות. פולין גברה על הונגריה 6:4 ועל גרמניה $8\frac{1}{2}:1\frac{1}{2}$. הונגריה סיימה בתיקו עם גרמניה 5:5.

ינובסקי מנצח באנגליה

בתחרות בינלאומית קטנה, שנערכה באנגליה, ניצח א. ינובסקי מקנדה, שצבר 8 נקודות.

קרב מס' 131: הגנה סיציליאנית

(תחרות בודפסט לזכר מרוצי, 1952)

לבן: גארא'בן שחור: טרואנסקו

1. ה4 ג5 2. פ—ו3 מה—ג7 (כרגיל משחקים פ—ג6, אבל שחור רוצה „לסטות מן המקובל" ומסתבך אה"כ) 3. פ—ג3 ה6 4. פ—ב5 מה—ב6 5. ר—ה2 פ—ג6 6. ב3 א6 7. פ—ג3 פ—ו6 8. 0—0 0—0 9. ר—ה7 ר—ב2 0—0 10. ד3 מה—ג7 (ב־10 המסעים הראשונים בזבזה המלכה השחורה 3 מסעים. לבן זכה במירוץ ההתפתחות של הכלים ושחור עוד ייאבק לשחרור ר—ג8) 11. פ—ד2 ד5 12. ו4 פ—ד4? (מוטב ד5—ד4 לחסימת ר—ב2) 13. ה5 פ: ר—? (שוב משגה טקטי, כי ר—ה2 היה משולל שדה־פעולה נוח. למה לתת תמורתו פרש פעיל?) 14. מה: פ פ—ד7 15. צא—ה1 ב5 16. פ—ד1 פ—ב6 17. פ—ה3 ד4 18. פ—ו4 פ—ד5 19. פ—ה4 א5? (צריך היה ב5—ב4, למניע שחרור ר—ב2) 20. ג4! (או לסלק את הפרש, או לפתוח מסלול לרץ) ד: ג3 21. פ: ג3 פ: פ 22. ר: פ ר—ב7 23. פ—ו6+! (ברור, הדי לכן קדם התכסיס של פתיחת מסלול הרץ) ר: פ (משגה נוסף, המחזק את ר—ג3 לאורך מסלולו. אפשר היה לנסות מ—ח8) 24. ה: ר ו6 25. מה—ו4 צ—ד8 26. מה—ו5 מה—ד6 27. ו5 ה5 28. ו: ה6 ו: ה 29. ר: ה5 מה—30. ו8 צ—ה3 צ—ה8 31. צ—ה3 ר—ג8 32. מה—ו6+!! שחור נכנע.

רשימות מוזיקליות

הרביעיה הישראלית

באולם ימק"א, המתאים למוזיקה קאמרית, הופיעה לראשונה בירושלים „הרביעיה הישראלית", שחבריה הם: ל. פניבש (כנור א'), עליזה פניבש (כנור ב'), עדן פרטוש (ויולה) ותלמה ילין (צ'לו). התכנית המעולה הורכבה בטעם טוב משלוש יצירות: האחת — קלאסית של בטהובן (רביעיה אופ' 18,6), השניה — רומנטית של שוברט (המישיה בדו־מז'ור, בהשתתפות הצ'ליסטן ד. הופמקלר), השלישית — מודרנית של בארטוק (רביעיה אופ' 7). הביצוע היה מלוכד, מאיר פנים ומנעים בשילוב הצלילי של כלי המיתרים. סגנונן המיוחד של שלוש היצירות הובלט כהלכה ופעל על המאזינים באופי וכוח, שהם כה מנוגדים זה לזה. במיוחד רבתה ההתעניינות ברביעיה של בלה ברטוק, הקומפוזיטור ההונגרי הגדול, מגדולי היוצרים של המוזיקה החדשה, אישיות מקורית ביותר.

המוזיקה הקאמרית, שהיא הצורה והביטוי הנעלים והאינטימיים בעולם הנגינה, אינה מטופחת בארץ במידה שהיא ראויה לה. היקפה והישגיה אינם מגיעים לאלה של המוזיקה התזמורתית והקולית, לא מבחינת הנגינה ולא מבחינת היצירה המקורית. אף המנגנים אינם מתמידים במפעליהם; רבות הרביעיות שאורגנו בתל־אביב, בירושלים, בחיפה ואף במושבות ובקיבוצים — אולם לא היה להן המשך. התנאי הראשון והעיקרי שבהצלחת גוף קאמרלי היא התמדה, כי רק ההתמדה והנגינה המשותפת במשך שנים מביאה לידי ליכוד אידיאלי הדרוש לביצוע יצירות קאמרמוזיקליות.

ארבעת המנגנים של הרביעיה הישראלית מהוים הרכב אידיאלי ללהקה קאמרית. הכנר פניבש היה כנר ראשי בתזמורת הישראלית, הופיע והצטיין כסוליסט. הויאולן והקומפוזיטור פרטוש הוא אחד המוזיקאים המעולים בארץ. הצ'ליסטית תלמה ילין מטפחת את הנגינה הקאמרית זה עשרות שנים והגיעה לרמה גבוהה מאוד. אף הכנרית עליזה פניבש ידועה כחברה ותיקה של התזמורת הישראלית. לפנינו איפוא להקת מנגנים אידיאלית, ואנו מאחלים שיתמידו בעבודתם המשותפת ויצדיקו את השם „רביעיה ישראלית" ברמתם ובפעולותיהם.

מ. גורלי

נקבוביות מפוזרות מזקינות אותך הרבה!

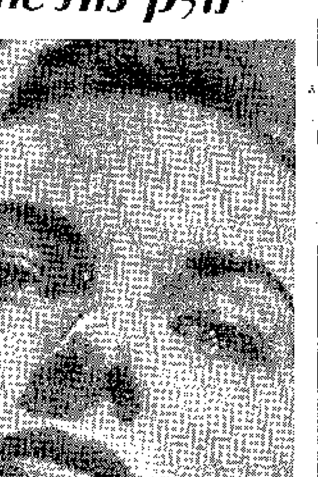

את יכולה להראות יותר צעירה, אבל גם מבוגרת מגילך. בדרך כלל זה תלוי

במראה הנקבוביות של עורך. אם הן דקות, עורך נראה חלק ונחמד. אם הן רחבות, עורך נראה דפה, עבה, ולכן הוא מזקין אותך. לאושרך קרם טוקלון בכוחו לשנות את העור המצומק ביותר. מיליוני נשים בעולם באו לידי שכנוע שלא כלבד קרם טוקלון שומר את רעננות וצעירות העור, אבל גם מחדש אותו.

קרם טוקלון לבן, לא שמן, משאיר את עורך חלק, בהיר, טהור להפליא... וכה רענן. נוסף לזה, הוא משמש יסוד נהדר לאפור, בפרט לגבי פודרה טוקלון המפליאה החדשה. בערב, לפני השינה, שימי קרם טוקלון ורוד ללילה. הוא מכיל ביאוטל, המזון הנהדר בשביל העור, המסלק את הקמטים העמוקים ביותר. בקומך בבקר, עורך שוב מוצק, גמיש ורענן. עשי גם את את הנסיון ע"י טפול טוקלון, היא מוכיח את יעילותו. ההצלחה מובטחת לך.

„הזדמנויות במסחר"

מהדורה חדשה של התכנית הכללית של המכון יצאה לאור זה עתה. כל איש בעל שאיפות חייב לקרוא את המדריך החשוב הזה, המראה את הדרך להצלחה בחיים, באמצעות שיטת הלמוד בית שלנו המיוחדת.

לרשותך 200 קורסים שונים

בכל ענפי המסחר (הנהלת חשבונות, בקורת, מזכירות, בטוח, כלכלה, ארגון, משרדות, פרסום, שפות, עתונאות, וכו' וכו').

ארגוננו העולמי ונסיוננו בהוראה בכתב — יביאו גם אותך להצלחה!

פנה אלינו עוד היום עבור מדריך חינם ושלח את התלוש אל:

המכון העברי להוראה והשכלה ירושלים

בשיתוף פעולה עם **המכונים הבריטיים**

רחוב בן־יהודה 2, ת. ד. 1259, **ירושלים**
שדרות רוטשילד 15, ת. ד. 487, **תל־אביב**
רחוב הבנקים 5, ת. ד. 1474, **חיפה**

16—דש נא לשלוח לי חנם את המדריך החדש שלכם
שמי . . . .
הכתובת . . . .
מעונין במקצוע . . . . . .

בחן את ידיעותיך

א'שנו. זהו מחול הנזכר כשם פרטי פעם אחת במקרא (מלכים א', ה', 11).

א'ענז. זהו מעשרל גן־מאיר, סימטה לאורך צד מזרח של הגן.

א'שנת. ד' ישראלי באחד מנאומיו.

א'שנט. אחת מצפרי הים הגדולות ביותר. היקף כנפיה מגיע לכדי $3\frac{1}{2}$—4 מטרים!

א'שס. שמו של מחצב ידוע (אבן־אש ברזילית), המטעה את מחפשי הזהב הבלתי מנוסים — על שום דמיונו הרב לזהב.

פנת צחוק

„הוא כִּשְׁרוֹנִי מְאֹד, אֲבָל אֵינוֹ רוֹצֶה לִלְמֹד"...

מְסַפְּרִים

הנרייטה סאלד, א. מ. ליפשיץ (מנהל סמינר „המזרחי") ותבדל לחיים שושנה פרסיץ השתתפו בישיבה אחת. בפניתו אל הגבירות היה א. מ. ליפשיץ מקפיד לומר „מרת פרסיץ" ו„גברת סאלד".

שאלה אותו ה. סאלד לפשר אבחנה זו, והוא הסביר לה כי, לדעתו, צריך לומר מרת לאשה נשואה וגברת לרווקה.

יום אחד נכנס אל ה. סאלד איש צעיר, ואגב שיחה שאלה אותו אם הוא גבר. האיש הסמיק והחוויר ולא הבין את השאלה — עד שעמד על כוונתה לשאול אם הוא רווק.

מ. פ.

*

רוטשילד מפרנקפורט ע"נ מיין הזמין את הפרופסור גינזבורג המפורסם, שילווהו בסיורו על פני אירופה. בספר־האורחים שבמלון פא־ריזאי רשם: „ברון רוטשילד ורופאו, פרופ גינזבורג".

כשבאו לברן, הקדים אותו הפרופ־סור ורשם בספר־האורחים של המלון: „פרופסור גינזבורג והבנקאי שלו, ברון רוטשילד".

צ. חיניץ

הוּמוֹר לוֹעֲזִי

אשה פגשה אחד השכנים והוא בגילופין. אמרה לו: בוקר טוב, מר ג'ון, נראה לי כי שוב שתית יתר על המידה.

ענה לה: אם אַת מתכוונת לאַפִּי — הרי הוא אָדום רק מגאוה, על שאיננו תוחב עצמו בענינים של אחרים.

*

— האם לאשתך יש תמיד הדיבור האחרון?

— לא, לפעמים היא מדברת עם נשים אחרות.

מַאֲמָרוֹת

רק דברים מעטים מאוד קורים בז־מן הנכון, ויתרם אינם קורים כלל; ההיסטוריון הנאמן יתקן מגרעות אלו.

הירודוט

*

יש רעה בכל הזמרים, שאם מבק־שים אותם לשיר במסיבת ידידיהם — לעולם אינם נוטים לעשות זאת, אבל אם לא ביקשו אותם — לעולם אינם נמנעים.

הורציוס

*

כל מלבושי הנשים אינם אלא ואריאציות של המאבק הנצחי בין הרצון המותר להתלבש והרצון האסור להת־פשט.

לין יוטאנג

חִיּוּכִים הוֹלִיוּודִיִּים

ויקטור מיצ'ור רצה להרשם כחבר בקלוב הוליוודי לגולף. ענו לו כי הקלוב הזה אינו מקבל שחקנים.

ענה: אבל אני אינני שחקן, והו־כחתי זאת ב־30 סרטים!

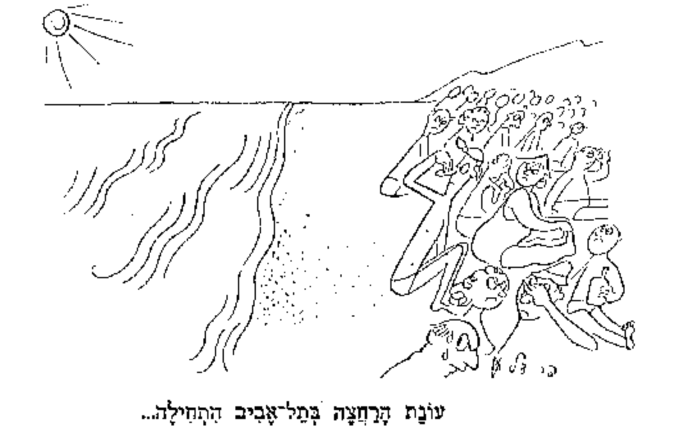

עוֹנַת הָרַחְצָה בְּתֵל־אָבִיב הִתְחִילָה...

הַצַּבָּרִים הַלָּלוּ

בבחינה בתנ"ך נשאלה השאלה: איזהו „דור ההפלגה"?

ענתה תלמידה: הדור שבו הפליג נוח בתיבתו.

כפר־סבא — יעקב דנאי

*

בני אלדד (בן 7) ראה כי בז־מן ששרים את „התקוה" הכל קמים. אמר: „התקוה" היא כמו מנוף גדול. בבת אחת היא מרימה את האנשים ובבת אחת מושיבה אותם.

גניגר — אבא

*

אבנר (בן 8) ראה בשער „דבר השבוע" את תמונתו של י. ל. פרץ ז"ל במלאת 100 שנה להיולדו ואמר:

— הביטי, אמא, פה יש איש אחד, שכתוב עליו שהוא בן 100, אבל לא מכירים עליו.

גבעת־ברנר — אמא

*

שאלו את יחזקאל (בן 7) אם הוא חבר קופת־חולים.

ענה: לא, אבל קופת־חולים חב־רה שלי.

קיבוץ חפץ חיים — המורה יהודית

*

אורי (בן 3) התפאר לפני חברו על שאמו הביאה מבית־החולים ילד קטן.

אמר לו: גם אני אגיד לאמא שלי שתביא לי ילד קטן.

אמר אורי: לא יתנו לה, כי רק מי שיש לה בטן גדולה מקבלת ילד.

*

אורי קיבל תמונה של מטוסים וק־רא: איזה אוירונות יפים!

העירותי לו שאין אומרים אוירונות, אלא אוירונים.

אמר: אז מדוע אומרים ארו־בות?

עפולה — רחל פיינטוך

*

טיילתי עם יהודה (בן 5) וראינו כיתת חיילים מתאמנת.

קרא הילד אל הסמל: דוד חייל. שפשף אותם!

חיפה — רשם דודו אוריאל

מַעֲשֶׂה בִּתְמוּנָה

א

גְּבִיר נוֹכֵל הִזְמִין פּוֹרְטְרֶט.
הַצַּיָּר הַטּוֹב שִׂרְטֵט
פַּרְצוּפוֹ מַמָּשׁ כְּתִי —
וְיָצָא... פַּרְצוּף־רַמַּאי.

לֹא נִרְאָה לוֹ לַגַּנָּב
כִּי הֻצַּג עַל כָּל צְפוּנָיו —
וְסֵרֵב הוּא בְּהֶחְלֵט
לְקַבֵּל אֶת הַפּוֹרְטְרֶט.

—„לֹא הִצְלַחְתָּ!" — כָּךְ טָעַן
בְּאָזְנָיו שֶׁל הָאָמָּן —
„אֵין דִּמְיוֹן, צַיָּר יָקָר:
„לֹא אֲנִי הוּא כָּל־עִקָּר!"

— „טוֹב" — נֵאוֹת לוֹ הַצַּיָּר —
„אַךְ אַשֵּׁר לִי זֹאת עַל נְיָר".
— „לָמָּה לֹא?" — הַגְּבִיר שָׂמַח
וְחָתַם עַל הַמִּסְמָךְ.

ב

בֵּינְתַיִם נִפְתְּחָה
בָּעִירָם תַּעֲרוּכָה.
הַצַּיָּר בֵּין תְּמוּנוֹתָיו
שָׂם פּוֹרְטְרֶט בְּשֵׁם „גַּנָּב".

וְהַכֹּל מִיָּד זִהוּ
מִי הוּא זֶה וְאֵי־זֶה הוּא.
הֶעָשִׁיר בַּחֲמָתוֹ
רָץ מִיָּד אֶל פְּרַקְלִיטוֹ.

הַצַּיָּר, אֵפוֹא, נִתְבַּע
לְמִשְׁפָּט עַל חֵטְא דִּבָּה.
אָז מָסַר הוּא לַשּׁוֹפֵט
פֶּתֶק בַּעַל־הַפּוֹרְטְרֶט.

הַמִּסְמָךְ הֻצַּג לַגְּבִיר —
וְהַגְּבִיר פִּתְאֹם הֶחֱוִיר.
שְׁתֵּי עֵינָיו חָעֲכוּר־כָּהוּ:
הוּא חָתַם שֶׁהוּא לֹא הוּא.

הַצַּיָּר זָכָה כַּחֹק —
וְהַגְּבִיר הָיָה לִצְחוֹק
... וּפָדָה אֶת הַתְּמוּנָה
בְּשָׂכָר כָּפוּל שְׁמוֹנָה.

אבי־אבשלום

תשבץ רצ"ז

מימין לשמאל: 1 — מיצרים באי־רופה; 4 — דג מאכל; 7 — דופן הס־פינה; 9 — מקום מעגן; 10 — כלי שיט; 14 — קיבוץ אניות; 16 — „ספינתו" של משה; 18 — דג מאכל קצר ורחב; 19 — בת הגלים; 23 — בצת; 25 — תואר תורכי; 26 — כלי־שיט קטן; 27 — סירת־שיט איטלקית.

מלמעלה למטה: 1 — דג־נהרות; 2 — מלת שאלה; 3 — בתוספת „הי" הוא נמל סיני גדול; 4 — שמו העברי של הדג „סלמון"; 5 — שר הים במיתוס הבבלי; 6 — אי ליד אנגליה; 8 — קו; 10 — אשר לו גבר; 11 — פלג; 12 — אספלנית; 13 — מלת צער; 15 — יובל הויסלה בפולין; 16 — בתוספת צפון הוא אניה ישראלית; 17 — נהר בצרפת, נשפך לים התיכון; 18 — עץ פרי ממש־פחת הורדניים; 20 — בית אחיזה; 21 — נהר בסלובקיה; 22 — בצירוף גר הוא נהר גדול באפריקה; 24 — עיר בצרפת.

מפה לשם

כתב ל. נורי

„מלכת המים"

כאשר נשק חבר־הכנסת עו"ד ששון, נשיא אגודת יוצאי עיראק בישראל, את רות אילויצקי, הגננת השחרחרת בת עשרים האביבים שנבחרה כ„מלכת־המים", נתרגש הקריין והכריז עליה כעל „מלכת השמים"...

הדבר אירע בנשף אגודת יוצאי עיראק בישראל שנערך לפני ימים מספר בבריכת „גלי־גיל" ושנתקרא בשם „בעל־הביכורים". רות, בעלת הגוף המחוטב, נולדה בת"א וכפי שהיא אומרת גם שתי סבתותיה הן ילידות הארץ. אגב, היא היתה אחת מ־20 המועמדות למלכת היופי השנה.

שתי הסגניות שנבחרו ורה גלר (20, רומניה) ושושנה סנגבוים (17, ריגא), בת־המצילה של „גלי־גיל" — וכן „מלכת המים" רות, פעלו לטובת עולי עיראק שבמעברות. ריקוד עם „מלכת־המים" נמכר ב־360 לירות שהוקדשו כולן לצרכי עדה זו, שאגודתה מנהלת ודואגת לכל בניה הבאים ארצה והנזקקים לטיפול ולסיוע.

הנשף נפתח בשתיה להיי הנשיא והתנהל באוירה של שקט וסדר, שמן הראוי שתשמש מופת לציבור.

מבין 10 המועמדות הסופיות ל„מלכת־המים" לא היתה אף עיראקית אחת („אין זה נהוג אצלנו להופיע בבגדי־ים" — אמרה לי נציגת־עיראק [illegible] מאן־דהוא הפטיר, כי לאחר שה„אשכנזית" כתרו במלכת־יופי „מזרחית", גמלו להם יוצאי אחת מארצות [illegible] „מלכת־מים" „אשכנזיה".

ד"ר א. רון, מנהל לשכת הבריאות של מחוז ת"א, מבקר במכון של יוסקה (באמצע) ואמיל (משמאל)

2500 × „הצילו" — אמיל ויוסקה!

עמיאל אבינרי (אמיל) ויוסף וייסמן (יוסקה) שני המצילים הפופולריים, שעל שפת־ימה של תל־אביב, חוגגים בימים אלה 20 שנות־עבודה המסתכמית בהצלת 2500 נפשות. אך הם עדיין במלוא אונם. אמיל (44, מי שהיה אלוף המזרח התיכון בבוקס) ויוסקה (38, חלוץ האקרובטיקה האוירית בארץ) החליטו לעזור לקהל התל־אביבי, שנפשו כמהה לתרגעת, לספורט. ואשר בהעדר אולמות ומגרשים מתאימים, נאלץ לוותר על שאיפה זו. האולפן לתרבות הגוף שנפתח זה מקרוב נועד לשמש קהל מגוון מכל הגילים (מ־2½—60). ריצפת האולם עשויה שעם מיוחד המבודד קור, חום, רטיבות וגם אבק. משום כך אפשר לבצע עליה את כל התרגילים השונים, בלי לחלק את התירגול להרגילי עמידה, שכיבה וכו'... ההתעמלות מבוצעת בקבוצות מצומצמות (לא יותר מ־5 בקבוצה) ולאחר ההתעמלות נהנים המתעמלים מתיקלחת חמה המרגיעה את הגוף ומשמשת מעין מאסאג' עקב הלחץ החזק של המים (המקלחות הן מסתובבות, תוצרת אמריקה, היחידות במינן בארץ).

אחת המחלקות המעניינות באולפן היא זו של: „ג'יאו ג'יטסו לעסקני ציבור" — אך אמיל אינו חפץ לנקוב בשמות האישים הנמנים עליה, והוא מבטיחני כי אילו גילה זאת, היתה ההשתוממות בציבור רבה.

לבעלי היובל ייאמר: עלו והצליחו במפעלכם!

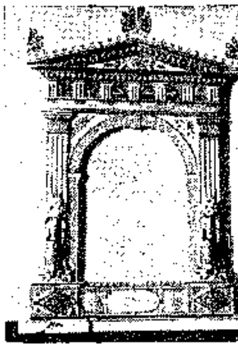

שער עשוי זהב ואמייל. הגובה: כ־10 ס"מ, הרוחב: כ־6 ס"מ

עטרה של „פאיטאפארוס המלך, הגודל הוא 5 ס"מ.

הגנבה ב„בצלאל"

לפני כשבועיים לערך „נתבשרנו" על הגניבה הראשונה (בארצנו) של דברי אמנות בעלי ערך מוזיאלי, שערכם נאמד ב־25.000 ל"י. החפצים שנגנבו ממוזיאון „בצלאל" בירושלים, מכילים כקילוגרם זהב ובין המוצגים נמצאת מזוזה זהב מיניאטורית (ס"ם), בקבוק בשמים עשוי זהב ובית־מזוזה זעיר (3,5 מ"מ).

קיים החשש כי הגנבים ינסו להבריח מוצגים אלה הוצה־לארץ בגלל ערכם האמנותי, העולה בהרבה אפילו על ערך הזהב הכלול בהם, וכן משום הנוחיות שבהברחת חפצים בעלי נפח פעוט. ומכאן המגע המתמיד של משטרת ישראל עם משטרות חו"ל. אך מאידך, באם ינסו הגנבים למכור את החפצים בארץ, ימכרו אותם רק בצורת זהב מותך (במשקל), דבר שיהווה אבידה אמנותית־תרבותית שאינה חוזרת. מכל־מקום, הגניבה מעידה על טעם אמנותי מעודן, אך המשטרה מתכוננת להכווין „בעלי טעם" אלה למקום הראוי להם. ובימים הקרובים יוכרז על פרס של 1000 לירות לזה שיעזור למשטרה בגילוי „חובבי אמנות" אלה.

סטודנט בן 65

עובדיה רזיאל (25, חוס־שער, בעל שפם בלונדי עבות), יו"ר אגודת הסטודנטים שליד ביה"ס למשפט ולכלכלה, היה אחד מארבעת נציגי הסטודנטים בישראל שהשתתפו השנה בועידת הסטודנטים הבינלאומית בבואינוס איירס. בועידה היו מיוצגות 32 מדינות, כל אחת על־ידי 4 נציגים, שגילם הממוצע — 24. אך היו גם יוצאים מהכלל.

בניגוד לשאר המשלחות הופיעו הסורים בשדה־התעופה ב־3 אנשים בלבד, ואילו בישיבות הקונגרס היו מופיעים ב־4. נתברר כי הרביעי היה „סטודנט" בן 65, כסוף־שער, שנמנה עם אנשי הצירות הסורית במקום ושימש „פה" למשלחת.

תקרית (קוריוז) אחרת אירעה עוד קודם, שעה שהגיעו הישראלים לשדה־התעופה של בואינוס־איירס, שהנו אחד מהמפוארים בעולם. האדם הראשון שנחפז לקראת עובדיה, להץ ידו והיבקו, היה איש עב־כרס וכהה־שער. הוברר כי הלז היה... ציר הצירות הסורית בארגנטינה, שחשב בטעות, כי עובדיה הוא נציג המשלחת הסורית, שעמדה להגיע גם היא באותו יום.

נציגי ההתאחדות הסטודנטים בישראל בדרכם לועידת הסטודנטים בבואנוס איירס. מימין לשמאל: למטה — שמאי כהנא (אוניברסיטה), יהודה ייגין (אוניברסיטה). למעלה — אבימר גיל (טכניון), ע. רזיאל (ביה"ס למשפט וכלכלה)

שידורי ישראל

יום ה', י"ט בסיון — 12.6
16.00 תכנית ב': מוזיקה לצעירות [illegible] י. טל.
17.30 תכנית ב': קבלה — י. תשבי
20.45 בכנסת ובועדותיה — צ. בן [illegible]
21.00 תזמורת האולפן עם א. בולדי [illegible] טיין (סופרן) בניצוח שלונסקי
22.30 קל וחומר.

יום ו', כ' בסיון — 13.6
16.00 תכנית ב': הילד והקוסם [illegible] ראבל
16.45 תכנית ב': [illegible]
17.00 בבקשתך [illegible]
[illegible]

[illegible] — 14.6
[illegible]

יום א', [illegible] בסיון — 15.6
16.40 תכנית ב': [illegible]
17.00 [illegible]
19.45 במערכות המשפט — [illegible]
20.45 [illegible]
[illegible]
22.00 שירים עבריים — [illegible]

יום ב', כ"ג בסיון — 16.6
16.30 תכנית ב': מבר על הירדן [illegible]
17.30 [illegible] הומיה [illegible]
19.00 תזמורת האולפן עם [illegible] בניצוח [illegible]
19.45 ספרות. אגדה בין שתי מלחמות — [illegible]
21.00 „המצודה" בביצוע „הבימה"
22.15 שירי עם [illegible] לבני.

יום ג', כ"ד בסיון — 17.6
16.00 תכנית ב': שעשועים מסורתיים [illegible]
17.00 תכנית ב': תולדות א"י הקדומה [illegible]
19.10 הקול, הכלי והתזמורת.
19.35 בעולם הספורט.
20.00 תזמורת האולפן עם מ. רובינשטיין (אבוב), בניצוח [illegible]
22.30 פזמונים ומחולות כבקשתך.

יום ד', כ"ה בסיון — 18.6
16.00 תכנית ב': מיצירות א. שנברג.
17.00 פרקי זמרה — א. מאסטרובוי.
17.30 תכנית ב': המוסיקה — מ. משלר
20.45 הפילוסוף ב. ראסל — ג. [illegible] שטרייך.
21.00 כ"ק שאלות.
21.30 בבקשתך: הבוזים — קונצרטו מינור לצ'לו ותזמורת, אופ' [illegible] ברליוז — סימפוניה פנטסטית [illegible]

מן התוכן

ראשונות היינו (עם כינוס א.ט.מ.) — צופיה הלל / אשר ברש — יעקב פיכמן / אחוות ענף שקד — יצחק שקד / משורר בהיר־עינים — נתן גורן / „פר גינט" ב„הבימה" — [illegible] נוימן / „טריקו" — אשר לוטן / הציירים בעקבות הקציר — אהרן גלעדי / אלה פני ישראל — אריה לרנר / לזכר פרופ' דוד שור — ב. וסט / תערוכת הקרמיקה של כהנא — ליזטה לוי / תולדות הנגב — חומר לציור — י. יעקבי / רשימות מוזיקליות — מ. גורלי / מחזה בבית־מרזח — מרדכי ירון / מעשה בתמונה — חנניה רייכמן

העורך האחראי: מ. בן־אליעזר